

Bohoslužba

3/2011

PRŮVODCE STUDIEM BIBLE

OBSAH

1. Bohoslužba v knize Genesis: dva druhy bohoslužby
2. Bohoslužba a Exodus: Kdo je Bůh?
3. Sobota a bohoslužba
4. Radost před Hospodínem: svatyně a bohoslužba
5. Blaze tobě, Izraeli!
6. Bohoslužba, píseň a oslava
7. Bohoslužba v Žalmech
8. Přizpůsobení, kompromisy a krize v bohoslužbě
9. Poselství proroků a bohoslužba
10. Bohoslužba: ze zajetí k obnově
11. V Duchu a v pravdě
12. Bohoslužba v rané církvi
13. Bohoslužba v knize Zjevení

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci (GK) Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při GK.

Bohoslužba

Průvodce studiem Bible

Hlavní autor: Rosalie H. Zinke

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

3. čtvrtletí 2011

Foto: archiv

Grafická úprava a sazba Stanislav Staněk

Vydalo nakladatelství Advent-Orion, spol. s r. o.
pro Církev adventistů sedmého dne

Vytiskly Těšínské papírny, spol. s r. o.

Vydání první, Praha 2011

ISBN 978-80-7172-935-8

ISSN 0409-3208

Úvod

„Klanějte se Tomu...“

Bible je nádherným darem. Bůh nám v ní prostřednictvím svých služebníků zjevuje svůj charakter a svoji vůli. Některé texty čteme často, známe je nazpaměť, k jiným se dostáváme jen zřídka. Již od vzniku hnutí adventistů byla jedním z klíčových textů pasáž z knihy Zjevení, kterou známe pod názvem „trojandělské poselství“. Jan zaznamenává poselství prvního anděla takto: „Spatřil jsem také jiného anděla, letícího středem nebe, který měl věčné evangelium, aby je kázal těm, kteří bydlí na zemi – každému národu, pokolení, jazyku i lidu – jak říká mocným hlasem: ‚Bojte se Boha a vzdejte mu chválu, neboť přišla hodina jeho soudu; klanějte se Tomu, který stvořil nebe, zemi, moře i prameny vod!‘“ (Zj 14,6.7; B21). Tato slova se netýkají jen posledních událostí. Vyzývají nás k bohoslužbě a zároveň nám pomáhají pochopit její smysl a podstatu. A právě bohoslužba je tématem studia v tomto čtvrtletí.

Jan vidí anděla, který má „věčné evangelium“, evangelium věčné smlouvy, dobrou zprávu o Bohu a jeho jednání. Ježíš Kristus vzal na sebe podobu člověka a zemřel jako zástupná oběť za hříchy světa! Ve středu každé naší bohoslužby by proto měla být Ježíšova služba smíření, jeho smrt a vzkříšení. Bohoslužba by měla odrážet naši vděčnost za Kristovu zástupnou službu, která zahrnuje nejen kříž, ale i Kristovu následnou službu pro nás v nebeské svatyni.

Jan píše, že tento první anděl volal: „Bojte se Boha.“ Je to paradox, ale bát se Boha a milovat ho jsou dvě strany téže mince. Znamená to stát (nebo i padnout) v úžasu a bázni před Bohem Stvořitelem a Vykupitelem – vědomím toho, kým jsme my, stvořené, hříšné a vykoupené bytosti. Ježíš nás považuje za své přátele (J 15,15) a chce mít s námi blízký vztah. Ale když během bohoslužby přicházíme k Bohu jako ke kamarádovi „odnaproti“, Boha tím degradujeme. V takovém postoji se stírá propastný rozdíl mezi námi a Bohem. Bohoslužba by měla být prostoupena pocitem bázně a úžasu. Měli bychom stát před Bohem s pokorou a touhou se mu podřídit. Jedině tak jej můžeme uctívat pravou bohoslužbou.

Text nás také vyzývá, abychom Bohu vzdali chválu. Je velmi důležité, aby byl středem bohoslužby Bůh, ne my sami. Musíme se ujistit, že se bohoslužba nestala vyvyšováním člověka, kulturním programem či prostorem k naplňování osobních potřeb. Bohoslužba je oslavou Boha.

Máme se bát Boha a vzdát mu chválu. Proč? Protože „přišla hodina jeho soudu“, jak dále volá anděl. Kristus není pouze Vykupitel. On je i Soudce, který zná naše nejhlubší tajemství a nejskrytější zákoutí naší duše. Když oslavujeme Boha, měli bychom si při tom uvědomovat, že jsme Bohu zodpovědní za všechno, co děláme, a že před ním nemůžeme nic skrýt. Toto uvědomění by nás mělo vést ke kříži. Kristus je v kontextu soudu naší jedinou jistotou.

Konečně anděl říká, že máme oslavovat Stvořitele. Skutečnost, že Bůh všechno stvořil, je základem naší bohoslužby. Oslavujeme ho (klaníme se před ním), protože je Stvořitel, Vykupitel a Soudce. Stvoření, vykoupení a soud jsou velmi úzce spjata. Každá skutečná bohoslužba by měla být založena na poznání Boha jako toho, který je svrchovaným Stvořitelem, laskavým Vykupitelem a spravedlivým Soudcem. Poselství prvního anděla používá jazyk, který se nachází nejen ve zprávě o stvoření, ale také v příkázání o sobotě jako připomínce stvoření (Ex 20,11) a vykoupení (Dt 5,15). Sobotní bohoslužba je proto úzce spjata se stvořením a vykoupením.

Na základě toho, co jsme právě uvedli, je zřejmé, že během našeho studia o bohoslužbě se budou stále znovu objevovat témata stvoření, vykoupení a soudu. Právě poznání jejich pravého významu – tedy toho, jaký je Bůh – je základem skutečné bohoslužby. Pokud je bohoslužba součástí toho, čemu věříme, je užitečné, abychom se naučili, co znamená skutečně oslavovat jedinou Bytost v celém vesmíru, která je hodna naší bohoslužby.

Rosalie HAFNER (Lee) Zinke sloužila mnoho let jako biblická pracovníce ve sborech Collegeview, Sacramento Central, Battle Creek Tabernacle, a Hinsdale. Spolu se svým manželem pracovala 15 let jako kazatelka. Před důchodem sloužila jako kaplanka v nemocnici.

BOHOSLUŽBA V KNIZE GENESIS; DVA DRUHY BOHOSLUŽBY

Texty na tento týden

Gn 3,1–13; 4,1–4; 6,1–8; 12,1–8; 22,1–18; 28,10–22; Tt 1,2

Základní verš

„Tu procitl Jákob ze spánku a zvolal: „Jistě je na tomto místě Hospodin, a já jsem to nevěděl!“ Bál se a řekl: „Jakou bázeň vzbuzuje toto místo! Není to nic jiného než dům Boží, je to brána nebeská.““ (Gn 28,16.17)

Říká se, že jako lidské bytosti potřebujeme někoho uctívat. V širším smyslu každý někoho uctívá, každý má někoho nebo něco, co stojí na prvním místě jeho životních hodnot, ať už je to Bůh, rodina, majetek, politik, zpěvák. Koho nebo co uctíváme, má vážné a dalekosáhlé důsledky. Očividné to bude zejména v posledních dnech, kdy se vyčlení dvě skupiny lidí: ti, kteří slouží Stvořiteli, a ti, kteří slouží jeho nepříteli – šelmě a jejímu obrazu.

O projevech tohoto rozdělení se můžeme dočíst již na prvních stránkách Bible. V příběhu Kaina a Ábela vidíme dva různé druhy uctívání. Jeden oslavoval pravého Boha správným způsobem. Druhý si zvolil falešný způsob uctívání. První způsob Bůh přijímá, druhý odmítá. První způsob je založen na spasení z víry a druhý, jako všechny falešné druhy bohoslužby, stojí na skutcích. Stejně téma se v Bibli ještě mnohokrát opakuje. Jeden druh bohoslužby je zaměřen výhradně na Boha, na jeho moc, slávu a milost, zatímco druhý způsob má ve svém středu člověka a jeho ego.

Bohoslužba v Edenu

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. ... Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal... (Gn 1,1.27.28)

Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo. A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo. (Gn 2,2.3)

Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědounost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. ... Tu uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě za denního vánku. I ukryli se člověk a jeho žena před Hospodinem Bohem uprostřed stromů v zahradě. Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“ On odpověděl: „Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.“ (Gn 3,6–10)

První stránky Bible popisují, jak Bůh stvořil vesmír a jak zformoval překrásnou novou planetu. Svět vzešlý z Božích rukou byl dokonalý. Zem byla jakýmsi jedinečným pokračováním nebe. Svě dílo Bůh korunoval stvořením první lidské rodiny. V knize Genesis je zaznamenán příběh Adama a Evy v jejich novém domově. Druhá kapitola Genesis přidává další prvek: oddělení a posvěcení sedmého dne, skutek, který je přímo spjatý se stvořením nebe a země. Tento Boží čin tvoří základy čtvrtého přikázání. Bůh oddělil den, ve kterém jej máme zvláštním způsobem uctívat. Ačkoli Bible nepopisuje první oslavu soboty, můžeme si zkusit představit, jakou úžasnou „bohoslužbu“ prožily bezhříšné, dokonale utvořené bytosti, když chválily svého Stvořitele, který pro ně tolik vykonal. (A to ještě nevěděly, co všechno nakonec podstoupí, aby je zachránil!)

Po pádu do hříchu (Gn 3,1–13) došlo k velkým změnám. Objevily se dosud neznámé důsledky. Najednou, v okamžiku neposlušnosti, se změnila morální struktura prvního lidského páru. Namísto lásky, důvěry a úcty se jejich srdce naplnila strachem, vinou a hanbou. Místo aby toužili po Boží svaté přítomnosti, snažili se před Bohem ukrýt. Utíkali před tím, který je stvořil, protože je naplňovala hanba, vina a dokonce strach. Vztah Adama a Evy k Bohu se zcela změnil. Blízké a důvěrné společenství se svým Stvořitelem, z něhož se kdysi těšili (Gn 3,8), dostalo náhle jinou podobu.

Osobní studium

Přemýšlej o období, kdy tvé jednání (nebo jeho důsledky) způsobilo, že jsi cítil vinu a stud a toužil ses před Bohem ukrýt. Jak to ovlivnilo tvůj život a touhu po Boží blízkosti? Jaký to mělo vliv na tvou schopnost sloužit Bohu celým srdcem? Jaké jsi měl přitom pocity? Kde jsi našel útěchu, podporu a sílu vstát a jít dál?

Aplikace

Bohoslužba za branami Edenu

Po jisté době přinesl Kain Hospodinu obětní dar z plodin země. Také Ábel přinesl oběť ze svých prvorozených ovcí a z jejich tuku. I shlédl Hospodin na Ábela a na jeho obětní dar; na Kaina však a na jeho obětní dar neshlédl. Proto Kain vzplanul velikým hněvem a zesinal v tváři. I řekl Hospodin Kainovi: „Proč jsi tak vzplanul? A proč máš tak sinalou tvář? Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro? Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dnech a bude po tobě dychtít; ty však máš nad ním vládnout.“ (Gn 4,3–7) Ábel věřil, a proto přinesl Bohu lepší oběť než Kain a dostalo se mu svědectví, že je spravedlivý, když Bůh přijal jeho dary; protože věřil, ještě mluví, ač zemřel. (Žd 11,4)

Osobní studium

Adam s Evou dostali zaslíbení o porážce hada (Gn 3,15). V Bibli se nedočtete nic o jejich bohoslužbě v rajské zahradě ani o přinášení obětí. (Zmínka v Gn 3,21 o oděvu z kůže naznačuje smrt zvířete, ale jak text uvádí, tím, kdo jim tento oděv zaopatřil, byl Bůh.) Adam a Eva začali po vyhánění z Edenu „nový“ život. O prvním obětování Bohu čteme až v Gn 4 v příběhu Kaina a Ábela.

Tento příběh se nás silně dotýká – vždyť oba postavili oltář, oba přišli uctít Boha svou obětí. Tak proč Bůh přijal Ábelovu oběť, ale ne oběť jeho bratra Kaina? V čem byl rozdíl?

Odpověď musíme hledat v širších souvislostech. Adam a Eva dostali v Edenu dobrou zprávu o záchraně, byť samotný plán byl utvořen již před založením světa (Ef 1,4; Tt 1,2). Podle textu v listu Židům přinesla Ábelovi jeho oběť spravedlnost, protože byla „lepší“. Jedině Bůh může člověka na základě jeho víry prohlásit za spravedlivého. Hlavní problém proto nebyl jen v přinesené oběti (ačkoliv Ábelova byla „lepší“ než Kainova), ale především v postoji srdce. Kainova oběť představovala pokus o spasení prostřednictvím skutků, což je základem všech falešných náboženství a bohoslužeb. Propast mezi nebem a zemí je tak velká a hluboká, že nic, co lidé jako hříšné bytosti dělají, ji nemůže překlenout. Podstatou zákonictví je lidská snaha o záchranu vlastními skutky.

Ábelova oběť představuje (být jen v náznacích) nádhernou pravdu, že pouze smrt Krista, který „sám byl Bůh“ (Fp 2,6; SNC), může hříšníka smířit s Bohem.

Pravá bohoslužba je prodchnuta vědomím, že nejsme schopni se spasit vlastními silami. Všechny naše pokusy o spasení prostřednictvím skutků jsou jen opakováním Kainova omylu. Pravá bohoslužba je založena na pokoře srdce a na poznání, že jen díky Boží milosti máme naději na věčný život.

Aplikace

Prozkoumej své vlastní myšlenky, motivy a vnitřní pocity, které se vážou k bohoslužbě. Nakolik je tvá bohoslužba zaměřena na Krista? Nebo se spíše soustředíš hlavně na sebe a na to, aby ti bohoslužba byla příjemná a něco ti dala?

Dvě linie bohoslužby

I poznal opět Adam svou ženu a ta porodila syna a dala mu jméno Šét (to je [Do klína] vložený). Řekla: „Bůh mi vložil do klína jiného potomka místo Ábela, kterého zabil Kain.“ Šétovi se narodil syn; dal mu jméno Enoš. Tehdy se začalo vzývat jméno Hospodinovo. (Gn 4,25.26)

Ale když viděl Hospodin, an se rozmnožuje zlost lidská na zemi, a že by všeliké myšlení srdce jejich nebylo než zlé po všecken čas. Litoval Hospodin, že učinil člověka na zemi, a bolest měl v srdci svém. (Gn 6,5.6; PBK)

Noe pak vybudoval Hospodinu oltář a vzal ze všech čistých dobytčat i ze všeho čistého ptactva a zapálil na tom oltáři oběti zápalné. (Gn 8,20)

V Gn 4 máme záznam morálního rozkladu, který nastal po pádu do hříchu. Lámech měl nejen více žen, ale zapletl se i do násilí a stal se vrahem. Verše Gn 4,25.26 však přináší ještě i jiné svědectví. Ukazují na skupinu lidí, kteří toužili být Bohu věrní a začali „vzývat jméno Hospodinovo“. Oproti stále zvrhlejšímu Kainovu potomstvu zde existují lidé vzývající Boha.

Obě skupiny lidí se však postupně začaly promíchávat. I přes zlo, jenž se šířilo na zemi, zde žili svatí lidé, kteří udržovali poznání Boha. Bible se zmiňuje jen o několika z nich, „po všechny věky měl však Bůh věrné svědky, upřímné vyznavče“ (PP 52). Zlo páchané lidmi narostlo do takových rozměrů, že Bůh se s bolestí v srdci rozhodl hříšné lidstvo zničit. Proto přišla potopa.

Je úžasné, že první věcí, kterou Noe udělal po vystoupení z korábu, byla bohoslužba sestávající z postavení oltáře a přinesení obětí. Je to první záznam o tom, jak patriarcha buduje místo bohoslužby, oltář, na kterém přináší oběť. Středem této bohoslužby byl Bůh. Noe uznal svou plnou závislost na Bohu a budoucím Mesiáši, který obětuje svůj život, aby vykoupil lidstvo. Věděl, že byl zachráněn pouze Boží milostí. Bez ní by zahynul spolu s ostatními.

Osobní studium

Jak prokazuješ svou vděčnost za Boží milost? Jaké projevy vděčnosti jsou ti nejbližší? Za co všechno Bohu děkuješ?

Aplikace

Abraham a jeho Bůh

I řekl Hospodin Abramovi: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehláním!“ ... A Abram se vydal na cestu, jak mu Hospodin přikázal. ... Abram prošel zemí až k místu Šekemu, až k božišti Móre... I ukázal se Abramovi Hospodin a řekl: „Tuto zemi dám tvému potomstvu.“ Proto tam Abram vybudoval oltář Hospodinu, který se mu ukázal. Odtud táhl dál na horu, která je východně od Bét-elu, a postavil svůj stan mezi Bét-elem na západě a Ajem na východě. Také tam vybudoval Hospodinu oltář a vzýval Hospodinovo jméno. (Gn 12,1–8)

..., „Pohleď na nebe a sečti hvězdy, dokážeš-li je spočítat.“ A dodal: „Tak tomu bude s tvým potomstvem.“ Abram Hospodinovi uvěřil a on mu to připočetl jako spravedlnost. (Gn 15,5.6)

Tu Izák svého otce Abrahama oslovil: „Otče!“ Ten odvětil: „Copak, můj synu?“ Izák se otázel: „Hle, oheň a dříví je zde. Kde však je beránek k zápalné oběti?“ Nato Abraham řekl: „Můj synu, Bůh sám si vyhlédne beránka k oběti zápalné.“ (Gn 22,7.8)

Abraham se těšil, že uvidí můj den; uviděl ho a zaradoval se. (J 8,56; B21)

Osobní studium

Abraham, potomek Šéma, byl Bohu věrný i přesto, že někteří z jeho příbuzných začali uctívat modly, jež byly v dané oblasti nedílnou součástí života. Bůh povolal Abrahama, aby se oddělil od své rodiny, opustil své pohodlí a stal se otcem národa těch, kteří slouží Bohu a kteří budou představovat pravého Boha okolním národům.

Abraham a Sára svým způsobem života i díky velkému Božímu požehnání měli na ostatní velký vliv. Mnoho lidí jistě přivedli k uctívání Hospodina. Bůh však měl i jiný důvod, pro který povolal Abrahama, aby se stal otcem nového národa. Abraham Bohu uvěřil a chtěl poznat co nejvíce z Božích plánů (J 8,56). Přitom prošel velmi bolestnou, ale o to poučnější lekcí (Gn 22,1–18).

Bohu nešlo o to, aby lidé přinášeli oběti pro jeho uspokojení, ale aby v přinesených obětech viděli zástupnou smrt jeho Syna. Abrahamův příběh je silným symbolem, který ukazuje na nezbytnost smrti Krista jako jediné cesty ke spasení. Abraham pocítil něco z bolesti Otce. Pouze Kristova smrt však mohla zachránit lidstvo.

Aplikace

Proč Abraham procházel touto hroznou zkouškou? Co se z ní měl naučit? Přemýšlej o víře, kterou Abraham prokázal. Možná se ti zdá až neuvěřitelná a těžko představitelná. Nezapomínejme však, že Abrahamův příběh nechce zdůrazňovat především jeho víru, ale vypovídat o Bohu Abrahama, Izáka a Jákoba.

Bét-el — Dům Boží

„Tvého potomstva bude jako prachu země. Rozmůžeš se na západ i na východ, na sever i na jih. V tobě a v tvém potomstvu dojdou požehmání všechny čeledi země. Hle, já jsem s tebou. Budu tě střežit všude, kam půjdeš, a zase tě přivedu do této země. Nikdy tě neopustím, ale učiním, co jsem ti slíbil.“ Tu prociť Jákob ze spánku a zvolal: „Jistě je na tomto místě Hospodín, a já jsem to nevěděl!“ Báł se a řekl: „Jakou bázeň vzbuzuje toto místo! Není to nic jiného než dům Boží, je to brána nebeská.“ Za časného jitra vzal Jákob kámen, který měl v hlavách, a postavil jej jako posvátný sloup; svrchu jej polil olejem. Tomu místu dal jméno Bét-el (to je Dům Boží). Původně se to město jmenovalo Lúz. Jákob se tu zavázal slibem: „Bude-li Bůh se mnou, bude-li mě střežit na cestě, na niž jsem se vydal, dá-li mi chléb k jídlu a šat k odívání a navrátím-li se v pokoji do domu svého otce, bude mi Hospodín Bohem. Tento kámen, který jsem postavil jako posvátný sloup, stane se domem Božím. A ze všeho, co mi dáš, odvedu ti poctivě desátky.“ (Gn 28,14–22)

Jákob a Ezau, podobně jako Kain a Ábel, představují dva druhy lidí, kteří slouží Bohu. Ezauův odvážný, dobrodružný duch se líbil jeho tichému, stárnoucímu otci. Jákob byl duchovnějši. Měl však výrazné charakterové nedostatky. Toužil po právu prvorozeného, které však patřilo jeho staršímu dvojčeti. Byl ochoten podílet se na podvodech své matky, aby mohl získat, co chtěl. Výsledkem bylo, že musel v hrůze utíkat před hněvem a nenávisť svého bratra a už nikdy se nesetkal se svou matkou.

V tomto příběhu se poprvé v Bibli hovoří o „domě Božím“ (Gn 28,17). Pro Jákoba to byla nejprve jen hromada kamení. Později však toto místo nabylo velkého významu. Jákob zde uctíval Boha svých otců. Zde mu přísahal věrnost. A tady, podobně jako Abraham, slíbil, že Bohu přinese desátek – desetinu ze svého majetku – jako výraz své vděčnosti.

Všimněte si strachu, úcty a bázně, které Jákob prožíval v Boží přítomnosti. Více než kdykoliv předtím pocítil propastný rozdíl mezi svatostí a velikostí Boha a svou malostí a hříšností. Následuje zpráva o Jákobově bohoslužbě. Stejný postoj úcty bychom měli mít i při našich bohoslužbách. Jsme k němu vybízeni také ve Zjevení 14,7, kde první anděl volá: „Bojte se Boha...“

Bohoslužba neznamená přijít k Bohu jako k nějakému kamarádovi. Náš postoj by měl být postojem hříšníka, který potřebuje milost, postojem stvořené bytosti sklánějící se před svým Tvůrcem. Hříšníka, který si uvědomuje, jak moc Boha potřebuje a že bez něj prohrává život časný i věčný. Přistupujme k Bohu s úctou a vděčností, protože On, Stvořitel vesmíru, nás miluje a zaplatil obrovskou cenu za to, aby nás zachránil pro věčnost.

Osobní studium

Zaměř se na povzbuzení a ujištění, které dal Bůh Jákobovi prostřednictvím snu. Jaká byla Jákobova odpověď?

Aplikace

Podněty k zamyšlení

V knize Ellen Whiteové Na úsvitu dějin si přečti kapitoly Na úsvitu dějin (14–17), Nedůvěra a její důsledky (18–22), Kain a Ábel (27–30), Nový začátek (43–45), Nejtěžší zkouška (63–68) a Jákobův noční zápas (89–92).

„Jákob se tu nesnažil klást bohu podmínky. Hospodin mu již zaslíbil blahobyť a Jákobův slib byl vyjádřením jeho vděčnosti za dané ujištění Boží lásky a milosti. Jákob cítil, že Bůh na něj klade požadavky, které musí uznat, a že zvláštní znamení božské přízně, jichž se mu dostalo, žádají odpovědi. Každé přijaté požehnání od nás vyžaduje, abychom Původci všech udělených milostí odpověděli. Křesťan by se měl často zahledět do své minulosti a s vděčností si připomenout, kolikrát mu Bůh pomohl... Měl by tyto dary uznat jako důkazy bdělé péče nebeských andělů. Tato nesčetná požehnání by ho měla přivést k pokorné otázce: „Jak se mám odvděčit Hospodinu, že se mne tolikrát zastal?“ (Ž 116,12). (PP 131)

Otázky k rozhovoru

- 1. Přemýšlejte o tom, jak by se téma ospravedlnění z víry v to, co Kristus pro nás udělal, mohlo stát středem naší bohoslužby. Proč Boha oslavujeme a sloužíme mu? Co ho dělá hodným toho, abychom mu sloužili? Jaký význam má naše bohoslužba?*
- 2. Jak se může bohoslužba stát účinnějším nástrojem svědectví našemu okolí o tom, kým Bůh je a jaký je? Jaké prvky bohoslužby, které jsme studovali v lekci na tento týden, mohou být zvláště dobré při vydávání svědectví o Bohu?*
- 3. Připomeňte si Abrahamův příběh o předání desátků Malkisedekovi (Gn 14,20). V čem je odevzdávání desátků projevem bohoslužby? Co tím říkáme Bohu, když mu odevzdáme desátky?*
- 4. Přemýšlejte o úctě a bázni při bohoslužbě. Proč jsou důležité? V čem je problém, když se k Bohu chováme, jako by mezi ním a námi nebyl žádný rozdíl?*

BOHOSLUŽBA A EXODUS: KDO JE BŮH?

Texty na tento týden

Ex 3,1–15; 12,1–36; 20,4.5; 32,1–6; 33,12–23

Základní verš

„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.“ (Ex 20,2.3)

Ježíš řekl ženě u studny: „Vy ani nevíte, koho uctíváte; my víme, koho uctíváme, protože spása vyjde z Židů“ (J 4,22; B21). Představ si, že bys měl uctívat něco, co neznáš. V určitém smyslu to dělají téměř všichni – uctívají to, o čem mnoho nevědí. Mnozí skutečně neznají pravého Boha. Klanějí se před soškami a doufají (nebo jsou dokonce o tom přesvědčeni), že dostanou odpověď na své modlitby. Z pohledu Bible se však buď odvrátili od živého Boha, nebo o něm nic nevědí. Podobně je tomu i u těch, kteří se namísto Bohu klanějí sobě, majetku, vědě, politikům nebo přírodě. Uctívají někoho nebo něco, o čem jsou přesvědčeni, že jim to přinese záchranu či štěstí. Neuvědomují si, jak je jejich pohled omezený. Vyvyšují něco, co si jejich uctívání nezaslouží.

I my jako křesťané si potřebujeme položit otázku: Víme, co uctíváme? Jak dobře známe Boha, kterého oslavujeme svými ústy? Jaké je jeho jméno? Jaký je?

Tento týden se podíváme na ranou historii Izraele. Z jejich setkání se skutečným Zachráncem odhalíme mnohé o povaze a charakteru Boha, o němž vyznáváme, že mu sloužíme a uctíváme ho. Vždyť jaký smysl by mělo uctívat někoho, o kom nic nevíme?

Svatá země

Na to mu řekl: „Nepřiblížuj se! Zuj si obuv z nohou, neboť místo, na němž stojíš, je svatá půda.“ ... „Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákiův a Bůh Jákobiův.“ Mojžíš si ihned zakryl tvář, neboť se bál pohlédnout na Boha. Hospodin pokračoval: „Zřetelně jsem viděl trápení svého lidu v Egyptě... Proto jsem sestoupil, abych je vytrhl z ruky Egyptanů... Nyní tedy pojď, pošlu tě k faraonovi... Mojžíš Bohu namítl: „Kdo jsem já, abych šel k faraonovi a vyvedl syny Izraele z Egypta?“ „Já budu s tebou!“ odpověděl Bůh. „A toto ti bude znamením, že jsem tě poslal já: až vyvedeš lid z Egypta, budete sloužit Bohu na této hoře.“ Mojžíš ale pokračoval: „Hle, přijdu k synům Izraele a řeknu jim: ‚Poslal mě k vám Bůh vašich otců.‘ Co jim odpovím, když se mě zeptají: ‚Jaké má jméno?‘“ Tehdy Bůh Mojžíšovi řekl: „Jsem, který jsem.“ A dodal: „Takto promluvíš k synům Izraele: ‚Poslal mě k vám Jsem.‘“ (Ex 3,5–14; B21)

Osobní studium

Mojžíš se za ta léta života na poušti setkal už s leccím. Hořící keř jej proto nijak zvlášť nepřekvapil. Něco jej však na něm zaujalo: přestože keř hořel, oheň ho nestrávil. Mojžíš se rozhodl tento úkaz prozkoumat. Z Mojžíšovy zkušenosti se můžeme naučit několik věcí:

(1) Bůh je svatý. Mojžíšovi přikázal, aby si zul svou obuv, protože zem, na níž stojí, je svatá. Hospodin jasně ukázal na rozdíl mezi ním, svatým Bohem, a Mojžíšem, hříšníkem, který potřebuje milost. Úcta a bázeň jsou postoje, které jsou nezbytné pro pravou bohoslužbu.

(2) Bůh jako středobod uctívání. Mojžíš nejprve odpověděl: „Kdo jsem já, abych šel?“ Hleděl na sebe, své potřeby, svou slabost a svůj strach. V následujících chvílích však zaměřil svou pozornost na Boha, na to, kým je a co může vykonat. Je nezbytné, aby se bohoslužba soustředila na Hospodina a ne na nás.

(3) Záchrana a vysvobození. Vyjití z Egypta je symbolem spasení, které máme v Ježíši Kristu (1K 10,1–4). Bůh se nezjevil Mojžíšovi pouze proto, aby jej mohl Mojžíš poznat. Chtěl mu také ukázat úžasný plán vysvobození, který měl připravený pro izraelský národ. Ježíš přišel na tuto zem nejen proto, aby svým učením a smrtí na kříži představil Boha a pomohl nám více se dozvědět o Božím charakteru, ale také proto, aby nás svou obětí zachránil. Kristova smrt je výkupným za naše hříchy. Přináší nám vysvobození z otroctví hříchu.

Aplikace

Žijeme v uspěchaném světě. Často nám nezbyvá čas na ono zvědavé „vybočení“ z každodenní cesty za povinnostmi, abychom se lépe podívali na ty nejdůležitější věci našeho života. Co ti pomáhá pravidelně přemýšlet o kříži a vykoupení? Co na Bohu nejvíc obdivuješ? Na které otázky o Bohu a jeho jednání jsi zatím nenašel odpověď?

Smrt prvorozeného: Velikonoce a bohoslužba

Mojžíš svolal všechny izraelské starší a řekl jim: „Jděte si vzít kus z brávy podle vašich čeledí a zabijte velikonočního beránka. Potom vezměte svazek yzopu, namočte jej v misce s krví a krví z misky potřete nadpraží a obě veřeje. Ať nikdo z vás až do rána nevychází ze dveří svého domu. Až Hospodin bude procházet zemí, aby udeřil na Egypt, uvidí krev na nadpraží a na obou veřejích. Hospodin ty dveře pomine a nedopustí, aby do vašeho domu vešel zhoubce a udeřil na vás. Dbejte na toto ustanovení. To je provždy platné nařízení pro tebe i pro tvé syny. Až přijдете do země, kterou vám Hospodin dá, jak přislíbil, dbejte na tuto službu. Až se vás pak vaši synové budou ptát, co pro vás tato služba znamená, odpovíte: „Je to velikonoční obětní hod Hospodiniův. On v Egyptě pomínil domy synů Izraele. Když udeřil na Egypt, naše domy vysvobodil.“ Lid padl na kolena a klaněl se. (Ex 12,21–27)

Hebrejské slovo, které je přeloženo jako „klaněl se“, znamená také „padnout na tvář“. Samotné slovo se téměř vždy objevuje ve slovesném tvaru, který zesiluje jeho význam nebo poukazuje na opakování činnosti. Znamená to, že Izraelci opakovaně vyjadřovali svoji úctu a vděčnost za záchranu svoji i svých dětí.

Pokud by Izraelce nechránila krev beránka, přišli by o své prvorozené. Prvorozený (obvykle nejstarší syn) měl jedinečná práva a odpovědnost, kterou později převzali lévijci (Nu 3,12). Hospodin nazval Izrael „můj prvorozený syn“ (Ex 4,22), což naznačovalo jeho zvláštní vztah ke Stvořiteli. V Novém zákoně apoštol Pavel píše o Ježíši jako o „prvorozeném“ (Ř 8,29; Ko 1,15.18).

Ačkoli prvorození z Izraelců během té strašlivé egyptské noci nezemřeli, Kristus – prvorozený – měl zemřít potupnou smrtí. Jeho smrt symbolizovala krev, kterou byly označeny veřeje dveří. Je to nádherný symbol Ježíšovy zástupné oběti. Zemřel, aby „prvorození“ (tedy obrazně všechen Boží lid – viz Žd 12,23) mohli být ušetřeni smrti jako odplaty za hřích.

**Osobní
studium**

Zatímco v Egyptě Izraelci poslouchali své pány ze strachu, nyní se měli naučit, že pravá bohoslužba je založena na zcela jiných principech. Vychází ze srdce naplněného láskou a vděčností k tomu, který jediný má moc nás spasit. Jak můžeš více si vážit a milovat našeho Pána? Jaký hřích ničí tuto lásku?

Aplikace

Žádní jiní bohové

Bůh vyhlásil všechna tato přikázání: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne. Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají.“ (Ex 20,1–6)

Osobní studium

Představ si následující scénu: Hora Sínaj je zahalena hustým oblakem, ze kterého se ozývá silné hřmění, šlehají blesky a zní pronikavý zvuk polnice. Lidé se třesou strachy. Vzduch se plní dýmem z toho, jak Bůh Izraele sestoupil v ohni na horu Sínaj (Ex 19,16–19). Na hoře zahalené kouřem se zjevila Hospodinova moc a sláva. V takové atmosféře Bůh dal svému lidu přikázání. První čtyři z nich jsou přímo spojena s bohoslužbou a uctíváním Boha.

Na začátku Desatera Bůh Izraelcům připomíná, jak je vysvobodil z Egypta. Pouze Hospodin, pravý a jediný Bůh, je mohl zbavit jejich jha. Ostatní bohové, včetně bohů Egypta, byli jen lidským výtvořem, neschopným kohokoli zachránit. Tito bohové měli často nemorální, sobecké, požívačné vlastnosti, které odhalovaly jejich lidský původ. Jak jedinečný je náš milující, sebeobětující Stvořitel a Vykupitel! Izraelci byli staletí vystaveni pohanskému vlivu mnohobozství a na svého Boha téměř úplně zapomněli. Nyní potřebovali znát svého Zachránce jako jediného Boha, který s nimi vstupoval do smluvního vztahu.

V tomto kontextu je třeba vnímat i striktní zákaz modloslužby a uctívání stvořených věcí i to, proč Bůh sám sebe charakterizuje jako žárlivého a trestajícího ty, kteří ho nenávidí (Ex 20,4.5).

Aplikace

V knize Patriarchové a proroci můžeme číst: „Holdujeme-li čemukoli, co zmenšuje naši lásku k Bohu nebo nám brání ve službě Bohu, pak z toho čínné božstvo“ (PP 221). Kteří „bohové“ se pokoušejí získat a ovládnout tvou oddanost, tvůj čas, tvé priority a cíle? Jak se jich můžeš zbavit?

„Toto je tvůj bůh...“

Když lid viděl, že Mojžíš dlouho nesestupuje z hory, shromáždil se k Áronovi a naléhali na něho: „Vstaň a udělej nám boha, který by šel před námi. Vždyť nevíme, co se stalo s Mojžíšem, s tím člověkem, který nás vyvedl z egyptské země.“ Áron jim řekl: „Strhněte zlaté náušnice z uší svých žen, synů a dcer a přineste je ke mně!“ I strhal si všechn lid z uší zlaté náušnice a přinesli je k Áronovi. On je od nich vzal, připravil formu a odlil z toho sochu býčka. A oni řekli: „To je tvůj bůh, Izraeli, který tě vyvedl z egyptské země.“ Když to Áron viděl, vybudoval před ním oltář. Potom Áron povolal: „Zítřa bude Hospodinova slavnost.“ Nazítří za časného jitra obětovali oběti zápalné a přinesli oběti pokojné. Pak se lid usadil k jídlu a pití. Nakonec se dali do nevázaných her. (Ex 32,1–6)

Čteme, že Izraelci „se dali do nevázaných her“ (Ex 32,6). Hebrejský výraz zde však nemá na mysli nevinnou zábavu či hru. To, co se tehdy dělo kolem zlatého telete, nebylo uctívání Boha, ale nevázané orgie zahrnující všechny možné druhy nemravností. Jejich základem byly pohanské „oplodňovací“ kultury, které měly za cíl sexuálními praktikami podnitit bohy, aby seslali na zem své požehnání (zejména ve formě deště).

Hospodin toto jednání považoval za nepřijatelné. Sám je vyvedl z Egypta, ale oni „brzy uhnuhli z cesty“ (Ex 32,8). Proto řekl Mojžíšovi: „Teď mě nech, ať proti nim vzplane můj hněv a skoncuji s nimi“ (Ex 32,10). Mojžíš však prosil o milost pro svůj lid (Ex 32,30–33). Na cestě zpět do tábora Jozue uslyšel hluk, který připomínal zuřivý boj. Mojžíš však od Hospodina věděl o všem, co se v táboře děje (Ex 32,7–10.17.18).

Skutečná oslava a uctívání Boha jsou založeny na pokoře a uvědomování si rozdílu mezi námi a Bohem. Vyjádření úcty Hospodinu se srdcem naplněným bázní může mít různé projevy. Člověk uctívající Boha může v bázni a pokoře padnout na kolena, ale může také radostí zpívat, poskakovat a tancovat, jak to dělali Izraelci po zázračném přechodu přes Rákosové moře (Ex 15,20.21).

Uctívání zlatého telete však bylo ohavnou modloslužbou spojenou s „bezuzdným prostopášnictvím“ (PP 230). „...klaněli se slitě modle, zaměnili svoji Slávu za podobu býka, býložravce“ (Ž 106,19.20). Zlatému teleti prokazovali stejnou úctu, jaká náležela jen jejich Zachránci. Během uctívání se změnili k „obrazu“ uctívaného. Místo aby se více podobali Hospodinu, chovali se hůř než zvířata. Taková už je zákonitost lidské přirozenosti: připodobňuje se k tomu, co uctíváme a čemu sloužíme.

**Osobní
studium**

Jaká událost otevřela cestu k tomuto bouřlivému projevu falešné bohoslužby? Jaké podobné nebezpečí může hrozit nám? Co může být v naší společnosti „zlatým teletem“, které jsme v pokušení uctívat místo Boha nebo mu dávat v životě stejné místo?

Aplikace

Dovol mi spatřit tvou slávu

Mojžíš řekl Hospodinu: „Hleď, ty mi říkáš: Vyved' tento lid. Ale nesdělal jsi mi, koho chceš se mnou poslat, ačkoli jsi řekl: „Já tě znám jménem, našel jsi u mne milost.“ Jestliže jsem tedy nyní u tebe našel milost, dej mi poznat svou cestu, abych poznal tebe a našel u tebe milost; pohleď, vždyť tento pronárod je tvůj lid.“ Odvětil: „Já sám půjdu s vámi a dám vám odpočínutí.“ Mojžíš mu řekl: „Kdyby s námi neměla být tvá přítomnost, pak nás odtud nevyváděj!“ ... Hospodin Mojžíšovi odvětil: „Učiním i tuto věc, o které mluvíš, protože jsi u mne našel milost a já tě znám jménem.“ I řekl: „Dovol mi spatřit tvou slávu!“ Hospodin odpověděl: „Všechna má dobrota přejde před tebou a vyslovím před tebou jméno Hospodin. Smiluji se však, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.“ Dále pravil: „Nemůžeš spatřit mou tvář, neboť člověk mě nesmí spatřit, má-li zůstat naživu. ...mou tvář nespatrií nikdo.“ (Ex 33,12–23)

Osobní studium

Modloslužbou zlatému teleti Izraelci porušili svou smlouvu s Bohem. Tato zkušenost Mojžíše hluboce znejistěla. Cítil se natolik součástí svého národa, že ho hříšné jednání lidu bolestně zasáhlo. Jeho touha vidět Boha nebyla založena na zvědavosti nebo troufalosti. Pocházela z hluboké lidské potřeby pocítit Boží přítomnost po zkušenosti velkého odpadnutí lidu, na jehož vedení se Mojžíš podílel. Mojžíš říká Bohu, že ho chce „poznat“. Navzdory všemu, co Bůh udělal, Mojžíš si stále uvědomoval vlastní slabost, nedokonalost a bezmocnost. Toužil o Bohu vědět víc. Chtěl mít bližší vztah s tím, na němž byl bytostně závislý. Přesně to měl na mysli i Ježíš, když ve své modlitbě řekl: „A život věčný je v tom, když poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal...“ (J 17,3). Mojžíš toužil vidět Boží slávu, aby mohl prožít očistnou zkušenost z uvědomění si Boží velikosti a svatosti, která je v kontrastu s jeho vlastní nedostatečností a bezmocností.

Bohoslužba (jak v našem jazyce vyplývá přímo z kořene tohoto slova) by měla být zaměřena na Boha. Jejím hlavním cílem by měla být nejen oslava našeho Pána a Spasitele, ale i ochota a touha v pokoře poznávat Boha a jeho cesty a nechat se po nich vést (Ex 33,13).

Aplikace

Jak se Bůh ukázal Mojžíšovi? Jaký vliv to mělo na Mojžíše? Co víš o Bohu ty? Co nevíš a chtěl by ses dozvědět? Co ti může pomoci poznat Boha víc?

Podněty k zamyšlení

Přečti si Žalm 105,26–45 a 106,8–23. Z knihy Ellen Whiteové Na úsvitu dějin si přečti kapitoly: Sínaj (142–147); Zlaté tele (148–154) a Velký spor (155–159).

„Všichni, kdo přicházejí do Boží blízkosti, by se měli chovat pokorně a uctivě. Ve jménu Ježíšově můžeme předstoupit před Boha s důvěrou, nesmíme se však k němu přibližovat s hrubou opovázlivostí, jako by nám byl roven. Jsou takoví, kteří oslovují velikého, všemohoucího a svatého Boha ... jako by oslovovali sobě rovného nebo dokonce někoho sobě podřízeného. Jsou takoví, kteří se chovají v domě Božím, jak by se neodvážili chovat ani v předsíni pozemského vládce. Takoví by si měli uvědomit, že je vidí Bůh, jehož uctívají serafíni a před nímž si andělé zastírají své tváře. Bůh je hoden nejvyšší úcty. Ti, kteří si jeho přítomnost opravdu uvědomují, se skloní před ním v pokoře.“ (PP 181)

„Pravá úcta k Bohu je vzbuzována pocitem nekonečné velikosti Boží a uvědoměním si přítomnosti Boží. Tento pocit přítomnosti Neviditelného hluboce působí na každé srdce. Chvíle, kdy se modlíme, a místo, na němž se modlíme, jsou svaté, protože je tam přítomen Bůh. ... Andělé, když vyslovují jeho jméno, zahalují své tváře. S jakou úctou pak musíme my, kteří jsme padlí a hříšní, brát toto jméno do úst!“ (PK 32)

Otázky k rozhovoru

- 1. Přemýšlejte nad následujícími vlastnostmi Boha: (1) jeho blízkost člověku (Boží imanence), (2) jeho velikost, sláva, svatost a majestátnost (Boží transcendentnost). Uvažujte, jak mohou být obě tyto významné pravdy vyvážené a zdůrazněné ve vaší bohoslužbě. Jak nám může forma bohoslužby pomoci pocítit majestátnost, slávu a moc Boha? Jak nám umožňuje prožít Boží přítomnost?*
- 2. Jaké ponaučení můžeme získat z tragického příběhu o Izraelcích uctívajících zlaté tele a také ze závažných důsledků, které přináší uctívání falešných bohů (viditelných i neviditelných)? Jaké modly (idoly) jsou uctívány v naší společnosti? Jaké ponaučení si můžeme vzít z tohoto příběhu jako církev?*
- 3. Co znamená znát Boha? Kdyby se vás někdo zeptal, jak znáte Boha, co byste mu odpověděli? Jak může lidská bytost osobně poznat Boha?*

SOBOTA A BOHOSLUŽBA

Texty na tento týden

Ex 20,11; Dt 5,15; Iz 44,6–20; 45,11–22; 46,5–9; Mt 11,28–30; Ř 6,16–23

Základní verš

**„Přistupte, klaňme se, klekněme, skloňme kolena před Hospodinem, který nás učinil. On je náš Bůh, my lid, ježž on pase, ovce, jež vodí svou rukou.“
(Ž 95,6.7)**

Již jsme se zmínili o tom, že stvoření a vykoupění tvoří hlavní téma poselství prvního anděla. První anděl nás volá k „věčnému evangeliu“, k dobré zprávě o spasení v Ježíši, o záchraně, která zahrnuje nejen odpuštění hříchů, ale i moc nad hříchem. Evangelium nám přináší zaslíbení nového života v Kristu, zaslíbení posvěcení, které je součástí spasení a vykoupění (J 17,17; Sk 20,32; 1Te 5,23). Poselství prvního anděla v sobě zahrnuje zvláštní připomenutí, že ten, koho máme oslavovat, je náš Stvořitel, který utvořil nás i svět, v němž žijeme.

Témata stvoření, vykoupění a posvěcení jsou vzájemně propojena. Není překvapující, že se objevují ve Zjevení 14. kapitole, ve které nacházíme i koncept soboty. Všichni jsme vystaveni důležité otázce: Uctíváme a oslavujeme Stvořitele, Vykupitele a toho, který posvěcuje, nebo šelmu a její obraz? Text nenabízí žádnou třetí možnost.

Tento týden se zaměříme na přikázání o sobotě a na to, jak se v tomto dni odráží stvoření, vykoupění a posvěcení. Během studia se budeme zajímat o to, jak se mohou tato témata stát součástí naší bohoslužebné zkušenosti.

Stvoření a vykoupení: základ bohoslužby

Pamatuj na sobotní den, aby ti byl svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci, ale sedmý den je dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému Bohu. ... V šesti dnech totiž Hospodin učinil nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, ale sedmého dne odpočinul. Proto Hospodin požehnal sobotní den a posvětil jej. (Ex 20,8–11; B21)

Zachovávej /ostříhej – PBK/ sobotní den, aby ti byl svatý, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svoji práci, ale sedmý den je dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému Bohu. ... Pamatuj, že jsi byl v egyptské zemi otrokem a Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud vyvedl mocnou rukou a vztaženou paží. To proto ti Hospodin, tvůj Bůh, přikázal, abys dodržoval sobotní den. (Dt 5,12–15; B21)

Znění Desatera nacházíme ve dvou starozákonních knihách: Exodu a Deuteronomiu. Verze obou knih jsou v podstatě totožné, ale v některých vyjádřeních se drobně liší. Proč? Zatímco první znění Desatera (Ex 20) je záznamem toho, co Bůh napsal na kamenné desky, druhé znění (Dt 5) je součástí Mojžíšova kázání. Dnes si všimneme některých důrazů, kterými se oba záznamy přikázání o sobotě odlišují.

V knize Exodus přikázání o sobotě začíná slovem „pamatuj“. Slova pamatuj a památník mají v hebrejštině stejný slovní kořen – ZKR. Když Bůh řekl „pamatuj“, dával lidem – kromě dne odpočinku – i památník. Důvodem („proto...“), proč máme na sobotní den pamatovat, je Boží stvořitelská činnost a Boží odpočinutí na závěr stvořitelského týdne (Ex 20,11). Bůh je Stvořitel, proto mu patří naše úcta.

V knize Deuteronomium je přikázání o sobotě uvedeno slovem „zachovávej“ (PBK – ostříhej). V hebrejštině je použit výraz „šamor“, který znamená držet, hlídat, dívat se. Jaký je důvod „držet se“ tohoto dne? Protože Bůh je Zachránce, který vyvedl Izraelce z egyptského zajetí. I na to máme pamatovat (Dt 5,15).

Kristova úloha Stvořitele je neoddělitelně propojena s jeho vykupitelským posláním. Význam této skutečnosti si nemáme připomínat jen jednou ročně, ale každý týden. Náš Stvořitel je tentýž, který vyvedl Izrael z Egypta a který vyvádí i nás ze zajetí hříchu.

Apoštol Pavel spojuje Kristovo úžasné dílo Stvořitele a Vykupitele v Listu Koloským 1,13–22.

**Osobní
studium**

Jednu sedminu našeho času máme zvláštním způsobem zasvětit tomu, co pro nás Bůh vykonal a nadále koná. V přikázání nejde o to, abychom v sobotu „nic nedělali“. Jde o to, abychom se setkali s naším Stvořitelem a Vykupitelem. Jak může sobotní bohoslužba zvýraznit tvou vděčnost Kristu za jeho stvoření a vykoupení?

Aplikace

Pamatuj na svého Stvořitele

„Ke komu mě chcete připodobnit, aby mi byl roven?“ praví Svätý. „K výšině zvedněte zraky a hleďte: Kdo stvořil toto všechno?“ Ten, který v plném počtu vyvádí zástupy hvězd a všechny volá jménem; má obrovskou sílu a úžasnou moc, nechybí mu ani jedna. (Iz 40,25.26)

Zemi jsem učinil já a člověka na ní jsem stvořil. Já jsem vlastníma rukama roztáhl nebesa a veškerému jejich zástupu jsem vydal příkazy. ... Toto praví Hospodin, stvořitel nebe, onen Bůh, jenž vytvořil zemi, jenž ji učinil, ten, jenž ji upevnil na pilířích; nestvořil ji, aby byla pustá, vytvořil ji k obývání: „Já jsem Hospodin a jiného už není.“ (Iz 45,12.18)

„Komu mě připodobníte, a s kým mě srovnáte, komu mě přirovnáte, abychom si byli podobní? Z měšce sypou zlato a na váze odvažují stříbro, najmou si zlatníka, aby jim udělal boha, a pak se hrbí a klanějí. Nosí ho na rameni, přenášejí ho, postaví jej na podstavec, a on stojí, ze svého místa se nehne. Úpějí k němu, ale on se jim neozve, z jejich soužení je nezachrání.“ (Iz 46,5–7)

Osobní studium

Bible začíná známými slovy: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi“ (Gn 1,1). V hebrejštině je pro sloveso „stvořil“ použit hebrejský výraz „bara“, který se ve Starém zákoně používá výhradně pro stvořitelenskou činnost Boha. V češtině až takový rozdíl při používání slova stvořil neděláme (člověk stvořil počítač, mobilní komunikace, virus...). Ale v hebrejštině jen Bůh může „bara“ – tedy stvořit. Pouze Bůh může učinit něco z ničeho – vytvořit prostor, hmotu, energii a další součásti světa, v němž existujeme.

Ačkoli věda už objevila leccos ze složení hmoty, stále je pro nás mnohé záhadou. Nevíme například, proč existuje právě v tak složité formě. Nejdůležitější však je, abychom ani na chvíli nezapomněli na její původ. „Nebesa byla učiněna Hospodinovým slovem, dechem jeho úst pak všečen jejich zástup. ... Co on řekl, to se stalo, jak přikázal, tak vše stojí“ (Ž 33,6.9).

Od chvíle, kdy velký spor mezi Bohem a satanem pronikl i na naši zem, se nepřítel snaží vést lidi ke zpochybnění či popření existence pravého Boha, Stvořitele. Lidé neberou vážně Boží slovo a shazují argumenty o Boží stvořitelenské moci. Snaží se vysvětlit původ života jen na základě čistě vědeckých důkazů. O původu světa a člověka existuje vícero teorií. Bible však důrazně rozlišuje mezi Stvořitelem a stvořením, mezi náhodou a záměrem.

Aplikace

Důraz na to, že Bůh je Stvořitel, je v Bibli tak silný, že zpochybnění této skutečnosti vede ke zpochybnění všeho ostatního. Vždyť kdo by chtěl oslavovat Boha, který používá násilné procesy evoluce, aby nás stvořil? Je smrt a právo silnějšího v přírodě součástí „pokroku“, nebo je jen důsledkem hříchu? Jaký je tvůj pohled na uvedenou problematiku? Proč je podle tebe diskuse o původu světa tak emotivní?

Vysvobození z otroctví

Komu se totiž dáváme do služeb, tomu jsme zavázáni poslušností. Povolíme-li zlu, stane se naším pánem a to vede ke smrti; anebo budeme poslouchat Boha – a pak budeme žít bezhříšně. Bohu díky za to, že vy jste byli vysvobozeni z nevolnictví zla, když jste se přiklonili ke Kristovu učení a rozhodli se žít bezúhonně. Přiblížím vám to ještě jinak: kdysi jste své tělo propůjčovali pochybným požitkům a nevázaným zábavám, takže jste žili nezřízeně. Teď se tedy celou svou osobností oddávejte novému bezúhonnému životu, který by nehyzdila žádná skvrna. Dokud jste se řídili svými choutkami, byly vám nějaké mravní požadavky docela lhostejné. Teď se za to stydíte, a co jste z toho měli tenkrát? Stejně to vše končí smrtí. Teď jste však vůči zlu svobodní a dali jste se do Božích služeb. A co z toho máte? Život bez poskvrny už v přítomnosti a život věčný před sebou. Hřích dává svou odplatu – smrt; Bůh dává jako projev své milosti věčný život. Získáváme ho prostřednictvím našeho Pána, Ježíše Krista. (Ř 6,16–23; SNC)

Jak jsme již viděli, sobota neukazuje pouze na stvoření, důležité téma bohoslužby, ale i na vykoupění. V Dt 5,15 čteme: „Pamatuj, že jsi byl v egyptské zemi otrokem a Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud vyvedl mocnou rukou a vztaženou paží. To proto ti Hospodin, tvůj Bůh, přikázal, abys dodržoval sobotní den“ (B21). Tato slova odrážejí hlavní téma poselství prvního anděla, kterým je vykoupění a spasení.

Toto vykoupění je symbolizováno Božím činem záchranu Izraele z egyptského zajetí. Žádné egyptské „božstvo“ nemělo moc zastavit tento zotročený národ a udržet ho v zajetí. Pouze Bůh Izraele, který se projevil mocnými zázraky a jehož přítomnost se ukázala v majestátní a úžasné nádheře, měl moc vykoupit otroky „mocnou rukou“ a „vztaženou paží“. Bůh toužil, aby si pamatovali, že „Hospodin je Bůh; kromě něho není žádný jiný“ (Dt 4,35). I proto jim dal sobotu jako neustálou vzpomínku na jeho úžasné vysvobození. Pro nás je to připomínka vysvobození z otroctví hříchu.

Proč tedy oslavovat Hospodina a prokazovat mu úctu? Protože je to On, kdo nás zachránil. Vykoupil nás z otroctví hříchu a každý den nás touží vést k prožívání svobody, kterou nám daroval. Boží milost nás každodenně osvobozuje od moci zla, které nás vede do otroctví hříchu. Izraelci po vysvobození zpívali píseň chvály (viz Ex 15). Pro nás může být sobotní bohoslužba oslavou Boží milosti, která nám přináší vysvobození z odplaty za hřích.

Co znamená nebýt víc „služebníkem hříchu“ (ČEP)? Jaký je rozdíl mezi bezhříšností a tím, že neotročíme hříchu? Jak si můžeš přivlastnit svobodu, kterou nám Kristus nabízí?

**Osobní
studium**

Aplikace

Pamatuj na svého Posvětitel

Promluv k synům Izraele: Zachovávejte mé soboty, neboť to je znamení mezi mnou a vámi po všechna vaše pokolení, abyste věděli, že já jsem Hospodin, váš Posvětitel. (Ex 31,13; B21)

Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Staré pomimulo – hle, je tu nové! (2K 5,17; B21)

Osobní studium

Stvoření, vykoupení a posvěcení jsou vzájemně propojeny. Základem všeho je stvoření. Bez něj by nebylo třeba nikoho vykoupit ani posvětit. Avšak v našem hříšném světě potřebujeme vykoupení z otroctví hříchu. Jinak bychom čelili věčnému zničení a naše stvoření by bylo zároveň naším zánikem.

S vykoupením je neoddělitelně spojeno i posvěcení. Posvěcení je růst ve svatosti a milosti. Slovo, které překládáme jako „posvětit“ („...já Hospodin vás posvěcuji“ – Ex 31,13; ČEP), pochází ze stejného slovního základu jako slovo použité ve čtvrtém přikázání, kde Hospodin říká, že máme sobotu „světit“ (Ex 20,8). Stejný slovní základ se objevuje také v Ex 20,11, kde je psáno, že Bůh „požehnal“ a „posvětil“ sobotní den (viz též Gn 2,3, kde Bůh „posvětil“ sedmý den). Ve všech těchto případech je slovní základ „gds“, který znamená „být svatý“, „oddělit jako svaté“, být „zasvěcený jako svatý“.

Bůh povolal Izrael a oddělil jej jako svůj svatý lid, aby byl světlem tomuto světu. Kristus povolal své učedníky, aby nesli evangelium světu. Hlavním prvkem tohoto úkolu je svatost a charakter těch, kteří nesou poselství evangelia. Evangelium neznamená pouze to, že již nejsme souzeni za naše hříchy. Jak jsme četli v textu na úterý, evangelium je dobrou zprávou o tom, že jsme novými lidmi v Kristu. Naše životy se mohou stát živým svědectvím o Boží moci v dnešním světě.

Aplikace

Co apoštol Pavel říká v 2K 5,17? Jak rozumíš jeho slovům? Jak můžeme tento text spojit s tématem stvoření, vykoupení a soboty? Jak nám může sobotní bohoslužba pomoci zaměřit se na to, co vykonal Kristus?

Odpočinek ve vykoupení

Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží. (Mt 11,29,30)

Stvoření, vykoupení a posvěcení – vše je úzce spojeno s Kristem. Všechny tyto tři aspekty Kristova díla se setkávají v našem prožívání sobotního požehnání.

Odpočinek, který Ježíš nabízí, zahrnuje emocionální, duševní a duchovní úlevu. Nabízí jej všem, kteří nesou těžká břemena, včetně břemene hříchu, viny a strachu. Kromě základní lidské potřeby fyzického odpočinku existuje stejně důležitá potřeba, aby mysl a duše změnily tempo – aby si odpočinuly od břemen a stresů každodenního života. Bůh připravil sobotu i z tohoto důvodu. Studie dokázaly, že při každodenním pravidelném odpočinku se produktivita práce zvýší. Odpočinek od obvyklé rutiny života podporuje duševní činnost a zvyšuje fyzickou sílu. Sobota navíc s sebou nese také očekávání něčeho lepšího.

Každý může říct, že v Kristu našel odpočinutí. Sobota nám však přináší něco víc – konkrétní, fyzický projev tohoto odpočinku. Sobota je symbol odpočinku, který máme v Kristu a v jistotě spasení, které nám nabízí.

Sobota ovlivňuje i náš emocionální život. Dává nám pocit identity – jsme stvořeni k Božímu obrazu a patříme Bohu, našemu Tvůrci.

Tak jako dal Bůh lidem dar manželství, aby uspokojilo potřebu důvěrné blízkosti na horizontální úrovni, tak dal i sobotu, aby naplnila touhu po vertikálním vztahu mezi Stvořitelem a jeho stvořením. Zároveň se sobota stává jakýmsi společným bodem – to když prožíváme vědomí Boží lásky na základě přijetí, povzbuzení a podpory, jež získáváme ve společenství Božích dětí. Pokud tomu tak není, něco důležitého naší bohoslužbě chybí.

**Osobní
studium**

Sobota je zaslíbením toho, čím se můžeme stát prostřednictvím Kristova díla obnovy. Od kterých „břemen“ si potřebuješ odpočinout? Jak se můžeš naučit odevzdat je do Božích rukou? Jak ti může sobotní bohoslužba pomoci skutečně najít u Krista odpočinutí?

Aplikace

Podněty k zamyšlení

Pro další studium si v knize Ellen Whiteové Na úsvitu dějin přečti kapitoly Stvoření a věda (46–48) a v knize Touha věků kapitolu Sobota (176–181).

„Žádné jiné ustanovení, které bylo Židům svěřeno, je neodlišovalo od ostatních národů tolik jako svěcení soboty. Bůh si přál, aby zachovávaní soboty bylo znamením toho, že jsou jeho lidem, že se odvrátili od modloslužby a jsou spojeni s ním. Pokud však lidé chtějí zachovávat svatou sobotu, musí být sami svatí. Prostřednictvím víry musí mít účast na Kristově spravedlnosti. ... Jen tak mohla sobota označovat Izrael jako lid, který slouží pravému Bohu.“ (TV 177)

„Poté, co Hospodin vysvobodil Izrael z Egypta a odevzdal jim svůj zákon, naučil je, že zachovávaním soboty se budou lišit od těch, kteří slouží falešným bohům. Sobota byla rozlišovacím znamením mezi těmi, kteří uznávali Boží svrchovanost, a těmi, kteří ho odmítali přijmout jako svého Stvořitele a Krále.“ (6T 349)

Otázky k rozhovoru

- 1. Zamyslete se nad tím, jak nás může zachování soboty ochránit před mnohými klamnými teoriemi ohledně stvoření. Přemýšlejte o událostech, které se mají odehrát na konci dějin. Jak zasáhnou ty, kteří slouží šelmě, a jak ty, kteří slouží Stvořiteli? (Viz Zjevení 14.)*
- 2. Vraťte se k otázce soboty a bohoslužby. Jak probíhá sobotní bohoslužba ve vašem sboru? Je zaměřena na oslavu Boha Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel? Pokud ne, na co kladete důraz? Jak se můžeme naučit, aby byl Bůh středem naší bohoslužby?*
- 3. Otázka původu vesmíru a života je významná pro každé vyznání. Stvoření je základem toho, čemu věříme. Proč je otázka stvoření tak důležitá? Sobota je součástí původního záznamu o stvoření. Co všechno vyznáváme tím, že světíme sobotu? Jaký vliv má víra ve stvoření na váš každodenní život?*

RADOST PŘED HOSPODINEM; SVATYNĚ A BOHOSLUŽBA

Texty na tento týden

Ex 25,1–22; 29,38.39; 35; Dt 12,5–7.12.18; 16,13–16

Základní verš

„Budete se radovat před Hospodinem, svým Bohem, vy i vaši synové a vaše dcery, vaši otroci a vaše otrokyně i lévijec, který žije v tvých branách, protože nemá mezi vámi podíl ani dědictví.“ (Dt 12,12)

Ruský spisovatel Lev Nikolajevič Tolstoj psal o příteli, který těsně před svou smrtí vyprávěl, jak přišel o víru. Od dětství se modlil – před spaním míval svou osobní bohoslužbu. Jednoho dne byl s bratrem na lovu. Večer, když se chystali jít spát, klekl si k posteli, aby se pomodlil. Jeho bratr se na něj podíval a řekl: „Ty to ještě pořád děláš?“ Od té chvíle se muž už nikdy nemodlil a nikdy se neúčastnil bohoslužby. Stal se nevěřícím. Slova „Ještě pořád to děláš?“ mu ukázala prázdnotu a bezvýznamnost rituálu, který po celá léta opakoval, a tak s ním přestal. Tento příběh ilustruje nebezpečí, které nám hrozí, když se bohoslužba stane prázdňým rituálem či formální záležitostí.

Bohoslužba musí vycházet ze srdce, z duše a z pravého vztahu s Bohem. Proto se tento týden podíváme na starověkou bohoslužbu Izraelců ve svatyni, což byl hlavní projev izraelského uctívání Boha, a odvodíme si z toho ponaučení o tom, jak můžeme prožívat hlubší zkušenost bohoslužby.

„...já budu bydlet uprostřed nich“

Přivedeš a zasadiš je na hoře svého dědictví, kde jsi, Hospodine, připravil své sídlo k přebývání, kde tvé ruce, Panovníku, svatyni si přichystaly. (Ex 15,17) Hospodin promluvil k Mojžíšovi: „Mluv k synům Izraele, ať pro mne vyberou oběť pozdvihování. Vyberete oběť pozdvihování pro mne od každého, kdo ji ze srdce dobrovolně odevzdá. Toto bude oběť pozdvihování, kterou od nich vyberete: zlato, stříbro a měď; látka purpurově fialová, nachová a karmínová, jemné plátno a kozí srst; načerveno zbarvené beraní kůže, tachaší kůže a akáciové dřevo; olej na svícení, balzámy na olej k pomazání a na kadidlo z vonných látek; karneolové drahokamy a kameny pro zasazení do nárameníku a náprsníku. Ať mi udělají svatyni a já budu bydlet uprostřed nich. Uděláte všechno přesně podle toho, co ti ukazují jako vzor svatého příbytku i vzor všech bohoslužebných předmětů. (Ex 25,1–9)

Osobní studium

První přímá zmínka o svatyni je v Bibli zaznamenána v Ex 15,17. Text je součástí písně vysvobození, kterou Izraelci zpívali po vyjití z Egypta. Verše nemluví pouze o svatyni, ale také naznačují, že to bude příbytek Boží na zemi. Hebrejské slovo, které překládáme jako „příbytek“, pochází ze slovního základu, který doslovně znamená „posadit se“. Měl Bůh opravdu v plánu přebývat, „sedět“ uprostřed svého lidu zde na zemi?

Bůh, který vysvobodil Izraelce, se nyní chystal přebývat uprostřed nich. Tentýž Bůh, který měl moc vykonat tolik neuvěřitelných „znamení a zázraků“ (Dt 6,22), Bůh, který stvořil nebesa a zemi, měl nyní přebývat uprostřed svého lidu. Boží přítomnost byla pro ně doslova „na dosah“.

Bůh se rozhodl přebývat ve svatostánku, jenž měly postavit lidské bytosti poznamenané hříchem. Tomu, který svým slovem stvořil zemi, stačilo promluvit a utvořil by velkolepý chrám. Hospodin však chtěl, aby se jeho lid podílel na vytvoření místa, které mělo sloužit nejen jako Boží příbytek, ale také jako centrum bohoslužby.

Izraelci neučinili svatyni podle lidských plánů, ale řídili se tím, co Bůh ukázal Mojžíšovi (Ex 25,9). Měli přesné instrukce. Každý prvek pozemského svatostánku měl co nejdokonaleji představovat svatého Boha a měl být hoden jeho přítomnosti.

Hlavním smyslem bylo vést k pokoře a bázni. Vždyť to byl příbytek Stvořitele vesmíru!

Aplikace

Představ si, že stojíš před budovou a víš, že v jejím nitru přebývá Hospodin, Bůh Stvořitel, Pán nebes a země. Jaké pocity a postoje by to v tobě vyvolávalo a proč? Celý náš život žijeme v přítomnosti a před očima vševědoucího Boha. Jaký vliv má toto poznání na tvůj každodenní život?

Ochotné srdce

Mojžíš celé izraelské obci řekl: „Hospodin přikázal toto: Vyberte mezi sebou pro Hospodina sbírku; každý, kdo má ochotné srdce, ať přinese Hospodinu příspěvek... Přijďte, všichni nadaní řemeslníci, a vyrobte vše, co Hospodin přikázal. ... Nato se celá izraelská obec od Mojžíše rozešla. Potom přicházeli – každý, kdo cítil nutkání, každý, kdo měl ochotného ducha – a přinášeli Hospodinu příspěvek na přípravu Stanu setkávání, na veškerou službu v něm i na svatá roucha. ... A tak všichni Izraelci, muži i ženy, kteří měli ochotné srdce, přinášeli Hospodinu dobrovolné dary na veškeré dílo, které Hospodin skrze Mojžíše přikázal udělat. (Ex 35,4–5.10.20–21.29; B21)

Jak jsme včera viděli, Bůh se nejen rozhodl bydlet uprostřed svého lidu, ale chtěl přebývat ve svatostánku, který Izraelci podle jeho pokynů vybudují. Lid se měl na zhotovení svatostánku podílet nejen svou prací, ale i dary.

Když mluvíme o bohoslužbě, nejčastěji si představíme skupinu lidí, kteří se sešli k modlitbám, zpěvu a poslechu kázání. To však není úplný význam slova „bohoslužba“. Bohoslužbou je každý skutek sebezapření, veškerý čas, který věnujeme pomoci druhým, naše schopnosti i materiální prostředky, které vynaložíme na Bohu milou věc.

V dnešním textu (Ex 35) si všimněte důrazu na slovo „ochotný“. Bůh pozval každého, „kdo má ochotné srdce“, a každý, kdo měl „ochotné srdce“, odpověděl. V hebrejštině se mluví doslova o těch, kteří měli „ochotné nitro“. Ze Sínaje nezazněl uprostřed blesků a ohně hromový hlas, který by lidem přikázal přinést dary. Vidíme však, jak pracuje Duch svatý, který se nikdy nikomu nevnučuje. Ochota dávat odhalila smysl díkůvzdání a vděčnosti. Vždyť co všechno pro Izraelce Bůh vykonal!

Lidé pracovali na stavbě svatostánku s radostným srdcem a plni energie. Ochotně tomu věnovali materiální dary, čas, nadání a své tvůrčí schopnosti: „Všechny ženy, které srdce pudilo a které to dovedly, předly kozí srst“ (Ex 35,26); pracovali všichni, „jež srdce pudilo, aby přistoupili k práci na tom díle“ (Ex 36,2).

**Osobní
studium**

Ve kterých oblastech je tvé srdce naplněno ochotou pomoci nebo dát něco ze svého času, schopností a prostředků? Kdy se tě naopak zmocňuje neochota či znechucení? Jaké požehnání prožíváš při dávání? Co tě umí nejvíc povzbudit a motivovat k dávání darů?

Aplikace

Ustavičná oběť

A toto jest, což obětovati budeš na oltáři, beránky roční dva, na každý den ustavičně. Jednoho beránka obětovati budeš ráno, a beránka druhého obětovati budeš k večeru. ... Zápalná oběť tato ustavičná ať jest po všechny věky vaše u dveří stánku úmluvy před Hospodinem, kdež přicházeti budu k vám, abych tam s tebou mluvil. ... a posvěceno bude místo slávou mou. ... A bydliťi budu uprostřed synů izraelských, a budu jim za Boha. (Ex 29,38–45; PBK)

Zákon je pouhým stínem dobra, jež mělo přijít, nikoli jeho skutečným obrazem. Neustálé každoroční obětování přece nikdy nemůže ty, kdo je přináší, přivést k dokonalosti. ... Těmito obětmi se ale hříchy jen každoročně připomínají; krev býků a kozlů přece nemůže hříchy nikdy odstranit. (Žd 10,1–4; B21)
Víte přece, čím jste byli vykoupeni ze svého marného životního způsobu... – nebylo to pomíjivými věcmi, stříbrem ani zlatem, ale vzácnou krví Kristovou! Ten byl jako beránek bez vady a poskvrny předem vybrán už před stvořením světa... (1Pt 1,18–20; B21)

Osobní studium

Denní obětování beránek (tzv. ustavičná zápalná oběť) mělo lid naučit, že neustále potřebují Boha. Jen Bůh může darovat odpuštění hříchů, jen Bůh nás může svou milostí přijmout za své děti. Oheň na oltáři měl hořet ve dne v noci (Lv 6,8–13). I oheň mohl být neustálou připomínkou toho, že každý člověk potřebuje Spasitele.

Každodenní obětování beránka nemělo být prázdným, formálním rituálem. Měla to být doba, kdy „se zbožní shromáždili před svatostánkem a rozjímal. Než vstoupili prostřednictvím kněze a jeho bohoslužby do přítomnosti Boží, zpytovali své svědomí a vyznávali se ze svých hříchů. Společně se tiše modlili, s tváří obrácenou ke svatyni. A jejich prosby stoupaly s vůní kadidla a jejich víra se upínala k zásluhám zaslíbeného Vykupitele, které usmiřující oběť znázorňovala. Hodiny určené k ranní a večerní oběti se pokládaly za posvátné...“ (PP 258)

Kristus naplnil pravý význam obětního systému (Žd 10,5–10; Ž 40,6–8). Skutečnou podstatou přinášených obětí nebylo uklidnit rozzlobeného Boha (jako tomu bylo v pohanství), ale vést člověka k lítosti nad vlastními hříchy, k jejich vyznání a obrácení se na správnou cestu. Podobné je to i s největší obětí – Ježíšem Kristem. Otec i Syn prožívali trýznivou bolest a srdcervoucí žal. Apoštol Pavel zdůraznil, že pravá bohoslužba musí vycházet ze srdce, kterému bylo odpuštěno, které prožilo očistění a posvěcení a které s radostí poslouchá toho, který to vše umožnil.

Aplikace

Apoštol Pavel píše: „Když nám Bůh tak mnoha způsoby projevuje své milosrdenství, dejte mu i vy sami sebe plně k službám. Taková oběť je mu nejmilejší, tím ho nejlépe můžeme uctít“ (Ř 12,1; SNC). Jak se tvé odevzdání Bohu projevuje v praktickém životě?

Spojení s Bohem

At' mi vyrobí truhlu z akáciového dřeva: bude dva a půl lokte dlouhá, jeden a půl lokte široká a jeden a půl lokte vysoká. Obložíš ji zevnitř i zvenčí čistým zlatem a po jejím obvodu uděláš zlatý věnec. ... Vyrobíš k ní také příkrov z čistého zlata, totiž slitovnici: bude dva a půl lokte dlouhá a jeden a půl lokte široká. Vytvoříš také dva cheruby. Zhotovíš je z tepaného zlata na obou koncích slitovnice: jednoho cheruba na jednom konci a druhého na druhém konci. ... Cherubové at' mají rozpjatá křídla ... a tvářemi se sklánějí nad slitovnicí. Slitovnici pak položíš jako příkrov na truhlu, do níž vložíš Svědectví, které ti dám. Tam se s tebou budu setkávat. Z místa mezi oběma cheruby nad slitovnicí, jež přikrývá Truhlu svědectví, s tebou budu mluvit o všem, co ti přikážu ohledně synů Izraele. (Ex 25,10–22; B21)

Poznání Hospodina je jedním z klíčových aspektů křesťanství. Ježíš řekl: „A život věčný je v tom, když poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista“ (J 17,3). Podobně jako v jakémkoli jiném vztahu, základem je komunikace.

Nad truhlou smlouvy (slitovnicí), v níž se nacházel svatý zákon, přebývala Boží přítomnost zjevená v slávě. Tam se „láska a pravda spolu setkají, spravedlnost a pokoj se políbí“ (Ž 85,11; B21). Z kadidlového oltáře ve svatyni vystupoval dým, který představoval modlitby Božího lidu, jež se mísily se zásluhami a přímelnými modlitbami Krista.

Bůh svému lidu zaslíbil nejen svou přítomnost, ale také to, že s nimi bude komunikovat a povede je po správné cestě.

„Kroky člověka Hospodin potvrzuje, když jeho cestu schvaluje“ (Ž 37,23; B21). „Tento Bůh je Bůh náš navěky a navždy; on sám nás povede věčně“ (Ž 48,15). „Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít“ (J 16,13).

Pozemská svatyně je dnes minulostí. Máme však zaslíbení, že nás Bůh povede a že bude přítomen v našich životech.

Přistupujme k Bohu s ochotou nechat se vést. Srdce, které se odevzdává Hospodinu na modlitbě, srdce, které touží po záchraně a milosti – takové srdce oslavuje Boha. Pravá bohoslužba nás vede blíž k Bohu, pomáhá nám Bohu důvěřovat, nechat se vést podle jeho vůle, přicházet k němu s radostí, s touhou po odpuštění a se všemi pochybnostmi a problémy.

Které spojení s Bohem se ti zdá lepší: to, které měli Izraelci prostřednictvím „Hospodinovy slávy“ zjevující se nad svatostánkem, nebo to, které máme my prostřednictvím Ducha svatého? Jaké jsou výhody obou? Jak ti bohoslužba pomáhá být blíž Bohu? Co tě naopak od Boha vzdaluje?

**Osobní
studium**

Aplikace

Radovat se před Hospodinem

Slavnost stánků budeš slavít po sedm dní, až shromáždíš úrodu ze svého humna a lisu. Při své slavnosti se budeš radovat ty i tvůj syn a tvá dcera, tvůj otrok a tvá otrokyně, lévíjec i bezdomovec, sirotek a vdova, kteří žijí v tvých branách. Sedm dní budeš slavít slavnost Hospodina, svého Boha, na místě, které Hospodin vyvolí. Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, ti požehná na veškeré tvé úrodě a při všem, co budeš dělat. Oddej se proto radosti. (Dt 16,13–15)

Osobní studium

Služba ve svatyni měla v izraelském národě centrální postavení. Svatyně nebyla jen místem, kde se zjevovala Boží přítomnost a kde se národ setkával se svým Bohem, ale i místem, kde Izraelci prožívali společenství a radost. Zde poznávali evangelium.

Bohoslužba Izraelců nebyla chladná, odtažitá a formální. Hospodin sice přesně určil, jak se má provádět, ale dodržování těchto předpisů bylo jen prostředkem k dosažení cíle, ne cílem samotným. Tím bylo prožívat společenství s Bohem, posvěcení a radost z toho, že si je Bůh vyvolil navzdory jejich malosti a nedostatečnosti, aby se stali lidem smlouvy, který bude učit svět o pravém Bohu (Ex 19,6; Dt 4,5–7; Za 8,23).

**Přečti si uvedené verše. Co říkají o prožívání některých svátků?
Lv 23,39–44; Dt 12,5–7.12.18; 16,13–16**

Jedním z problémů, kterým čelí dnešní církev, je i otázka bohoslužby (a jejích různých stylů). Bohoslužba může být chladná, formální, nudná a bez radosti. Druhým nebezpečím je, že se příjemné pocity stanou hlavním cílem, že obecné veselí a dobrá nálada budou tím nejdůležitějším.

Pravá bohoslužba by měla vést k radosti. Má to být radost vyplývající z vděčnosti za to, jakého máme Boha, jak jedná v našich životech a jaká zaslíbení nám dal do budoucna. Vždyť pokud si pravda o spasení, vykoupení a soudu nezasluhuje radost, z čeho se pak máme těšit?

Najít správnou rovnováhu v otázce formy bohoslužby může být náročné. V Písmu nemáme nařízení, jak má vypadat bohoslužba v 21. století, ba ani v době prvotní církve nebyla přesně určena. Při bohoslužbě můžeme prožívat bolest (pokání je většinou bolestné) i radost (z odpuštění, z Boží milosti a z jeho zaslíbení). Různé kultury prožívají radost a bolest různým způsobem. To, co se v naší kultuře bude jevit jako přehnaný projev radosti, může být v jiné kultuře vnímáno jako nedostatečné projevení vděčnosti za Boží požehnání. Jinak prožívají radost děti, jinak mladí lidé a jinak starší. Stále však platí, že naše radost má vyplývat z uvědomění si toho, jak spravedlivý a milující je náš Bůh.

Aplikace

Z čeho máš při společné bohoslužbě největší radost? Co tě naplňuje radostí, když přicházíš do Boží přítomnosti (ať už při osobní bohoslužbě, nebo ve společenství)? Jak můžeš prožívat bohoslužbu radostněji?

Podněty k zamyšlení

Nechej se oslovit myšlenkami z knih Ellen Whiteové. V knize Na úsvitu dějin si přečti kapitoly Stan setkávání (160–167), Stará a nová smlouva (170–174) a z knihy Perly moudrosti kapitolu Boží vinice (144–156).

„Nad slitovnicí byl oblak, projev božské přítomnosti, a z místa mezi oběma cherubíny oznamoval Bůh svou vůli. Božská poselství oznamoval někdy veleknězi hlas a oblak. Někdy dopadlo světlo na anděla po pravé straně, což znamenalo souhlas nebo přijetí; někdy spočinul stín nebo mrak na andělu po levé straně, což znamenalo nesouhlas nebo odmítnutí.“ (PP 254)

Otázky k rozhovoru

- 1. Pomoc potřebným či dávání desátků a darů je nedílnou součástí naší bohoslužby. Kolik prostoru věnujete ve vašem sboru potřebným? Jsou vaše dary projevem „ochotných srdcí“?*
- 2. Jsou bohoslužby ve vašem sboru spíše chladné (formální, sterilní a bez radosti), nebo vřelé (založené především na pocitech a nadšení)? Co můžete udělat pro to, aby byla vaše bohoslužba vyvážená?*
- 3. Některá společenství nechtějí na svých bohoslužbách cokoli měnit, protože jsou zvyklá na rituály, které tam fungují již mnoho let. Jak bys reagoval na slova: „Takhle jsme to vždycky dělali,“ když někdo navrhne nebo odmítne nějakou změnu? Kdy může být naopak držení se „tradice“ něčím pozitivním a užitečným?*

BLAZE TOBĚ, IZRAELI!

Texty na tento týden

Lv 9; 10,1–11; Dt 33,26–29; 1S 1; 15,22–23; Zj 20,9

Základní verš

„Okuste a užíte, že Hospodin je dobrý. Blaze muži, který se utíká k němu. Žijte v Hospodinově bázni, jeho svatí, vždyť kdo se ho bojí, nemají nedostatek.“ (Ž 34,9.10)

V naší společnosti je na nejvyšší místo hodnotového žebříčku postaveno lidské ego. Důraz na individualitu je patrný všude kolem nás. Podobné uvažování můžeme mít i tehdy, když přicházíme k Bohu: Ježíš zemřel za mne, mně požehnal, Ježíš se pro mě vrátí, já jsem se rozhodl, je to moje zkušenost. Kdo je pak ale centrem naší bohoslužby? Jsme to my, nebo Bůh? Existují i další výroky, na které máme ve svobodném vesmíru samozřejmě právo: Mně se na církvi nelíbí to a ono, bohoslužba mi nic nedává, mně se kázání nelíbilo. Dříve než začneme věci hodnotit z vlastního úhlu pohledu, měli bychom si položit i další otázky: Co na to říká Bůh? Jak jsem se zapojil já? Jak jsem pomohl?

Centrem naší bohoslužby má být Bůh – ne církev, ne administrátor, ne kazatel, ne některý z členů církve. Svrchovaný Bůh a jeho jednání v dějinách jsou tím, co má být v základu naší bohoslužby. Autentická bohoslužba by měla být odpovědí jednotlivce i celého společenství na Boží mocné činy a jeho dílo jako Stvořitele a Vykupitele (opět se opakuje téma poselství prvního anděla). Pravá bohoslužba pochází z naší odpovědi na Boží lásku a měla by ovlivnit všechny oblasti našich životů. Vždyť bohoslužba není jen to, co děláme v sobotu, ale proniká do každé chvíle a odráží se ve všech postojích, jež si v sobě vytváříme.

Může se stát, že se natolik snažíme o to, aby byla bohoslužba smysluplná, až se zaměříme především sami na sebe, na naše potřeby, touhy a očekávání. Je správné očekávat od bohoslužby určité naplnění, avšak způsob, jakým chceme prožít toto naplnění, s sebou může přinášet nebezpečí. Pouze v Bohu – který nás stvořil a vykoupil – můžeme najít pravé uspokojení.

Tento týden se podíváme na to, co se můžeme naučit o pravé bohoslužbě z dějin Izraele.

Oheň od Hospodina – 1

Tu řekl Mojžíš: „Vykonejte, co přikázal Hospodin, a ukáže se vám Hospodinova sláva.“ Áronovi pak Mojžíš řekl: „Přístup k oltáři, obětuj svou oběť za hřích a svou oběť zápalnou a vykonej za sebe i za lid smírčí obřady. Obětuj také dar lidu a vykonej za něj smírčí obřady, jak přikázal Hospodin.“ ... Potom pozvedl Áron ruce k lidu a dal jim požehnání. A sestoupil z místa, kde obětoval oběť za hřích a oběť zápalnou i pokojnou. Mojžíš s Áronem nato vešli do stanu setkávání. Když vyšli, dali lidu požehnání. Vtom se ukázala všemu lidu Hospodinova sláva. Od Hospodina vyšel oheň a pozřel na oltáři zápalnou oběť i obětovaný tuk. Všechn lid to spatřil, zajásal a padli na tvář. (Lv 9,6.7.22–24)

Izraelci postavili na poušti svatyni přesně podle nařízení, které dal Bůh Mojžíšovi. Sedm dní trvalo vysvěcení kněží pro službu ve svatyni (viz Lv 8). Osmý den kněží začali vykonávat svou posvátnou službu ve svatyni. Tato služba pokračovala více než tisíc čtyři sta let (ačkoliv byla často přerušována a po dlouhá období neprobíhala podle Božích příkazů).

Ve verši 7 se dozvídáme, že oběti měly sloužit k „usmíření“. Kněží nepřinášeli oběti proto, aby upokojili rozhněvané božstvo, jak tomu bylo v pohanských kultech. Přinesená oběť byla předobrazem Kristovy smrti a jeho služby v nebeské svatyni. Ukazovala na to, co Bůh jednoho dne vykoná, když sestoupí na tuto zem, aby na kříži vydobyl záchranu celému lidstvu.

Události popsané ve verších 22 až 24 musely být fascinující. Je těžké představit si, co se odehrávalo v myslích a srdcích Mojžíše a Árona, když vyšli ze svatyně, žehnali lidu a když se pak „ukázala Hospodinova sláva“. Oheň, který vyšlehl od Hospodina a strávil přinesenou oběť, musel být pro všechny velkolepou, ohromující a bázeň budící událostí. „Všechn lid to spatřil, zajásal a padli na tvář“ (v. 24b).

Výraz, který je přeložen jako „zajásal“, má ve skutečnosti význam „křičel radostí“ (Český studijní překlad dobře odpovídá hebrejskému výrazu, když uvádí, že lidé „výskali“). To, co viděli, je naplnilo velikou radostí nad Božím odpuštěním. Zároveň však prožívali bázeň, proto se sklonili před slávou Boží svaté přítomnosti.

Kdy jsi naposledy křičel radostí? (Bylo to během fotbalového nebo hokejového zápasu?) Promítni si v hlavě vaše společné oslavy Boha. Proč nedokážeme společně prožívat radost ze spasení a odpuštění hříšníků? Jaké máš pro to vysvětlení?

**Osobní
studium**

Aplikace

Oheň od Hospodina – II

Áronovi synové Nádab a Abihu pak vzali každý svou kadidelnici, dali do nich oheň, položili na něj kadidlo a obětovali před Hospodinem nepatřičný oheň, jaký jim nepřikázal. Tehdy vyšlehl od Hospodina oheň a pohltil je, a tak zemřeli před Hospodinem. (Lv 10,1,2; B21)

Osobní studium

Včera jsme četli o tom, jak lidé v ohni od Hospodina viděli znamení Boží slávy a přízně. Začali jásat, chválit Boha a padli na tvář, jako by byli přímo před Hospodinem. Je těžké uvěřit tomu, že po tak dramatické události následoval hluboký pád. Předpokládali bychom, že po takové ukázce Boží moci budou všichni (včetně kněží) usilovat o to, aby mohli mít i nadále blízký vztah se svým Bohem. Jací jsme nerozumní, když podceňujeme zkaženost lidského srdce – a zejména toho vlastního!

Poté, co od Hospodina vyšlehl oheň na znamení odpuštění a přijetí Izraele (Lv 9), se hned v následující kapitole dočteme, že opět sestoupily z nebe plameny.

V Lv 9,24 a 10,2 je použito stejné slovní spojení: „vyšlehl od Hospodina oheň“. Co pohltil? V prvním případě oběť a v druhém hříšníky – Áronovy syny Nádaba a Abihua. Oba se rozhodli porušit Boží nařízení. Obětní systém měl ukazovat na dokonalou oběť Ježíše Krista a dokonalé odpuštění. Naše snaha něco na tom vylepšit zpochybňuje Boží lásku a milost. Tak jako nedokážeme zdokonalit Boží stvoření, nemůžeme nic přidat ani k našemu vykoupení. Jak úžasný obraz plánu spasení!

Na kříži „oheň od Hospodina“ (Boží hněv) „pohltit“ oběť, kterou byl Ježíš. Proto všichni, kteří mu věří, mají zaslíbení věčného života. Ti, kdo odmítnou Boží cestu záchrany a najdou si vlastní řešení, budou muset tomuto ohni čelit sami (Zj 20,9).

Aplikace

Během těchto událostí přinesl oheň zcela odlišné poselství. Poprvé byl projevem Boží přízně a přiznání, v druhém případě byl vyjádřením Božího odsouzení. Ve kterých oblastech svého života se snažíš jednat v souladu s Boží vůlí? Ve kterých oblastech se rozhoduješ po svém (přinášíš cizí oheň)? Které „ohně“ potřebuješ ve svém životě uhasit?

Blaze tobě, Izraeli!

„Nikdo není jako Bůh, Ješurúne; na pomoc ti jede po nebesích, na oblacích ve své velebnosti. Domov je v odvěkém Bohu, na jeho věčných pažích. Zahnal před tebou nepřítele a řekl: ‚Vyhlad’ ho!‘ Izrael přebývá bezpečně – jedinečný je Jákobův Pramen – v zemi obilí a moštu; těž jeho nebesa kanou rosou. Blaze tobě, Izraeli! Kdo je ti roven, lide vysvobozený Hospodínem? On je štítem tvé pomoci a mečem tvé velebnosti. Před tebou selže síla tvých nepřátel, pošlapeš jejich posvátná návrší!“ (Dt 33,26–29)

Představ si, jak věrný služebník Mojžíš stojí před izraelským národem. Již dříve mu Bůh řekl, že to nebude on, kdo přivede lid do vytoužené zaslíbené země (Nu 20,8–12).

Nyní se Mojžíš dozvídá, že brzy zemře (Dt 31,14). Ani v této chvíli se však nenechal přemoci sebelítostí, ale myslel na svůj lid a na budoucnost, která byla před nimi. Naposledy se Mojžíš postavil před svůj lid jako jejich vůdce a pod vedením Ducha svatého požehnal každý kmen (Dt 33). Svoji řeč ukončil požehnáním celého národa.

Jméno Ješurún je poetickým označením pro Izrael (viz Dt 32,15; 33,5,26 a Iz 44,2). Tímto jménem je v Písmu označen pouze Izrael. Znamená „narovnaný“ nebo „přímý“ – nejen fyzicky, ale především morálně. Je to ten, který žije „rovně“, bezúhonně. Ze stejného slovního základu pocházejí i slova charakterizující Jóba (přímý člověk – Jb 1,1.8) a ty, jejichž jednání se Bohu líbilo (1Kr 15,5; 2Pa 20,32; 26,4). Mojžíš tím vyjadřuje, jaký by měl být Boží lid, jací by měli být ti, co s ním vstoupili do smluvního vztahu.

Jako vždy, důraz je kladen na Boží skutky ve prospěch jeho lidu. Všechno, co Izrael získá – vítězství nad nepřáteli, bezpečnost, spasení, ovoce země –, je důsledkem Božích mocných činů.

Je velmi důležité, abychom nezapomínali na to, co pro nás Bůh udělal. A i kdybychom padli nebo sešli z cesty, On, plný lásky a milosti, nás nenechá bez pomoci a přivede nás opět na „přímou“ cestu.

Připomínání si toho, co pro nás Bůh udělal, je nedílnou součástí bohoslužby. Oslava Boha – ať už vyslovená, nebo vyjádřená jen myšlenkami našich srdcí a myslí – nám pomáhá, abychom byli zaměřeni na Boha a ne na sebe a naše problémy.

Přemýšlej o všem, za co můžeš Boha oslavovat a chválit ho. Proč je tolik důležité, abys nezapomněl na všechna přijatá požehnání, na vše, co pro tebe Bůh vykonal? Jak můžeš pomoci někomu, kdo zrovna ve svém životě prožívá bolest, utrpení nebo stojí před těžkými rozhodnutími?

**Osobní
studium**

Aplikace

Volání v pláči

Jednou, když v Šílu pojedli a popili, Chana vstala, zatímco kněz Élí seděl na stolci u veřeji Hospodinova chrámu, a v hořkosti duše se modlila k Hospodinu a usedavě plakala. Složila slib. Řekla: „Hospodine zástupů, jestliže opravdu shlédneš na ponížení své služebnice a rozpomeněš se na mne, jestliže na svou služebnici nezapomeněš, ale daruješ své služebnici mužského potomka, daruji jej tobě... Chana hovořila jen v srdci a pouze její rty se pohybovaly, ale její hlas nebylo slyšet, takže ji Élí pokládal za opilou. Řekl jí proto: „Jak dlouho budeš opilá? ... Ale Chana odpověděla: „Nikolí, můj pane; jsem žena hluboce zarmoucená. Nepila jsem víno ani jiný opojný nápoj, pouze jsem vylévala před Hospodinem svou duši. Nepokládej svou služebnici za ženu ničemnou. Vždyť až dosud jsem mluvila ze své velké beznaděje a žalosti.“ Élí odpověděl: „Jdi v pokoji. Bůh Izraele ti dá, zač jsi ho tak naléhavě prosila.“ ... Potom ta žena šla svou cestou ... a její tvář už nebyla smutná. ... Chana otěhotněla, a než uplynul rok, porodila syna a pojmenovala ho Samuel (to je Vyslyšel Bůh). Řekla: „Vždyť jsem si ho vyprosila od Hospodina.“ (1S 1,9–20)

Osobní studium

Vždy existuje nebezpečí, že se bohoslužba změní v prázdný rituál dodržující formální předpisy, ale bez vnitřního obsahu a osobního přesvědčení. Může se zdát, že navenek vzdáváme Bohu úctu, ale ve skutečnosti pro nás Bůh nic neznamena, ba ani se nedomníváme, že by mohl opravdu zasáhnout do našeho života nebo nás změnit.

Dnešní příběh ukazuje, jak může být pravá bohoslužba vyjádřena v srdci pokorného a ztrápeného člověka. Chana volala k Bohu z hloubi svého srdce. V jistém smyslu jsme na tom všichni podobně jako ona. I my máme své starosti a bolesti. Chana přišla k Bohu s postojem úplného odevzdání se. Tak velice toužila po dítěti, ale zároveň byla ochotna jej vrátit zpět Bohu.

Když přicházíme k Bohu, odevzdejme mu svůj pláč, své touhy, svou nejistotu, své trápení. Řekněme mu, na čem nám nejvíce záleží. Před Bohem nemusíme hrát divadlo, nemusíme se přetvařovat. On vidí do našeho srdce, tak jako viděl do nitra Chany. A přestože ji okolí bylo připraveno odsoudit za její způsob „bohoslužby“, Bůh ji vyslyšel.

Neuctíváme vzdálenou, abstraktní bytost. Uctíváme Boha, který nás stvořil a vykoupil a který vstupuje do lidských dějin. Máme osobního Boha, jenž zasahuje do našich životů tím nejintimnějším způsobem a rozumí našim nejhlubším potřebám.

Aplikace

Možná je tvá bolest natolik trýznivá, že ji máš problém vyslovit. Možná máš pocit (podobně jako Chana), že ti nikdo nerozumí. Bůh však rozumí, Bůh slyší. Buďme jeden pro druhého spíše odrazem laskavého a soucitného Boha, než (zprvu) necitlivého kněze či rodinného příslušníka.

Bohoslužba a poslušnost

*Tu řekl Samuel: „Líbí se Hospodinu zápalné oběti a obětní hody víc než poslouchat Hospodina? Hle, poslouchat je lepší než obětní hod, pozorně rozvažovat je víc než tuk beranů. Vzdor je jako hříšné věštění a svěhla-
vost jako kouzla a ctění domácích bůžků. Protože jsi zavrhl Hospodinovo slovo, i on zavrhl tebe jako krále.“ (1S 15,22,23)*

Tyto verše vystihují celkový obraz upadajícího krále Saula, který se Bohu stále více vzdaluje. Saul byl první král Izraele. Bůh chtěl, aby Izrael pod Saulovým vedením provedl soud nad bezbožným národem Amálekovců. Tento soud Bůh ve své milosti odkládal přibližně tři století. Izraelci měli zaútočit a zcela zničit každého člověka i každé zvíře.

Dnešnímu čtenáři se to může zdát kruté, ale zřejmě si těžko umíme představit zvrácenosti, kterých se Amálekovci dopouštěli. Tento „krutý“ trest byl Božím svrchovaným rozhodnutím. Obdobně budou Bohem zničeni bezbožní při druhém příchodu Ježíše Krista. Vírou přijímáme, že jednou porozumíme tomu, proč musely být některé pohanské národy pro nás tak nepochopitelným způsobem zničeny. Bůh je připraven své jednání obhájit před celým vesmírem.

Podstatné však je, že navzdory jasným příkazům Saul neuposlechl (1S 15,1–21). Nyní musel sklidit následky svých činů. Samuelova odpověď Saulovi ve verších 22 a 23 nám pomáhá lépe porozumět tomu, co znamená skutečná bohoslužba.

1. Bůh touží více po našich srdcích než po obětech. (Pokud mu odevzdáme naše srdce, oběti budou samozřejmostí.)
2. Poslušnost je pro Boha více než oběti. (Poslušnost je způsob, kterým můžeme ukázat, že chápeme skutečný smysl obětí.)
3. Tvrdohlavost a prosazování vlastní vůle je modlářství, protože jsme na místo Boha postavili vlastní já, vlastní touhy a názory.

Dovol, aby Duch svatý promluvil k tvému srdci, když budeš hledat odpověď na otázku: V jakých oblastech mého života se snažím následovat vlastní touhy a názory místo toho, abych se nechal Bohem vést? Co se můžeš naučit ze Saulovy tvrdohlavosti? Jak se jí vyvarovat při prožívání bohoslužby?

**Osobní
studium**

Aplikace

Podněty k zamyšlení

Z knihy Ellen Whiteové Na úsvitu dějin si přečti kapitoly Nádab a Abihú (168.169) a Saulova vláda (301–305).

„Bůh je přísný k těm, kdo se neřídí jeho příkázáními a nečiní přitom rozdíl mezi věcmi všedními a posvátnými.“ (PP 263)

„Jeho (Saulova) osudná troufalost musela být vyvolána satanem. Saul projevil velkou horlivost v potlačování modlářství a čarodějnictví; neposlušnost, kterou projevil při plnění božského rozkazu, v něm však vzbudil týž duch odporu vůči Bohu, který satan vnukává těm, kdož provádějí čarodějnictví; A když byl za to pokárán, ještě se ve své vzpouře zatvrdil. Nebyl by mohl Ducha Božího urazit více, ani kdyby se byl veřejně připojil k modloslužebníkům.“ (PP 478)

Otázky k rozhovoru

1. *Proč je při bohoslužbě tak důležité, aby byl Kristus v jejím středu? Jaké jiné věci mohou nenápadně přesměrovat naše zaměření? Kdy (jak a proč) se může stát, že budeme vyslovovat Boží jméno v oslavných písních, chválách, kázáních či modlitbách jen ze zvyku nebo proto, že se to očekává, ale ve skutečnosti nám půjde o předvedení vlastní zbožnosti?*
2. *Každý z nás má do dokonalosti velmi daleko. Všichni jsme hříšníci ospravedlnění Boží milostí. V čem je problém, když se mimo sbor chováme jinak než ve sboru? Jak by měly být naše životy propojeny s bohoslužbou, kterou praktikujeme? Někteří lidé jdou do sboru, zúčastní se bohoslužby, a pak jdou domů a týrají své partnery a děti nebo se oddávají jiným hříchům. V čem je takové chování výsměchem bohoslužby?*
3. *Co vám pomáhá být blíže Bohu? Podělte se o své zkušenosti.*

BOHOSLUŽBA, PÍSEŇ A OSLAVA

Texty na tento týden

1Pa 16,8–36; Ž 32,1–5; 51,1–6; Fp 4,8; Zj 4,9–11; 5,9–13

Základní verš

„Zpívejte Hospodinu píseň novou, zpívej Hospodinu, celá země!“ (Ž 96,1)

Život krále Davida je zaznamenán v Bibli z mnoha důvodů: 1) Důležitá část dějin Izraele je spjata s jeho životem a vládou. 2) Jeho úspěchy a pády mohou být pro nás poučením. 3) Davidův vztah s Bohem byl výjimečný.

Tento týden se na základě některých zkušeností z Davidova života naučíme více o tom, co bohoslužba znamená, jak ji provádět a co by nám měla dávat. V Davidově životě najdeme mnoho příběhů o bohoslužbě, písních a oslavě Boha. Tyto projevy byly významnou součástí jeho života a jeho zkušenosti s Hospodinem.

Také pro nás by se uctívání Boha mělo stát každodenní zkušeností. Vždyť jak jsme si řekli již na začátku, poselství prvního anděla je výzvou oslavovat Boha a sloužit mu. Znovu si proto položme otázky: Co znamená bohoslužba? Jak ji provádíme? Proč ji provádíme? Co odlišuje pravou bohoslužbu od falešné?

„Přistupte, klaňme se, klekněme, skloňme kolena před Hospodinem, který nás učinil. On je náš Bůh, my lid, jež on pase, ovce, jež vodí svou rukou.“ (Ž 95,6.7)

Saul nebo David?

Hospodin však Samuelovi řekl: „Nehleď na jeho vzhled ani na jeho vysokou postavu, neboť já jsem ho zamítl. Nejde o to, jak se dívá člověk. Člověk se dívá očima, Hospodin však hledí srdcem.“ (1S 16,7)

Blaze tomu, z něhož je nevěrnost sňata, jehož hřích je přikryt. Blaze člověku, jemuž Hospodin nepravost nepočítá, v jehož duchu není zálužnosti. Mlčel jsem a moje kosti chřadly, celé dny jsem pronářikal. Ve dne v noci na mně těžce ležela tvá ruka, vysýchal mně morek jako v letním žáru. Svůj hřích jsem před tebou přiznal, svoji nepravost jsem nezakrýval, řekl jsem: „Vyznám se Hospodinu ze své nevěrnosti.“ A ty jsi ze mne sňal nepravost, hřích můj. (Ž 32,1–5)

Osobní studium

Nahlédni do Davidova života předtím, než se stal králem. Přečti si texty 1S 16,6–13; 17,45–47; 18,14; 24,10; 26,9; 30,6–8.

Bůh vyvolil Saula jako prvního krále Izraele, protože vyhovoval představám lidu. Když si pak vybral za dalšího krále Davida, připomněl Samuelovi, aby neposuzoval nového krále podle zevnějšku (1S 16,7).

David nebyl dokonalý. Někteří dokonce mohou namítat, že Davidovy hříchy byly mnohem horší než Saulovy. Hospodin však Saula zavrhl, kdežto Davidovi odpustil i ten nejhorší hřích a dovolil mu, aby byl králem. V čem byl rozdíl?

Jak jsme četli v úvodních verších na tento den, Bůh se dívá na srdce – na pohnutky, touhy a postoje. Čte v lidských srdcích a ví i o tom, co zůstává našim očím skryté. Jen Bůh proto může změnit člověka a nasměrovat jej na správnou cestu – pokud mu to člověk dovolí.

Davidovo srdce bylo otevřené a cítilo usvědčování z hříchu. Vyznal svá přestoupení a pokorně přijal jejich následky. Přestože Saul se veřejně vyznal z neuposlechnutí Božích příkazů, jeho srdce nebylo podřízeno Hospodinu. „Hospodin nenechal Saula bez pomoci, když mu svěřil odpovědnost za království. Seslal na něho Ducha svatého, aby mu odhalil jeho vlastní slabosti a dokázal mu, jak potřebuje božské milosti. Kdyby se Saul spolehl na Boha, Bůh by byl s ním. Pokud by se jeho vůle řídila vůlí Boží, pokud by se ukázněně podřizoval Duchu Božimu, potud by Bůh mohl korunovat jeho úsilí úspěchem. Když se však Saul rozhodl jednat nezávisle na Bohu, nemohl pak už Hospodin být jeho vůdcem a byl nucen ho zapudit“ (PP 478.479).

Aplikace

Jak se tvé myšlenky, pohnutky a motivy (ukryté hluboko v tvé mysli) odlišují od toho, co lidé vidí navenek? Co ti tvá odpověď prozrazuje o tobě? V čem spočívá nebezpečí posuzování pohnutek druhých lidí?

Pokání a radost

Smiluj se nade mnou, Bože, ze své lásky, v hojném svém soucítu odstraň mé poklesky. Důkladně omyj mě od mého provinění, od mého hříchu mě očisti! Uznávám všechny své zločiny, svůj hřích mám stále na mysli. Proti tobě, tobě samému, jsem zhřešil, před tvými očima jsem se zla dopustil! Ve svých výrociích jsi proto spravedlivý, oprávněn jsi mě odsoudit! ... Pane můj, otevři mé rty, ať má ústa zvěstují tvé chvály! V oběti neměl bys zalíbení, kdybych ti ji dal, moje zápaly bys nepřijal. Kajícíný duch je Bohu nad oběti – nepohrdneš, Bože, srdcem kajícím a sklíčeným. (Ž 51,3–6.17–19; B21)

Davidovo vyznání v tomto žalmu je velmi hluboké a až ohromující. Uvědomme si, že bohoslužba se tehdy soustředila kolem svatyně a její základ tvořilo přinášení obětí. Davidova slova jsou mimořádná. Je si vědom toho, že pokud chce předstoupit před Boha s obětí (která byla předobrazem oběti Ježíše Krista), potřebuje před ním nejprve vylít své srdce. Pokání je cesta, kterou přijímáme odpuštění. U Davida bylo pokání předpokladem toho, aby mohl přinést „Bohu milou“ oběť. Podobně Ježíšova oběť na kříži (přinesená pro všechny) je účinná pouze pro ty, kteří činí pokání.

David vyznává svá provinění a svoji sklíčenost. Pocity nehodnosti a hříšnosti vedly Davida k Bohu. U něj nacházel odpuštění – a radost. Teprve když prožil odpuštění, zvolal: „Srdcem zkroušeným a zdeptaným ty, Bože, nepohrdáš! ... Pak se ti zalíbí oběti spravedlnosti...“ (Ž 51,19b.21).

Jednání každého z nás je poznamenáno hříchem. Je rozdíl mezi tím, co bychom chtěli dělat, o čem bychom chtěli přemýšlet, a tím, co pak uděláme a na co myslíme. Když se díváme na Ježíše a jeho život, uvědomujeme si naši nedokonalost a hříšnost více než kdykoliv jindy. Takové uvědomění si vlastní zkaženosti však nemá být zničující. Se sklíčeným duchem a zkroušeným srdcem se nemusíme před Bohem skrývat ani od něj utíkat. Právě naopak. Ježíš nepřišel kvůli zdravým, ale kvůli nemocným, kteří potřebují uzdravení. Proto nás Bůh zve do své blízkosti.

Radost přichází, když si uvědomíme a prožijeme, že nás Bůh miluje a opouští nám, ať padneme jakkoli hluboko. Ježíš přišel na tuto zem, aby se za nás obětoval. „Podstoupil smrt, která měla stihnout nás, abychom získali život, který patřil jemu. Jeho jízvami jsme uzdraveni“ (1z 53,5).“ (TV 13) Naše bohoslužba by se měla zaměřit na Boží úžasné řešení zjevené na gótském kříži.

Co ti dělá v životě největší radost? Jak bys tuto radost přirovnal k radosti z odpuštění?

**Osobní
studium**

Aplikace

David: píseň chvály a uctívání

Oslavujte Hospodina, jeho jméno vzývejte, jeho činy rozhlášte mezi národy! Zpívejte mu, hrajte mu, rozvažujte o všech jeho zázracích! Jeho svatým jménem chlubte se, ze srdce ať se radují, kdo Hospodina hledají! Po Hospodinu se ptejte, po jeho síle, jeho tvář vždycky hledejte. Pamatujte, jaké divy provedl, jaké zázraky, a co rozhodl. Vy, símě Izraele, jeho služebníka, jste jeho vyvolení, děti Jákoba. On je Hospodin, Bůh náš, celá zem jeho soudu podléhá! Na jeho smlouvu pamatujte věčně, na slovo tisící pokolení svěřené. (1Let 16,8–15; B21)

Osobní studium

Davidův vztah k Bohu neovlivnil pouze jeho vlastní život, ale také duchovnost celého národa. Jeho písně a modlitby odrážejí hluboký smysl bázně před Bohem, kterého miloval a znal jako osobního přítele a Spasitele.

Podle 1Let 16,7 (1Pa – ČEP) David pověřil Asafa, svého předního hudebníka, a jeho bratry, aby „vzdávali Hospodinu chválu“ (v. 7; ČEP). Stalo se tak v den, kdy přenesli truhlu smlouvy do Jeruzaléma. Tento oslavný žalm obsahuje dva důležité aspekty bohoslužby: (1) zjevení Boha jako toho, kdo je hoden chvály, (2) naši odpověď na Boží jednání. Ve své písni David vybízí věřící k aktivní účasti na bohoslužbě.

Přečti si celou píseň v 1Pa 16,8–36. Všimni si, kolik různých výzev a pozvání zde David vzpomíná: a) vzdávejte chválu, b) zpívejte, c) vzývejte jeho jméno, d) mluve o jeho činech e) hledejte Hospodina f) připomínejte si jeho zázraky, g) chlubte se jeho jménem (B21), h) pamatujte, i) přinášejte oběti... David uvádí mnoho důvodů, proč je Bůh hoden naší chvály a uctívání.

O jakých dějinných událostech měli Izraelci vyprávět? Viz 1Pa 16,8.12.16–22.

Které zvláštní Boží činy si měli Izraelci připomínat? (verše 12 a 15)

Žalmista připomíná ve své děkovné písni smlouvu uzavřenou s Hospodinem. Jak je tato smlouva spojena s bohoslužbou?

Smlouva, kterou Bůh učinil s Abrahamem, Izákem a Jákobem, byla založena na jeho slibu, že z nich jako svrchovaný Vládce vytvoří velký, požehnaný národ, který přivede do zaslíbené země. K čemu se naopak zavázali Abraham, Izák, Jákob a jejich potomci? Že budou milovat, poslouchat a oslavovat Hospodina jako svého jediného Boha. Dnes žijeme v jiné době a jiné kultuře, ale princip zůstává stejný.

Aplikace

David nás vyzývá, abychom Boha oslavovali různými způsoby. Přemýšlejte nad nimi. Jak můžeme odrážet tyto myšlenky při společné bohoslužbě v naší době, na našem místě a v našem kontextu?

Davidova píseň

„Hospodine, skalní štíte můj, má pevná tvrzi, můj vysvoboditeli, Bože můj, má skálo, utíkám se k tobě, štíte můj a rohu spásy, nedobytný hrade, moje útočiště, zachránce můj, ty mě před násilím zachraňuješ! Když jsem vzýval Hospodina, jemuž patří chvála, byl jsem zachráněn před svými nepřáteli. (2S 22,2–4)

Začali zpívat novou píseň: „Ty jediný jsi hoden vzít tento zápis a rozlomit pečeti! Vždyť jsi položil svůj život a z otroctví hříchu jsi Bohu vykoupil svou krví lidi všech kmenů, jazyků, tříd i národů. Udělal jsi je Božími králi a knězi na zemi.“ Tu se k nim připojil obrovský zástup andělů, kteří obklopovali Boží trůn. Byly jich statisíce. Volali: „Obětovanému Beránkovi patří všechna moc, bohatství, moudrost i síla, čest, sláva i dík!“ A všechno tvorstvo v nebi, na zemi, v hlubinách, v mořích – prostě celý vesmír se rozevručel: „Bohu na trůnu a Beránkovi díky, čest, sláva a moc na věky věků!“ (Zj 5,9–13; SNC)

Píseň, zaznamenanou v 2S 22, složil David na oslavu Hospodina poté, co byl vysvobozen z moci svých nepřátel. Při jejím čtení je dobré si uvědomit, že to byla píseň. Měla svou melodii, rytmus a harmonii. Nic z toho se nám však nedochovalo. Svou roli jistě sehráli i zpěváci a použité hudební nástroje. Můžeme si jen představovat, jak vše spolu ladilo, jak hudba a slova zněly v souzvuku a pozvedaly srdce blíže k Bohu.

V celém Písmu je hudba nedílnou součástí oslavy Boha. V knize Jób se dočteme, že při stvoření světa „jitřní hvězdy sborem zpívaly a všichni Boží synové jásalí radostí“ (Jb 38,7; B21).

Při čtení textů, které hovoří o oslavě Boha v nebi, naše představivost selhává. Slyšet zpívat miliony andělů musí být opravdu ohromující. (Přečtěte si také Zjevení 4,9–11; 7,10–12; 14,1–3.) Hlavním tématem písní, chval a oslavy je Bůh a Ježíš, Beránek, který se stal naším Vykupitelem. Miliony andělů zpívají k oslavě toho, který nám přinesl záchranu. Pokud je jeho vykupitelský čin obsahem písní, jež se zpívají v nebi, o co víc by měl být tématem písní, které zpíváme na zemi!

Jako bytosti stvořené k Božímu obrazu máme lásku k hudbě vepsanou do samotné podstaty naší existence. Bůh nás tak stvořil. Je těžké představit si kulturu, která by v žádné formě nepoužívala hudbu. Hudba má moc dotknout se nás způsobem, jakým to jiné formy komunikace nedokážou. Ve své nejčistší a nejněžnější podobě nás hudba povznášá do přítomnosti samotného Hospodina. Každý z nás někdy určitě zažil, že ho hudba přivedla blíže k Stvořiteli.

Jaká je tvoje osobní zkušenost s vlivem hudby? Jaký druh hudby posloucháš? Jak ti hudba, kterou posloucháš, pomáhá přiblížit se k Bohu? Která hudba ti v tom naopak brání? Proč?

Osobní

Aplikace

Zpívejte Hospodinu píseň novou

*Zpívejte Hospodinu píseň novou, zpívej Hospodinu, celá země! (Ž 96,1)
A slyšel jsem hlas z nebe jako hukot množství vod a jako zvuk mocného
hřmění; a znělo to, jako když hudebníci rozezvučí své nástroje. Zpívali
novou píseň před trůnem, před těmi čtyřmi bytostmi a před starci. Nikdo
nebyl schopen naučit se té písni, než těch sto čtyřicet čtyři tisíce z obyvatel
země, kteří byli vykoupeni. (Zj 14,2,3)*

Osobní studium

Když už se nám nedochovala žádná melodie písní zaznamenaných v Písmu, používáme Bohem dané dary a tvoříme vlastní melodie a slova. Kultura, v níž žijeme, má na nás velký vliv. Bylo by mylné se domnívat, že „ta naše“ hudba (hraná v našem sboru) je nejlepší. Vždyť kdo by si troufl zaspívat např. černošský spirituál tak, aby se v něm ozvala všechna bolest a utrpení, kterými museli tito zotročení lidé projít, a zároveň v něm bylo slyšet obrovskou radost z toho, co pro nás Bůh připravil?

V naší církvi se mnohokrát diskutovalo o tom, jaký druh hudby je pro bohoslužbu vhodný. V některých případech se písním z našeho zpěvníku přikládá až posvátný význam, jako by to bylo něco neměnného, co tu vždy bylo a co budeme zpívat i po celou věčnost. A přitom jejich autory byli lidé, kteří se snažili (poznámenání kulturou, v níž žili) oslavit Boha a vyjádřit co nejlépe svoji víru. Někteří z nich byli ve své době nepochopení, protože se jejich současníkům zdála tato hudba příliš „světská“, vzdálená od „ideálu“, kterým mohl být například středověký chorál. Možná i se současnou (moderní) křesťanskou hudbou je to podobné. Měli bychom proto být při posuzování hudby opatrní.

Hudba není morálně neutrální. Může nás dovést k hlubokým duchovním zkušenostem, nebo může být použita nepřítelem k tomu, aby v nás vyvolala žádosti a vášně. Stačí, když se podíváme na produkci některých skupin či zpěváků. Satan překroutil další z Božích nádherných darů pro lidstvo. Oslava nevázanosti, návykových látek či násilí má často destruktivní účinky i na posluchače.

Všechno, co děláme, má sloužit k oslavě Boha (1K 10,31; Fp 4,8). Hudba, kterou používáme při bohoslužbě, nás má vést k Hospodinovu majestátu. Slova v souladu s hudbou by nás měla přivést pod kříž, abychom si uvědomili velikost Božího daru a Kristovy oběti. Hudba by v nás měla vyvolávat touhu po tom, spočinout v Boží blízkosti. Vždyť toho pro nás tolik vykonal! Taková hudba má místo v naší bohoslužbě. Neměla by se dotknout toho, což je v nás přizemní, ale směřovat nás ke vznešeným a bohulibým myšlenkám. Prosme Boha o to, aby nás vedl při výběru a používání co nejvhodnějších hudebních stylů.

Aplikace

Jaká budou asi slova písně, kterou budeme zpívat v nebi? O čem bys chtěl zpívat ty? Zkus napsat několik veršů, které by vystihovaly tvou touhu po setkání s Bohem.

Podněty k zamyšlení

„Ať je jasné a zřejmé každému, že žádné naše úsilí a skutky neovlivní naše postavení před Bohem. Pokud bychom si mohli skutky nebo vírou zasloužit spasení, pak by byl Stvořitel zavázán každé bytosti. Vytvořil by se tak prostor pro lež, jež by se tvářila jako pravda. Pokud by si jakýkoli člověk zasloužil spasení tím, co dělá, pak je ve stejné pozici jako ti..., kteří se chtějí zbavit hříchu formálním pokáním. Spasení se pak stává čímśi, co se dá zasloužit jako mzda. Pokud si člověk nemůže nijak zasloužit spasení, pak jej musí získat pouze na základě milosti. Milost hříšník dostává, protože přijal Ježíše a důvěřuje mu. Spasení je dar. Ospravedlnění z víry je nesporný fakt. ... Žádné dobré skutky padlého člověka mu nepomohou získat věčný život.“ (Faith and Works, str. 19 a 20)

„(Zpěv) je jeden z nejučinnějších prostředků, jak vstřípnout do srdce duchovní pravdy. Často se stává, že si utrápený a nešťastný člověk vzpomene na slova téměř zapomenuté písně o Bohu, kterou slyšával v dětství. Pokusení pak ztrácejí svou sílu a život zase dostává nový smysl a směr. ... Při společných bohoslužbách je zpěv projevem úcty ke Spasiteli stejně jako modlitba. Mnohé písně jsou vlastně modlitbami. ... Čím blíže nás náš Vykupitel přivádí k sobě, tím více vnímáme chvalozpěvy a projevy vděčnosti nebeských zástupců, které obklopují jeho trůn. Pak ozvěna andělského zpěvu zazní v našich pozemských domovech a naše srdce zatouží připojit se k nim.“ (VYCH 100)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jakým způsobem kultura a společnost ovlivňují hudbu ve vašem sboru? Nezapomínejte, že i naše církve má svou vlastní kulturu, která může být našemu okolí nesrozumitelná.*
- 2. Přečtěte si citát o hudbě od Ellen Whiteové z lekce na pátek. Dala by se její slova vztáhnout i na hudbu, jež je součástí bohoslužby ve vašem sboru? Jakým způsobem můžeme ohodnotit úlohu hudby při bohoslužbě? Jak může váš sbor spolupracovat na tom, aby byla hudba během bohoslužeb skutečně povznášející, povzbuzující a aby splňovala úkol, který jí náleží? Soustřed'te se na pozitivní stránky hudby při bohoslužbě. Vyjádřete společně díky za všechny, kteří se rozhodli využívat své dary k oslavě Boha písněmi a hudbou, ačkoli jsou kvůli tomu často terčem kritiky.*

BOHOSLUŽBA V ŽALMECH

Texty na tento týden

Ž 20,3; 49; 54,8; 73; 78,1–8; 90,1.2; 100,1–5; 141,2

Základní verš

„Jak jsou milé tvé příbytky, Hospodine zástupů! Má duše zmirá steskem po Hospodinových nádvořích, mé srdce i mé tělo plesají vstříc živému Bohu!“ (Ž 84,2.3)

Slovo „žalm“ pochází z řeckého „psalmos“ (píseň chvály), kterým se v Septuagintě (řecký překlad Starého zákona) překládalo hebrejské slovo „mizmor“ znamenající „zpívat v doprovodu hudebního nástroje“. Žalmy byly tedy písně. Ačkoli se nám zachovala slova, nezachovala se hudba. Určitě by bylo zajímavé slyšet tyto písně v původním jazyce, provedení a s původním hudebním doprovodem. Při čtení žalmů je dobré si uvědomit, že při jejich přednesu nešlo pouze o informaci. Nedílnou součástí byly pocity, které hudba vyvolávala, barva hlasů a tónů, ale i velikost sboru, který je zpíval. Je to podobný rozdíl, jako kdybyste někomu recitovali slova známého Sboru Židů z Verdiho opery Nabucco. O co všechno by posluchač přišel, kdyby neslyšel úchvatné tóny tohoto mistrovského díla!

Žalmy vyjadřují hluboké úvahy. Dotýkají se rozmanitých témat – od dějin Izraele jako národa až po nejintimnější a nejosobnější myšlenky autora. Zprostředkovávají nám nejrůznější pocity – od radosti po nevýslovný žal. Promlouvají k nám, protože jsme součástí Boží rodiny, ale také proto, že i my prožíváme zápas o vlastní víru. Každý z nás nepochybně prožil období, kdy se mohl ztotožnit s hlubokou agónií vyjádřenou v těchto písních. Žalmy nás vedou k tomu, abychom vztáhli ruce a uchopili se naděje, která je v nich vyjádřena.

Tento týden budeme studovat Žalmy. Zaměříme se na některé z jejich témat a na to, jak souvisejí s otázkou bohoslužby a oslavy našeho Pána.

Oslavujme Hospodina, našeho Stvořitele

Panovníku, u tebe jsme měli domov v každém pokolení! Než se hory zrodily, než vznikl svět a země, od věků na věky jsi ty, Bože. (Ž 90,1.2)

Pojďte, zaplesejme Hospodinu, oslavujme hlaholem skálu své spásy, vstupme před jeho tvář s díkůvzdáním, oslavujme ho hlaholem žalmů! Hospodin je velký Bůh, je velký Král nad všemi bohy. On má v svých rukou hlubiny země, temena hor patří jemu. Jeho je moře, on sám je učinil, souš vytvořily jeho ruce. Přistupte, klaňme se, klekněme, skloňme kolena před Hospodínem, který nás učinil. (Ž 95,1–6; přečti si i Ž 19 a 100,1–5)

Oslavné žalmy vyjadřují, kým Bůh je a proč je hoden chvály. Popisují jeho veličnost a vyzývají posluchače, aby mu radostně vzdávali úctu a oslavovali ho.

Všimněte si, jak v Žalmu 19 autor zprvu oslavuje Boha a vzdává mu chválu za jeho stvoření (verše 1–6). Pak ale přechází k Božím zákonu a k jeho slovu (7–11). Tato posloupnost není náhodná.

Stejný Bůh, na jehož příkaz vzniklo všechno stvoření, dal také morální, fyzické a sociální zákony, kterými se měli lidé řídit. Starý zákon jasně ukazuje Boha jako Stvořitele světa a Dárce psaného zákona. Novozákonní pisatelé vidí Ježíše Krista jako Stvořitele a Dárce zákona a také jako Slovo (čti J 1,1–3; Ko 1,16; Žd 1,1–3). On se stal tělem, žil uprostřed svého stvoření a svými slovy, svým jednáním i svou smrtí na kříži nám zjevil Boží lásku. I proto je Ježíš hoden chvály a uctívání.

V Žalmech vidíme jeden ze základních principů bohoslužby, jak ji můžeme rozpoznat v poselství prvního anděla (Zj 14,7). Oslavujeme Hospodina, neboť je náš Stvořitel. S tím je spojeno i jeho dílo Vykupitele (Zj 14,6). Stvořitel a Vykupitel – jak úžasný důvod k uctívání a vzdávání chvály!

Osobní studium

Hovořili jsme dnes o tom, že jedním z hlavních témat Žalmů je oslava Boha jako Stvořitele. Pokud by někdo věřil v Boha, ale nevěřil v jeho stvořitelský čin, s jakými myšlenkami by musel zápasit při čtení Žalmů! Jak se stavíš k bohoslužbě, která oslavuje Boha jako Vykupitele, ale ne jako Stvořitele? Co to pro tebe znamená, že je Bůh tvým Stvořitelem?

Aplikace

Svatyně a soud

Jak dobrý je Bůh k Izraelcům, kteří si zachovali čisté srdce! Málem jsem se z nich sám vyloučil, málem jsem uhnul z Boží cesty: začal jsem závidět darebákům, co dobré bydlo mají ze zločinů. ... Že bych se tedy zbytečně choval čestně a čisté ruce sám si zchoval? Den po dni se na mě sypou jen rány, od rána se bojím, co zlého mě zas dneska potká. ... Marně jsem hledal, kudy ven z té louže, rozumem na to člověk nestačí. Až ve tvé svatyni mé oči uviděly, jaké konce jsi pro ně připravil. (Ž 73,1–3.13.14.16–18; Průvodce životem)

Osobní studium

Mnoho žalmů bylo napsáno pro veřejnou bohoslužbu. Některé jsou však modlitbami lidí prožívajících osobní problémy a utrpení. Takové nářky či stesky obvykle obsahují popis problému, volání trpícího o pomoc, ale také vyjádření důvěry v to, že jej Bůh nezklame a vyslyší jeho prosby.

V Žalmu 73 se pisatel stává žalobcem, který těžce snáší, že se bezbožným dobře daří, zatímco on, člověk „čistého srdce“, snáší rány a sklání se pod tíhou života. Co změnilo jeho pohled na tento životní úděl? Vstup do Boží svatyně. Ve svatyni si totiž uvědomil Boží svrchovanost. Bůh ví o každé nespravedlnosti, každém trápení, každé bolesti, které se odehrávají na Zemi. A nejen to! Bůh jedná. Nebeská svatyně přináší pravdu o Bohu a plánu spasení (viz Da 7,9.10.13.14.25.26).

V Žalmech se autoři v touze po spravedlnosti dovolávají soudu. Soud není strašák (jak často jsme o soudu takto mluvili!), ale místo naděje pro utlačované, pro hříšníky. Žalmisté volají: „Dopomoz mi, Hospodine, k právu!“ (Ž 7,9; 26,1; 43,1). Protože znají Boha jako laskavého, odpouštějícího a milosrdného, domáhají se soudu, kde mohou být zbaveni své viny, svého hříchu, jenž před Bohem vyznávají (viz též Ž 9,7–12; 75,2.3; 94,1–3.20–22; 98,9).

I zde můžeme znovu vidět téma soudu, které se nachází v poselství prvního anděla: „Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu!“ (Zj 14,7). Boha uctíváme proto, že je Bůh. Důvěřujeme jeho spravedlnosti, která se plně projeví v den soudu. Tento soud se nebude podobat nedokonalé a omylné spravedlnosti, se kterou se setkáváme i na těch nejlepších lidských soudech. Jaký pokoj získáváme díky tomu, že Bohu můžeme důvěřovat! On – ve svém čase a svým způsobem – dá věci do pořádku. O všem rozhodne lépe, než si jen umíme představit (viz 1K 4,5).

Aplikace

Kde ve svém okolí vidíš nespravedlnost? Jak můžeme pomoci těm, kteří se stali obětí nespravedlnosti, a důsledky, které musejí snášet, jsou nad jejich síly? Jak se můžeš naučit důvěřovat Bohu a jeho zaslíbení o definitivním a spravedlivém soudu, jenž v dnešním světě chybí?

„Podobá se zvířatům, jež zajdou“

Proč bych se bál ve zlých dnech, když mě obklopují zvrhlí záškodníci, kteří spoléhají na své jmění a svým velkým bohatstvím se chlubí? Nikdo nevykoupí ani bratra, není schopen vyplatit Bohu sám sebe. Výkupné za lidský život je tak velké, že se každý musí provždy zřít toho, že by natrvalo, neustále žil a nedočkal se zkázy. ... Avšak mne Bůh ze spárů podsvětí vykoupí, on mě přijme! (Ž 49,6–10.16)

Všichni velmi dobře víme, že na zemi vládne nespravedlnost a nečestnost. Na světě je relativně malé procento lidí, jejichž životní standard je nesrovnatelně vyšší než životní úroveň těch ostatních. Propast mezi bohatými a chudými neustále narůstá. To, co se nám tady zdá běžné (lékařská péče, střecha nad hlavou, elektřina, pitná voda, dostatek potravin), je pro mnohé lidi na světě nedostupným snem. Vždyť jen po loňském zemetřesení na Haiti jsou stále statisíce lidí bez přístřeší.

Stává se, že ti majetnější bohatnou podvodným způsobem nebo se obohacují na úkor chudých. Ve svém slově nás Bůh varuje před vykořisťováním a nespravedlností. Hříchem je nejen uctívání jiných bohů či smilstvo, ale i sociální nespravedlnost či například okrádání někoho o zaslouženou mzdu.

Žalm 49 byl také součástí židovské bohoslužby. Žalmista nejprve vyzývá své posluchače, aby pozorně naslouchali, protože to, o čem bude zpívat, je důležité: „Moje ústa budou vyhlašovat moudrost, mé srdce bude rozjímat o rozumnosti“ (v. 4). Poté zpívá o marnosti hromadění majetku – což jsou myšlenky podobné těm, které nacházíme například v knize Kazatel. Věci tohoto světa nemají dlouhého trvání, jsou dočasné a snadno o ně můžeme přijít. Naštěstí, jak nám ukazuje tento žalm a jak dosvědčuje celá Bible, tímto životem vše nekončí.

V další části žalmista říká, že hodnota života se nedá vyvážit majetkem, moudrostí ani společenským postavením. Není takové částky, za kterou bychom mohli někoho vykoupit z hrobu. Proto je hromadění majetku marností.

Jediný, kdo nás může vysvobodit z moci smrti, je Bůh. Žalmista zpívá: „Avšak mne Bůh ze spárů podsvětí vykoupí, on mě přijme!“ (v. 16). Taková je hlavní myšlenka, ke které autor směřoval. Člověk nemusí být jako zvíře, které hyne. Oběť Ježíše Krista byla výkupným za nás všechny. On zaplatil tu nejvyšší cenu, aby nás vykoupil z moci smrti!

Žalmistova píseň nebyla jen jakýmsi mudroslovím nebo osobním vyznáním víry. Žalmista v ní předával proctví o vykoupení, záchraně, o věčnosti. Jeho píseň tak vhodně zapadá do kontextu bohoslužby a je oslavou našeho Vykupitele.

**Osobní
studium**

Jaké písně se ti nejvíc líbí? Jaký je text tvé nejoblíbenější písně? V čem tě tato slova povzbuzují nebo inspiroují? Kdy se cítíš být Bohu nejbliže? Jak můžeš jiným pomoci, když vidíš nespravedlnost, které jsou vystaveni?

Aplikace

Bohoslužba ve svatyni

Kolik jen, Hospodine Bože můj, kolik jen činíš zázraků! V úmyslech, které o nás máš, se tobě nikdo nerovná! Chtěl bych je vypovědět, o nich promluvit, je jich však víc, než dá se vypočíst! Oběti a dary sis neoblíbil, ale uši jsi mi otevřel: Nechtěl jsi oběti za hřích ani zápaly! Tehdy jsem řekl: „Hle, přicházím, jako je o mně v Knize napsáno. Mou radostí je konat vůli tvou, tvůj Zákon, Bože můj, v nitru nosím si.“ (Ž 40,6–9; B21)

Kéž je má modlitba před tebou kadidlem, večerní oběti kéž jsou mé ruce zvednuté! (Ž 141,2; B21)

Osobní studium

Celá starozákonní bohoslužba byla soustředěna kolem oběti. Ať se jí snažil nepřítel spasení převrátit, jak chtěl, dokonce do té míry, že lidé obětovali vlastní děti, aby (jak věřili) uklidnili rozezlého boha (nebo bohy), smysl obětního systému zastřít nemohl – byla jím zástupná smrt Ježíše za celé lidstvo. Obětní systém měl ukázat marnost našich skutků pro naši záchranu. Měl nám ozřejmit cenu hříchu, kterou byla smrt nevinné oběti. Měl ukázat Hospodinův plán záchrany hříšníků – jak mohou získat odpuštění, být očištěni a přijati Bohem prostřednictvím jeho milosti.

Není překvapující, že mnoho žalmů, jež jsou tak důležité pro izraelskou bohoslužbu, používá obrazy a příklady ze služby ve svatyni (viz např. Ž 20,3,4; 43,4; 51,21; 54,8; 118,27; 134,2; 141,2).

Přemýšlej o službě ve svatyni, o obětování zvířat, o službě kněží, o jednotlivých součástech svatostánku na nádvoří, v svatyni a v svatyni svatých. Jaké věčné pravdy se můžeme naučit z tohoto pozemského, prozatímního obětního systému o díle, které pro nás Ježíš vykonal a koná?

Přečti si Žalm 40,6–9 a Židům 10,1–13. Jak apoštol Pavel spojuje Žalm 40,8 s obětním systémem?

Autor ukazuje, že spasení získáváme prostřednictvím Krista, a ne skrze smrt zvířat. Jen díky Kristu můžeme mít skutečné odpuštění hříchů. Pozemská svatyněová služba byla předobrazem toho, co Ježíš vykoná pro celé lidstvo. Svým posluchačům řekl, že se nemají zaměřovat na pozemský systém, ale mají svůj pohled upřít na něj, na Ježíše. Věřící se měli přestat zabývat symboly a soustředit se na realitu – na Ježíše a službu, kterou začal provádět v nebeské svatyni po své smrti na kříži, vzkříšení a nanebevstoupení.

Aplikace

Jak si můžeme být jisti, že se bohoslužba a věci, které jsou její součástí, nestanou pro nás cílem samy o sobě? Vede nás skutečně každá část bohoslužby k Ježíši a jeho činu záchrany?

Nezapomínejme!

Naslouchej, lide můj, mému učení, slov, která mluvím, všímej si. V podobstvích k tobě promluví, abych ti odhalil dávná tajemství. Slyšeli jsme a sami víme, co nám vyprávěli naši otcové. Jejich dětem to nezatajíme, dalšímu pokolení budeme vyprávět o chvále Hospodinově, o jeho síle, o zázracích, jež učinil. Svědectví stvrdil Jákobovi, Izraeli svěřil učení, o kterém přikázal otcům našim, aby je předávali synům svým, aby je poznalo budoucí pokolení, i děti, jež se teprv narodí, aby zas učily svoje potomky: Ať v Bohu skládají svoji naději, ať nezapomínají, co učinil, a dodržují jeho příkazy! Ať nejsou jako jejich otcové, pokolení vzpurné a svěhlavé, pokolení se srdcem nestálým a s duchem Bohu nevěrným! (Ž 78,1–8; B21)

Žalmy 78, 105 a 106 jsou nádhernými písněmi, jejichž cílem bylo připomínat Izraelcům Boží vedení v minulosti.

Jedním ze způsobů, kterými se Bůh zjevuje, je jeho působení v dějinách. Přestože každá generace musí mít s Bohem svou vlastní, živou zkušenost, důvěru v jeho mocné činy můžeme stavět na zkušenosti předchozích generací. Jak by budoval svůj vztah s Bohem Mojžíš, kdyby se mu Bůh nepředstavil jako Bůh Abrahama, Izáka a Jákoba? Nedílnou součástí bohoslužby je proto připomínání si, jak nás a naše předchůdce ve víře Bůh vedl. Má nám to pomoci vyhnout se chybám těch, kteří žili před námi, a zároveň se můžeme inspirovat jejich zápasem o víru. Při tomto vzpomínání na minulost si také uvědomíme, jak milostivě Bůh zacházel s těmi, kteří kolísali ve víře. Autor naléhavě vyzývá, abychom oznámili „dalšímu pokolení ... o chvále Hospodinově, o jeho síle, o zázracích, jež učinil“ (v. 4; B21). Žalm 105,2 nás vybízí: „Zpívejte mu, pějte žalmy, přemýšlejte o všech jeho dívech“ (viz také Dt 6,6–9; 1K 10,11).

V nejdelším žalmu (Ž 119) se často opakuje prosba o to, aby Bůh dal pisateli porozumět jeho ustanovením a činům. I pro nás je důležité, abychom měli Písmo za základ svého života a prosili o porozumění a růst v pravdě. Apoštol Pavel vyjadřuje stejnou myšlenku, když usměřňuje mladého Timotea: „Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti“ (2Tm 3,16; viz také 2Tm 4,2). Pokud bychom při našich bohoslužbách vynechali kázání z Božího slova, znamenalo by to oslabení moci evangelia, jehož cílem je zasáhnout srdce lidí, změnit jejich životy a vést je k pravé zbožnosti.

**Osobní
studium**

Kdy se ti stává, že zapomínáš na to, co pro tebe Hospodin udělal? Jak ovlivňují tvoji víru krize, kterými prochází? Jak můžeš „pamatovat“ na to, jak tě Bůh vedl? Proč je to tak důležité?

Aplikace

Podněty k zamyšlení

V knize Ellen Whiteové Na úsvitu dějin si přečti kapitolu stejného názvu (14–17) a v knize Výchova kapitolu Poezie a zpěv (94–100).

„Kniha Žalmů plní v Bibli jedinečnou úlohu. ... Žalmy jsou v Bibli jako tlukot srdce židovského náboženství. V této knize modliteb nacházel lid smlouvy své schody do nebe. Sahaly z nejhlubších míst lidské agónie a utrpení až k nejvyšším radostem společenství s Bohem. Stížnosti a zoufalé nářky střídají písně chval a díkyvdání. ... Tato živá komunikace mezi Bohem a člověkem je možná hlubším důvodem, proč lidé hledající Boha ve všech dobách chránili knihu Žalmů jako neocenitelný šperk židovských svatých Písem. ... Žalmy také odhalují Boží srdce... Jsou inspirovanými příklady toho, jak Bůh touží, abychom vírou odpověděli na jeho autentické zjevení a na zjevení jeho skutků v knihách Mojžíšových.“ (Hans K. LaRondelle, Deliverance in the Psalms, Berrien Springs, Mich.: First Impressions, 1983, str. 3 a 4)

Otázky k rozhovoru

1. *Všichni nejspíše věříme ve spravedlivý Boží soud na konci času, ostatně nic jiného než důvěřovat této naději a tomuto zaslíbení nám nezbyvá. Znamená to však, že se nemáme snažit dosáhnout spravedlnosti a soudu v současnosti (protože víme, že spravedlnost bude nakonec v Božích rukou)? Jak získat správnou rovnováhu mezi hledáním spravedlnosti a vědomím, že jednoho dne bude nastolena?*
2. *Jak se mohou stát jednotlivé části bohoslužby (hudba, kázání, liturgie) cílem samy o sobě, místo aby nás nasměrovaly k Hospodinu? Jak se můžeme vyvarovat tohoto nebezpečí v naší bohoslužbě?*
3. *Jakým způsobem by mohl být ve vaší bohoslužbě více vyvýšen Kristus?*
4. *Které jsou vaše oblíbené žalmy? Co se vám na nich líbí a co zjevují o Bohu?*
5. *Zkuste najít nějaký zhudebněný žalm nebo poproste někoho hudebně nadaného, aby složil hudbu k některému žalmu, a společně si jej pak ve sboru zazpívejte.*

PŘIZPŮSOBENÍ SE, KOMPROMISY A KRIZE V BOHOSLUŽBĚ

Texty na tento týden

Gn 6,5; Dt 12,8; 13,18; 1Kr 11,1–13; 1Kr 18; Jr 17,5; Mal 3,14–20

Základní verš

„Ti, kdo na základě zkušenosti dovedou smysly rozeznat dobré od zlého, jsou dospělí a pronikají k jádru věci.“ (Žd 5,14; SNC)

V roce 1954 napsal William Golding (nositel Nobelovy ceny za literaturu z roku 1983) román *Pán much* odehrávající se během druhé světové války. Je to alegorický popis velké skupiny anglických chlapců ve věku 6 až 12 let, kteří uvíznou na opuštěném tropickém ostrově po havárii letadla. Snaží se spravedlivě zorganizovat chod celého společenství, ale katastrofálně přitom selhávají. Golding použil tento příběh jako moderní podobenství o zkaženosti člověka a o dědičném hříchu. Jde o velmi silný příběh zvláště proto, že autor použil děti, tradiční obraz nevinnosti, aby ukázal, jak hříšné, špatné, egoistické a násilné je srdce člověka.

Lidské zlo a sklony k hříchu jsou součástí křesťanského poselství. Bible ve svých příbězích jednoznačně dokládá, že člověk je ze své přirozenosti špatný. Většina lidí se shodne na tom, že zlo je špatné a mělo by se proti němu bojovat. Rozpory však určitě vyvolá otázka, co je „zlo“.

Tento týden se budeme znovu zabývat tématem bohoslužby, ale zaměříme se na ten druh zla, který přinesl Božím lidu a lidstvu obecně zničující následky. Podíváme se, jaký vliv mělo toto zlo na starověký Izrael, ale měli bychom si položit i důležitou otázku: V čem jsme my sami vystaveni podobnému vlivu zla?

Jinýma očima

Proto poslouchej Hospodina, svého Boha, zachovávej všechna jeho přikázání, která ti dnes udílím, a čiň, co je v očích Hospodina, tvého Boha, správné. (Dt 13,19; B21)

V těch dnech neměli v Izraeli krále. Každý dělal, co uznal za správné. (Sd 17,6)

Osobní studium

Písmo nenechává nikoho na pochybách – lidské srdce je zvrácené, lidé jsou zkažení, sobečtí, nikdo není před zlem imunní. Bible říká, že každý člověk je hříšný. Jen málo lidí je vykresleno tak, že jsou hodni následování. Jedinou výjimkou je Ježíš – On jediný je naším příkladem – ve všem jednal podle Boží vůle.

Člověk nepotřebuje Písmo, aby pochopil, že s lidstvem není něco v pořádku (Gn 6,5; Jr 17,5; J 2,24.25; Ř 3,9–12). Události z historie, každodenní zprávy, stav mnoha rodin a vlastní srdce dokazují morální zkaženost lidstva. Pokud se dokonalá bytost, jakou Lucifer původně byl, rozhodla pro zlo (a to dokonce v dokonalém prostředí nebes); pokud si i další dokonalé bytosti, Adam a Eva, zvolily zlo (v dokonalém prostředí zahrady Eden), pak ani my nejsme vůči zlu imunní – zvláště když si uvědomíme, v jak zkaženém světě žijeme, jaká pokušení na nás doléhají a jak tíhneme k hříchu. Není se čemu divit. Zlo se k nám dostává jednoduše a přirozeně. Je zakódováno do našich genů.

Měli bychom si dávat pozor na to, jak chápeme „zlo“. Některé činy jsou na první pohled špatné a hříšné a téměř každý člověk (věřící nebo nevěřící) by je odsoudil jako zavrženíhodné. Zlo však může být i nenápadnější a lstivější. To, co náš svět, naše kultura a společnost mohou považovat za dobré, normální či přijatelné, může Bible odsoudit jako špatné a hříšné.

Aplikace

Porovnej texty na tento den (Dt 13,19 a Sd 17,6). Jaké jednání je zde dáno do protikladu? Uved' jednání, které Bible jednoznačně odsuzuje, ale společnost je považuje za přijatelné. Jak tebe (nebo tvou rodinu či tvůj sbor) ovlivňuje postoj společnosti k těmto věcem? Jak se to dá změnit? Jak rozpoznat, co je skutečně před Bohem špatné, a co se nám zdá špatné jen na základě (ne vždy Biblí podpořené) tradice?

Umění (a zlo) kompromisu

Král Šalomoun si zamiloval mnoho žen cizinek, faraónovu dceru, Moábky, Amónky, Edómky, Sidónanky a Chetejky, z těch pronárodů, o nichž Hospodin Izraelcům řekl: „Nebudete vcházet k nim a oni nebudou vcházet k vám. Jistě by naklonili vaše srdce ke svým bohům.“ Šalomoun k nim přilnul velkou láskou. ... Když nadešel Šalomounovi čas stáří, jeho ženy odklonily jeho srdce k jiným bohům, takže jeho srdce nebylo cele při Hospodinu, jeho Bohu, jako bylo srdce jeho otce Davida. Šalomoun chodil za božstvem Sidónanů Aštoretou a za ohyzdnou modlou Amónců Mil-kómem. ... Hospodin se na Šalomouna rozhněval, že se srdcem odklonil od Hospodina, Boha Izraele, jenž se mu dvakrát ukázal a výslovně mu zakázal chodit za jinými bohy. ... Hospodin tedy řekl Šalomounovi: „Protože to s tebou dopadlo tak, že nedodržíš mou smlouvu a má nařízení, která jsem ti přikázal, zcela jistě odtrhnu království od tebe a dám je tvému služebníku...“ (1Kr 11,1–11)

Nevíme přesně, kdo řekl, že „politika je umění kompromisu“, ale rozhodně jde o pravdivé vystižení situace. Důležité je zde slovo „umění“, protože kompromis může být velmi nenápadná, jemná změna, kterou dotyčný nemusí ani zpozorovat. Dobrý politik může přivést lidi k souhlasu s jeho názorem či k učinění kompromisu, aniž si to uvědomili. Z tohoto pohledu je zřejmé, že satan je ten nejlepší politik – a v určitém smyslu i umělec.

V celé Bibli najdeme příklady zla spočívajícího v kompromisech. Neznamená to ale, že každý kompromis je špatný. V jistém smyslu je už i samotný život kompromisem. Kompromis se však snadno může stát dalším projevem lidského zla a zkaženosti, vede-li k tomu, že se lidé odklánějí od pravdy, kterou jim Bůh dal poznat.

Dnešní text ukazuje, jak se z moudrého a Bohu oddaného krále stal člověk, jenž přivedl národ k modloslužbě. Povšimněte si čtvrtého verše: „Když nadešel Šalomounovi čas stáří, jeho ženy odklonily jeho srdce k jiným bohům, takže jeho srdce nebylo cele při Hospodinu.“ Nestalo se to ze dne na den. Věrný, oddaný a zbožný muž se neotočil k Bohu zády najednou a zničehonic. Změna nastala postupně, v průběhu času. Jeden malý kompromis vedl k druhému. Šalomoun se každým dalším rozhodnutím vzdaloval od své víry a přesvědčení, až se nakonec dopustil jednání, které by mladého Šalomouna určitě šokovalo. Negativní vliv jeho kompromisů pak přetrvával mnoho dalších generací.

Osobní studium

Proč bylo Šalomounovo jednání tak špatné? Jak jeho odpadnutí ovlivnilo bohoslužbu, víru a celý náboženský systém Izraele? Co nás tato událost učí o kompromisech?

Aplikace

Falešná bohoslužba

Tebe si však vezmu, abys kraloval nade vším, po čem tvá duše touží. Ty budeš králem nad Izraelem. Budeš-li poslušný ve všem, co ti přikážu, a budeš-li chodit po mých cestách a řídit se tím, co je správné v mých očích, a dodržovat má nařízení a má přikázání, jak to činil můj služebník David, budu s tebou a vybuduji ti trvalý dům, jako jsem vybudoval Davidovi, a dám ti Izraele. (1Kr 11,37,38)

Jarobeám vystavěl Šekem ... a Penúel. Pak si Jarobeám v srdci řekl: „Nyní by se mohlo království navrátit k Davidovu domu. Kdyby tento lid chodil slavit obětní hody do Hospodinova domu v Jeruzalémě, obrátilo by se srdce tohoto lidu k jejich pánu, judskému králi Rechabeámovi. Mne by zabili a vrátili by se k judskému králi Rechabeámovi.“ (1Kr 12,25–27)

Osobní studium

V 1. Královské 11 se nachází příběh o tom, jak za Šalomounovým služebníkem Jarobeámem přišel prorok Achijáš s poselstvím, že se má Jarobeám stát králem nad deseti izraelskými kmeny (verše 26–31). Úspěch nového krále však měl záviset na jeho věrnosti Božím nařízením a příkazům (verše 37 a 38).

Jarobeám však poslouchal jen to, co se mu hodilo. Hned byl připraven stát se vůdcem vzpoury (1Kr 12,16–20) a téměř okamžitě dal zhotovit dva zlaté býčky, které umístil v městech Bét-el a Dan. Šlo o politické rozhodnutí, které ovlivnilo náboženský život lidí.

Jarobeám ustanovil falešné náboženství, které nakonec oddělilo Izraelce od bohoslužby pravému Bohu, jež byla prováděna v Jeruzalémě (1Kr 12,25–33). Všimněte si, jak se nová bohoslužba podobala bohoslužbě Hospodinově a zároveň byla v protikladu k většině Božích nařízením.

1. Obětování vykonávali kněží, kteří nepocházeli z Lévioců (v. 31–33).
2. Pro uctívání byla vyrobena zlatá telata (v. 28).
3. Města Bét-el a Dan se stala místem bohoslužby (v. 29).
4. Byl ustanoven náhradní svátek namísto svátku stánků (v. 32).
5. Svatině byly zbudovány na vyvýšených místech – podle pohanského vzoru (v. 31).

Falešnými bankovkami může padělatel oklamat jen tehdy, když vypadají na první pohled jako skutečné. Jarobeám věděl, že jeho falešná bohoslužba musí být co nejpodobnější té, na kterou jsou lidé zvyklí. Proto nakonec prohlásil: „Zde jsou tvoji bohové, Izraeli, kteří tě vyvedli z egyptské země!“ (1Kr 12,28).

Aplikace

Jarobeámovo jednání se nám z dnešního pohledu snadno odsuzuje. Divíme se, jak se mohli Izraelci dopracovat k takovému odpadlictví. Jako lidé máme neuvěřitelnou schopnost klamat sami sebe v domnění, že jsme lepší než generace před námi. Jako bychom neměli stejné sklony k lži... Přemýšlej nad svým životním stylem a způsobem bohoslužby. Které věci jsou podobné tomu, co dělali Izraelci?

Elijáš a Baalovi proroci

Achab tedy obeslal všechny Izraelce a shromáždil proroky na horu Karmel. Tu přistoupil Elijáš ke všemu lidu a řekl: „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestliže Baal, jděte za ním!“ Lid mu neodpověděl ani slovo. Elijáš dále řekl lidu: „Jako Hospodinův prorok zbývám už sám, ale Baalových proroků je čtyři sta padesát. (1Kr 18,20–22; číst celou 18. kapitulu)

Po rozdělení království a Jarobeámově zavedení modloslužby se situace na severu dále zhoršovala, až vyvrcholila během vlády Achaba a Jezabel (1Kr 16–21). Na pozadí těchto událostí se odehrává známý příběh zápasu mezi Elijášem a Baalovými proroky. Naplno se zde projeví následky kompromisů, odpadnutí a modloslužby.

V 18. kapitole je zaznamenán zápas na hoře Karmel, při kterém se mělo ukázat, kdo je skutečným Bohem – zda Hospodin, nebo Baal. Musel to být zajímavý pohled: Baalovi proroci křičí, pláčou, poskakují, prorokují a dokonce se řežou a prolévají vlastní krev jako součást vzývání Baala. Jistě byli v transu, zcela pohlceni vírou ve svého boha. Jejich horlivost a zanícení svědčily o upřímnosti jejich víry.

I dnes mohou některé křesťanské bohoslužby vypadat podobně: plné emocí, vzrušení a hluku. Určitě nechceme, aby naše bohoslužba vypadala jako pohřební setkání, ale také by neměla připomínat kněze z hory Karmel. Někteří si myslí, že čím nadělají více hluku, čím je hudba hlasitější, čím víc emocí projeví, tím je bohoslužba lepší. Podobně si jiní mohou myslet, že každý šelest či spontánní projev radosti při bohoslužbě je neadekvátní. Najít vyváženost je jednou z největších výzev pro každého křesťana. Bohoslužba je však založena na něčem zcela jiném. Nejdůležitější ponaučení z tohoto příběhu je, že celá bohoslužba má být zaměřena na pravého Boha, Stvořitele. Pravá bohoslužba má stát na Božím slově, má nasměrovat pozornost člověka na Boha a na jeho jednání v dějinách. Má být radostným projevem vděčnosti za záchranu pro věčný život.

Osobní studium

I dnes by v nás naše bohoslužba měla vyvolávat otázku, kterou dal Elijáš Izraelcům: „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestliže Baal, jděte za ním!“ (v. 21). Ve kterých oblastech svého života „poskakuješ na obě strany“? Jaké rozhodnutí potřebuješ udělat, abys měl sílu jít správným směrem? Popros Boha o jeho vedení.

Aplikace

Elijášovo poselství

Tedy ti, kteří se bojí Hospodina, o tom rozmlouvali; Hospodin to pozoroval a slyšel. A byla před ním sepsána pamětní kniha se jmény těch, kteří se bojí Hospodina a mají na mysli jeho jméno. „Ti budou, praví Hospodin zástupci, v den, který připravují, mým zvláštním vlastnictvím, budu k nim shovívavý, jako bývá shovívavý otec k synu, jenž mu slouží.“ Potom uvidíte rozdíl mezi spravedlivým a svévolníkem, mezi tím, kdo Bohu slouží, a tím, kdo mu sloužit nechce. „Hle, přichází ten den hořící jako pec; a všichni opovázlivci i všichni, kdo páchají svévolností, se stanou strništěm. A ten přicházející den je sežehne... Ale vám, kdo se bojíte mého jména, vzejde slunce spravedlnosti se zdravím na paprscích. Rozběhnete se a budete poskakovat jako vykrmení býčci.“ (Mal 3,16–20)

Osobní studium

Dramatické setkání Elijáše s Baalovými proroky vyvrcholilo v otázce, kterou Eliáš položil shromážděnému lidu: „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany?“ (1Kr 18,21). Ať již byl kontext jakkoli specifický, přinášel otázku, na kterou si každý jednotlivec musí odpovědět sám za sebe: Uctívám a následuji pravého Boha, anebo jsem dal přednost někomu/něčemu jinému? Možná váháme mezi těmito dvěma možnostmi, ale nemůžeme váhat věčně. Dříve nebo později se musíme přidat na jednu nebo na druhou stranu.

Na konci doby, kdy vyvrcholí velký spor mezi dobrem a zlem, bude lidstvo rozděleno na dvě skupiny: „Potom uvidíte rozdíl mezi spravedlivým a svévolníkem, mezi tím, kdo Bohu slouží, a tím, kdo mu sloužit nechce“ (Mal 3,18). Ježíš otevřeně řekl: „Kdo není se mnou, je proti mně; a kdo se mnou neshromažďuje, rozptýluje“ (L 11,23). Jeho slova jsou jednoznačná.

Jan Křtitel, o kterém Ježíš hovoří jako o Elijášovi (Mt 17,11–13), přinášel poselství reformace, pokání a poslušnosti. Malachiáš říká (3,19.23), že se znovu objeví Eliáš, „dříve než přijde den Hospodinův veliký a hrozný“, což chápeme jako závěr dějin tohoto světa. Kniha Zjevení (Zj 14,7–12) volá poslední generaci k poslušnosti a oslavě Boha Stvořitele. Podobně jako za dnů Elijáše budou lidé muset za velmi dramatických událostí učinit rozhodnutí, které bude mít věčné důsledky. Každý den bychom proto měli dělat rozhodnutí, které nás připraví na to, abychom se během posledních událostí uměli postavit na stranu Hospodina.

Aplikace

Před prvním příchodem Ježíše Krista na tuto zem byl „Elijášem“ Jan Křtitel. Kdo je tímto „Elijášem“ před druhým příchodem Ježíše Krista? Jak se onen „Elijáš“ projevuje?

Přemýšlej o rozhodnutích, která jsi udělal v uplynulých dnech (a to i v těch nejmenších věcech; viz L 16,10). Kam tě tvá každodenní rozhodnutí posouvají? Co ti pomůže dělat taková rozhodnutí, která tě povedou blíže k Bohu?

Podněty k zamyšlení

Z knihy Ellen Whiteové *Od slávy k úpadku* si přečti kapitoly Jarobeám (37–39); Úpadek Izraele (40–44); Eliáš a král Achab (44–47); Přísné napomenutí (48–53) a Na hoře Karmel (54–58).

„Odpadnutí, kterého jsme svědky dnes, je velmi podobné tomu, jež tehdy postihlo Izrael. Ti, kdo vyvyšují lidské nad božské, uctívají výrazné osobnosti, klanějí se majetku a stavějí vědu nad Bohem zjevenou pravdu, se ve skutečnosti klanějí modlám. ... Nepřítel se usilovně snaží, aby lidé zapomněli na to, co jim mělo do života přinést radost a spásu.“ (OSÚ 65)

Otázky k rozhovoru

- 1. Rozeberte společně vaše odpovědi na otázku z neděle. Jak společnost ovlivňuje pohled církve (věřících) na morální problémy současnosti?*
- 2. Popis Baalovy bohoslužby naznačuje, že šlo o velkolepou show, která však byla naplněna zoufalstvím nad „nefungujícím“ Baalem. Jak můžeme do naší bohoslužby znovu přinést pocit bázně a úcty k Bohu namísto toho, abychom posilovali očekávání, že bohoslužba lidí zabaví?*
- 3. Jak se církev adventistů změnila v posledních dvaceti letech? V čem se podle tebe změnila k lepšímu a v čem je na tom hůř? Pokud budete mít čas, přemýšlejte nad tím, jak bude vypadat církev adventistů za dvacet let (pokud se Kristus do té doby nevrátí). Zkuste si představit, jak asi bude vypadat bohoslužba ve vašem místním sboru.*
- 4. Přemýšlejte o tom, jak rychle Izrael odpadl od Boha. Nic z toho se nestalo ze dne na den. Satan je trpělivý. Jak se můžeme jako jednotlivci (ale také jako celé společenství) ochránit před tím, abychom pomalu, ale jistě nesměřovali k odpadnutí jako Izrael?*

POSELSTVÍ PROROKŮ A BOHOSLUŽBA

Texty na tento týden

Iz 1,1–15; 6,1–8; 44; 58,1–10; Jr 7,1–10; Mi 6,1–8

Základní verš

„Kdo je jako já? Jen ať se ozve! Ať to oznámí, ať mi to předloží! Od chvíle, kdy jsem navěky ustavil svůj lid, kdo mu oznamuje, co přijde a co má nastat?“ (Iz 44,7)

Ruský spisovatel Ivan Turgenev v knize *Otcové a děti* vložil do úst jedné z postav tato slova: „Život každého z nás visí na niti, každou chvíli se může pod námi otevřít propast. Přesto uhýbáme z cesty, vytváříme si všechny možné druhy problémů a ničíme si životy.“

Hospodin nám nabízí lepší způsob života. Nabízí možnost následovat jej, milovat ho, sloužit mu, a tak se vyhnout v životě mnoha problémům, do kterých bychom se jinak dostali.

Smyslem křesťanského života však není pouhé vyznání, že budeme následovat Hospodina. Tento týden se podíváme na výtky proroků určené těm, kteří si mysleli, že jejich „bohoslužba“ pravému Bohu, v pravém chrámu a v pravý den je všechno, na čem záleží – bez ohledu na to, jak žijí a co dělají. Proroci ukazují, že takové smýšlení je klamně a že dokonce způsobuje bolest, utrpení a smrt.

Tisíce beránků?

Jak předstoupím před Hospodina? S čím se mám sklonit před Bohem na výšině? Mohu před něj předstoupit s oběťmi zápalnými, s ročními býčky? Cožpak má Hospodin zalíbení v tisících beránů, v deseti tisících potoků oleje? ... Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem. (Mí 6,6–8)

Na rozdíl od jiných náboženství, podle Písma získáváme spasení pouhou milostí. Nemůžeme udělat nic pro to, abychom si vlastní „dobrotou“ zasloužili Boží přijetí. Naše dobré skutky, ať už jsme je vykonali se sebelepším záměrem, nikdy nemohou překlenout propast mezi Bohem a lidstvem, kterou způsobil hřích. Pokud by nás mohly zachránit dobré skutky, pokud by dobré skutky mohly odčinit naše hříchy a splatit náš dluh před Bohem, pokud by mohly smířit lidstvo se Stvořitelem, pak by plán záchrany vypadal úplně jinak.

Hříšníka může spasit jediné Kristova smrt, která je nám přičtena vírou, pouze Kristova spravedlnost, kterou projevoval ve svém životě a kterou nabízí každému, kdo ji chce přijmout. Hřích je tak ničivý a natolik v rozporu se základními principy Boží vlády (jejímž základem je láska a svoboda), že nic jiného než Kristova smrt nemohlo vyřešit problém způsobený hříchem.

Bible jasně říká, že naše myšlenky, slova a skutky jsou důležité. Odhalují totiž, jaká je naše zkušenost s Bohem.

Text v Micheáši 6,8 lze považovat za shrnutí Božího plánu pro náš život. Vystihuje etická pravidla pro naše jednání. Naplnění našeho života nemáme hledat v obětech, ale ve spravedlnosti, milosrdenství a pokorném chození s Bohem (viz také Dt 10,12.13).

Ti, kteří tvrdí, že jsou děti Boží, ale neprojevují spravedlnost a milosrdenství ke svým bližním, jednají v duchu satana, bez ohledu na to, jak zbožné formy bohoslužby praktikují. Nač jsou člověku vyvážené modlitby, správný styl bohoslužby a pravá teologie, pokud je tento člověk nepřijemný, nepřívětivý, arogantní, nespravedlivý a nemilosrdný k ostatním?

Co v dnešním textu říká prorok ohledně obětí (byly hlavní součástí izraelských bohoslužeb), jež symbolizovaly plán spasení? Jak můžeme tato slova vztáhnout na naši současnou situaci? V čem je problém, pokud je to, čemu věříme, v rozporu s tím, jak žijeme?

**Osobní
studium**

Aplikace

Odpověď na pozvání

Toho roku, kdy zemřel král Uzijáš, spatřil jsem Panovníka. Seděl na vysokém a vznošeném trůnu a lem jeho roucha naplňoval chrám. ... I řekl jsem: „Běda mi, jsem ztracen. Jsem člověk nečistých rtů a mezi lidem nečistých rtů bydlím, a spatřil jsem na vlastní oči Krále, Hospodina zástupů.“ Tu ke mně přiletěl jeden ze serafů. V ruce měl žhavý uhlík, který vzal kleštěmi z oltáře, dotkl se mých úst a řekl: „Hle, toto se dotklo tvých rtů, tvá vina je odňata a tvůj hřích je usmířen.“ Vtom jsem uslyšel hlas Panovníka: „Koho pošlu a kdo nám půjde?“ I řekl jsem: „Hle, zde jsem, pošli mne!“ (Iz 6,1–8)

Osobní studium

Ozeáš, Ámos a Micheáš varovali Izrael před bezprostředním nebezpečím. V těžké době se zdálo, že Juda prosperuje pod vládou několika dobrých králů. Král Uzijáš (Azarjáš) byl známý a respektovaný mezi národy pro své moudré vůdcovské schopnosti a činy (viz 2Pa 26,1–15). Ale jak se to často stává, úspěch byl začátkem jeho pádu. Pokoru vystřídala pycha a zbožnost nahradila troufalost (v. 16–21).

Zdálo se, že obyvatelé Judska duchovně prospívají. Bohoslužby v chrámu se těšily vysoké návštěvnosti a lidé projevovali náboženské zanícení. Přesto Judsko bojovalo s podobnými problémy, které ničily izraelské království. V této době Bůh povolal Izajáše a pověřil ho mimořádným úkolem.

Vidění Boží slávy muselo být ohromujícím prožitkem. Izajáš si více než kdykoli předtím uvědomoval hrůzu vlastních hříchů i hříchů celého lidu v porovnání s bezhříšnou čistotou, majestátností a svatostí všemocného Hospodina. Izajášova reakce je proto zcela pochopitelná. Jde o reakci, která je vlastní všem bytostem.

Tento příběh odkrývá důležitou pravdu o stavu lidstva. Prorok se zde ochotně vyznává z vlastní hříšnosti a potřeby milosti.

Přemýšlej chvíli o tom, jak by vypadala naše bohoslužba, kdyby v nás vyvolávala vědomí, že stojíme v přítomnosti svatého Boha. Lépe bychom si uvědomovali vlastní hříšnost a cítili bychom potřebu spásy, milosti a očistění. Představ si, jaké by to bylo, kdyby nás zpěv, liturgie, modlitby a kázání opravdu vedly k víře, k vyznání hříchů, k očistění a ochotě zvolat: „Tady jsem, pošli mne!“ Pravá bohoslužba by měla mít tuto moc.

Aplikace

Představ si, že se octneš v přítomnosti Ježíše, že fyzicky stojí před tebou. Jaká by byla tvoje reakce? Co bys řekl nebo udělal? Jak zní jeho zaslíbení v Matoušovi 28,20? Co pro tebe toto zaslíbení konkrétně znamená?

Žádné další zbytečné oběti

K čemu je mi množství vašich obětních hodů, praví Hospodin. Přesytil jsem se zápalných obětí beranů i tuku vykrmených dobytčat, nemám zájem o krev býčků, beránků a kozlů. Že se mi chodíte ukazovat! Kdo po vás chce, abyste šlapali má nádvoří? ... Když rozprostíráte své dlaně, zakrývám si před vámi oči. Ať se modlíte sebevíc, neslyším. Vaše ruce jsou celé od krve. Omyjte se, očistěte se, odklíďte mi své zlé skutky z očí, přestaňte páchat zlo. Učte se činit dobro. Hleďte právo, zakročte proti násilníku, dopomozte k právu sirotkovi, ujímejte se pře vdovy. Pojďte, projednejme to spolu, praví Hospodin. I kdyby vaše hříchy byly jako šarlat, zbělejí jako sníh, i kdyby byly rudé jako purpur, budou bílé jako vlna. (Iz 1,11–18)

Je snadné zapomenout, že mnohé ze spisů Starého zákona (zejména z prorockých spisů) bylo napsáno jako napomenutí a varování Božímu lidu, „pravé církvi“. Většina z těchto lidí vyznávala, že mají poznání Božího zjevení, žijí podle zákona a aktivují pravého Boha. Každému, kdo čte proroky, musí být jasné, že to ani zdaleka nestačilo.

Text z první kapitoly proroka Izajáše se v mnohém podobá tomu, co jsme četli u proroka Micheáše v lekcí na neděli. Církev je místem pro hříšníky. Pokud bychom měli začít oslavovat Boha až tehdy, když budeme dokonalí, nikdo by Hospodina neslavil.

Je ale pravda, že náboženství založené na rituálech a bezduchém dodržování náboženských předpisů se jeví jako zbytečné. Naše nasměrování na Boha musí být v souladu s naším vztahem k druhým. Není možné milovat Boha a „sloužit mu“, a být přitom lhostejný k lidem kolem nás – zejména k slabým a bezmocným.

Když Ježíš ve své modlitbě k Otci říká: „Vykonal jsem vše, co jsi mi uložil“ (J 17,4; SNC), určitě neměl na mysli, že odseděl předepsaný čas v chrámu či v synagoze, zdržel se všeho nečistého a s náležitou vážností zazpíval předepsané písně. Petr mohl před svědky mluvit o Ježíši jako o tom, který „kamkoli přišel, konal dobro a uzdravoval všechny soužené od ďábla, protože Bůh byl s ním“ (Sk 10,38; B21). Nedílnou součástí bohoslužby je prokazování milosrdenství a pomoc slabým. Poselství Izajáše je jasné: pokud to někdo nedělá, nejde o skutečnou bohoslužbu.

Skutečná bohoslužba vede ke službě bližnímu. Bohoslužba nám ukazuje, že stejně jako jsme přijali milost a nezaslouženou lásku, máme i my projevít milost a nezaslouženou lásku lidem kolem nás. Takový druh sebezapření zjevuje pravou víru (L 9,23).

Podívej se na jednu z forem bohoslužby, o které píše Izajáš – na půst (Iz 58,1–10). Co je nesprávné na půstu, jenž je zde popsán? Jak se mají lidé postit? Co se můžeš z těchto veršů naučit? Komu ses rozhodl prokázat tento týden lásku, milosrdenství a nabídnout pomoc?

**Osobní
studium**

Aplikace

Užitečný pro nic?

Nevědí nic a nechápou, mají oči zalepené a nevidí, jejich srdce nevnímá. Ale on si to nebere k srdci, chybí mu poznání a rozum, aby si řekl: „...hrbím se před špalkem.“ Kdo se zabývá popelem, toho zavádí bláhovost srdce, ten svůj život nevysvobodí, ani se neptá: „Není to, co mám v pravicích, pouhý klam?“ „Pamatuj na to, Jákobe, pamatuj, Izraeli, že jsi můj služebník. Já jsem tě utvořil, jsi můj služebník, Izraeli, u mne nebudeš zapomenut. Zaženu tvou nevěru jak mračno a jako oblak tvé hříchy. Navrát se ke mně, já tě vykoupím.“ Plesejte, nebesa, vždyť Hospodin to vykoná, hlalohle, nejhlubší útroby země... Toto praví Hospodin, tvůj vykupitel, který tě vytvořil v životě matky: „Já jsem Hospodin, já konám všechno: sám nebesa roztahuji, překlenul jsem zemi.“ (Iz 44,18–24)

Osobní studium

Jihoafriický spisovatel Laurens van der Post psal o „tíze marnosti“. Tento pocit prožívají lidé, když si na konci života kladou otázku, zda jejich život měl nějaký smysl. Dříve či později zemřou a zemře i každý, kdo je znal. Nebude to trvat dlouho a také vzpomínky na ně se rozplynou. Co znamenají naše životy z tohoto pohledu? Takové otázky nás mohou vést k pocitu, že nic z toho, co děláme, nemá skutečný smysl ani trvalý význam.

Podobný pocit marnosti můžeme nalézt ve 44. kapitole knihy proroka Izajáše. Zkus si představit, jak se musel adresát těchto slov cítit, když pochopil, že jeho bohoslužba byla zaměřena na „pouhý klam“.

Izajáš psal pro svou dobu a pro svůj lid. Ale principy, které představuje, jsou významné i pro nás. Hospodin jediný je Stvořitel a Vykupitel, jen On nás může zachránit a pouze On je hoden naší chvály a uctívání. Izajáš se posmívá těm, kteří si vlastnoručně vyrábějí modly a pak se jim klanějí a oslavují je. Klanějí se tomu, co nemá žádný smysl.

Ačkoliv se nám to může zdát směšné a pošetilé, i my jsme v nebezpečí, že uděláme něco podobného. Nemáme snad sklony zasvětit své životy, čas a energii tomu, co nakonec nemá žádný užitek, co nemůže naplnit nejhlubší potřeby naší duše a co nás nemůže vysvobodit ze smrti na konci času? Je velmi důležité, abychom bděli a modlili se, abychom zkoumali, zda zůstáváme ve víře, jak nám doporučuje apoštol Pavel (2K 13,5). Prává sobotní bohoslužba nám může zvláštním způsobem připomenout, proč máme uctívat pouze Hospodina. Bohoslužba by měla být časem, který nám připomíná, co je v životě důležité, na čem opravdu záleží, a co je pouze dočasné a „nepřináší žádný užitek“.

Aplikace

Všichni víme, jak nebezpečné je dělat si bohy z peněz, moci či společenského postavení. Uvažuj nad nebezpečím, že si ze sboru, z církve, kazatele, naší služby, zbožnosti nebo věrnosti či životního stylu uděláme předměty uctívání. Jak se tomu dá zabránit? Zamyslete se nad tím společně ve třídě sobotní školy.

„Tam, kde stojí Hospodinův chrám, žádné nebezpečí nehrozí“

„Když mne zanedlouho Hospodin znovu oslovil,“ píše Jeremjáš, „nařídil mi, abych se postavil u vchodu do chrámu a všem Judejcům, kteří jej navštěvují, důrazně oznámil následující poselství: Slyšte výzvu všemocného Hospodina, Boha Izraele: Zanechte svého hanebného jednání, cele mne následujte a já vás dál nechám žít na tomto místě. Nedejte se oklamat slovy podvodníků, kteří tvrdí, že tam, kde stojí Hospodinův chrám, žádné nebezpečí nehrozí. Jestliže uposlechnete mou radu a budete mezi sebou jednat spravedlivě, skoncujete-li s útlakem a vykořisťováním cizinců, sirotků a vdov, zanecháte-li vraždění nevinných lidí a přestanete-li sami sobě škodit uctíváním falešných bohů, nechám vás i nadále sídlit v zemi, kterou jsem dal vašim předkům do trvalého vlastnictví. Vy však zatím důvěřujete raději lžím a bezcenným slibům. Copak se skutečně domníváte, že smíte loupit a vraždit, dopouštět se nevěry, podvádět a lhát, přinášet oběti baalům, uctívat jiné falešné bohy a potom přicházet sem do chrámu, který má být místem opravdové a upřímné bohoslužby a tvrdit, že všechno je v nejlepším pořádku? Proč si stále namlouváte, že se vám nic nemůže stát? Má vaše bezpečí sloužit pouze tomu, abyste se mohli znovu dopouštět stejných ohavností? (Jr 7,1–10; Průvodce životem)

Jižní (Judské) království mělo své chvíle úspěchů i pádů, časy reformace a časy odpadnutí. Stávalo se však, že i když Izraelci jako národ od Boha odešli (například při těžké sociální nespravedlnosti), nadále Hospodina „uctívali“ v chrámu a spoléhali se na to, že jim Bůh požehná. Bůh však jejich přetvářku odmítl. I my se můžeme dostat do podobné situace, proto bychom se měli dobře zamyslet nad jednáním Izraelců.

Všimni si zejména čtvrtého verše z dnešního textu. Lidé měli v jistém smyslu pravdu. Toto byl „Hospodinův chrám“, místo, kde přebývalo Boží jméno, kde se prováděl obětní systém stanovený samotným Bohem a kde se lidé mohli naučit pravdu o obětech, spasení, očistění a soudu. V chrámu se shromažďoval lid smlouvy – jejich Bůh byl jediným pravým Bohem a oni měli více světla a pravdy než jejich pohanští sousedé. Nic z tohoto nemůžeme zpochybnit, a přesto Hospodin nebyl spokojený s jejich bohoslužbou. Spoléhat na to, že jsou v „Hospodinově chrámu“, se ukázalo jako falešné. Přijít do chrámu, obětovat a formálně uctívat Boha je velmi málo. Bůh od nás očekává víc než jen „dodržování“ či „zachovávání“.

**Osobní
studium**

Jako církvi nám bylo dáno velké poznání. Přemýšlej o možných souvislostech mezi Božím lidem v minulosti a dnes. Jak a kdy můžeme upadnout do stejného klamu? Jakým „klamným slovům“ máme tendenci uvěřit? Tato slova se mohou zdát na první pohled pravdivá (opravdu šlo o „Hospodinův chrám“), a přesto nás mohou vést k tomu, že sejdem ze správné cesty.

Aplikace

Podněty k zamyšlení

Pro další studium čti z knihy Od slávy k úpadku kapitoly Izajáš (117–119), Chizkijášova náboženská reforma (128–131), Vysvobození z asyrského ohrožení (136–141), Menaše a Jóšijáš (146–149) a Jeremjáš (155–159).

„Dlouho se satan snažil vést lidi k tomu, aby na Stvořitele pohlíželi jako na příčinu všeho utrpení a smrti. Ti, které se mu podařilo takto podvést, se na Boha dívali jako na někoho, kdo hledá sebemenší záminku, aby mohl člověka odsoudit... Izraelci zapomněli na pravý Boží charakter, a neměli proto omluvu. Bůh se jim totiž velmi často představoval jako Bůh ‚slitovný, milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný, věrný‘ (Ž 86,15).“ (OSÚ 120)

„Ve vidění, které bylo Izajášovi dáno na nádvoří chrámu, mu byl jasně představen Boží charakter. Spatřil Boha jako toho, který je ‚Vznešený a Vyvýšený, jehož přebývání je věčné, jehož jméno je Svatý‘. Seznámil se však nejen s jeho majestátem, ale také poznal jeho božský soucit.“ (OSÚ 121)

Otázky k rozhovoru

1. *Vraťte se společně k závěrečné části středeční lekce. Z kterých „dobrých věcí“ si můžeme udělat bohy? Jak tomu zabránit? Co dělat, když zjistíme, že už se tak stalo?*
2. *Znovu se zamyslete nad tématem ze čtvrté lekce. Přemýšlejte nad tím, co lidé dělali, jak přicházeli do Božího chrámu a sloužili tam Bohu (viz Jr 7,4). V čem bylo jejich jednání v rozporu se zjeveným Božím slovem? Jak se můžeme ochránit před tím, abychom nejednali podobně? Proč prostá poslušnost Božího zjeveného slova hraje tak důležitou roli v ochraně před různými druhy lží?*
3. *Přemýšlejte nad bohoslužbou ve vašem sboru. Odcházíte z ní s pocitem úžasu a majestátnosti Boha a s vědomím Boží milosti jako odpovědi na vámi vyznanou hříšnost? Co by bylo potřeba změnit, aby sbor jako celek mohl prožít zkušenost, kterou měl Izajáš? (Viz lekce na pondělí.) Proč je to tak důležité?*
4. *Co z toho, čemu se ve svém životě věnujete, nepřináší žádný užitek? Jak se můžete naučit lépe využívat omezený čas, který máme na této zemi?*

BOHOSLUŽBA: ZE ZAJETÍ K OBNOVĚ

Texty na tento týden

Neh 1; Jr 29,10–14; Ez 8; Da 3, Ag 1; Za 1,1–6

Základní verš

„Sejete mnoho, a sklízíte málo. Jíte, a nenajíte se. Pijete, a máte žízeň. Oblékáte se, a vůbec to nehřeje. Kdo něco vydělá, nosí to v měšci dřevem. Tak praví Hospodin zástupů: Všimněte si, jak se vám vede!“ (Ag 1,6.7; B21)

Důležitost chrámu pro život Izraele se nám dnes, s téměř dvoutisíciletým odstupem, může zdát nepochopitelná. Chrám však byl nedílnou součástí tehdejší bohoslužby. Nejen že se v něm odehrávalo obětování a zjevování Boží přítomnosti, ale byl i centrem národní a náboženské identity. Bůh řekl, že bude přebývat a vládnout uprostřed Izraele. Chrám byl místem, kde následovníci Hospodina našli očistění, odpuštění, milost a smíření.

Protože chrám byl skutečně příbytkem Hospodina, lidé nevěřili varováním proroků o zničení chrámu Babyloňany. Něco takového si nedokázali ani představit. Jak by mohl Hospodin dovolit, aby byl jeho svatý příbytek zničen? Když se pak prorocství naplnila a Babyloňané chrám srovnali se zemí, lidé byli zmatení a vyděšení.

Bůh však slíbil, že národ bude obnoven, chrám znovu vybudován a Izrael dostane novou šanci, aby naplnil své poslání.

Tento týden se podíváme na některé aspekty bohoslužby v době exilu a během zaslíbené obnovy.

Viděl jsi, lidský synu?

Řekl mi: „Viděl jsi, lidský synu? A uvidíš ještě větší ohavnosti než tyto.“ Uvedl mě do vnitřního nádvoří Hospodinova domu, a hle, při vchodu do Hospodinova chrámu, mezi předsíní a oltářem, bylo asi dvacet pět mužů, zády ke chrámu Hospodinovu a tváří k východu; klaněli se východním směrem slunci. Řekl mi: „Viděl jsi, lidský synu? Domu Judovu nestačí tyto ohavnosti, které zde páchají; navíc naplnili celou zemi násilím. Stále znovu mě urážejí...“ (Ez 8,15–17)

Osobní studium

Odpadnutí se nestane ze dne na den. Lidé většinou neodejdou od Boha za den, týden, ba ani za rok. Děje se tak pozvolna, malými změnami tady, malým ústupkem tam, zdánlivě neškodnými kompromisy, aby člověk šel s dobou nebo aby bylo naše poselství oslovující a drželo krok s trendy společnosti a kultury. Změny se odehrávají kousek po kousku, krok za krokem – a zanedlouho celý národ dělá věci, na které by se možná generace nebo dvě před nimi dívaly se zděšením. Takový byl osud starověkého Izraele a Judy. Takový byl i osud raného křesťanství. A stejný osud může postihnout jakýkoli sbor či jakoukoli církev, pokud se nedrží toho, co jim Bůh zjevil v Písmu.

V osmé kapitole knihy proroka Ezechiela čteme, co všechno se dělo kolem svatého chrámu, místa, kde chtěl Hospodin přebývat uprostřed svého lidu a kde toužil ukázat svou velikost. Otázka, kterou si zákonitě položíme, zní: Jak se mohlo stát, že lidé odešli od Boha tak daleko?

Ohavné a zvrácené hříchy, kterým se kněží a starší oddávali, byly v té době u okolních národů běžnými náboženskými praktikami. Ti, kteří měli vést Boží lid k uctívání Boha Stvořitele, přizpůsobovali bohoslužbu hříšným a zkaženým zvykům doby a prostředí. Takto přiváděli zkaženost z okolních kultur do Božího svatého chrámu. Stojí za zamyšlení, že znesvěcování Božího chrámu ukončil až příchod babylonské armády – a tedy zničení chrámu.

U Ezechiela 8,12 čteme: „Řekl mi: ‚Viděl jsi, lidský synu, co páchají starší izraelského domu potmě, každý v pokojíku s obrazy svých model? Říkají: »Hospodin nás nevidí, Hospodin zemi opustil.«“ Tito lidé se odvrátili od Boha. Začali se domnívat, že je Bůh nevidí, že neví o jejich činech nebo se o ně nezajímá. Mysleli si, že Hospodin, jenž jim neustále projevoval svou péči, blízkost a touhu, aby jeho lid žil podle Bohem zjevené vůle, Izrael opustil.

Aplikace

Argumentace tehdejších náboženských představitelů není nepodobná některým dnešním námitkám: „Kdyby Bůh o nás věděl, nedopustil by to či ono... A pokud Bůh není nebo se o nás nezajímá, můžeme si dělat, co chceme.“ Jakou máš ty motivaci žít podle Boží vůle?

Uctívání obrazu

Hlasatel mocně volal: „Poroučí se vám, lidé různých národností a jazyků: Jakmile uslyšíte hlas rohu, flétny, cítery, harfy, loutny, dud a rozmanitých strunných nástrojů, padnete a pokloníte se před zlatou sochou, kterou postavil král Nebúkadnesar. Kdo nepadne a nepokloní se, bude v tu hodinu vhozen do rozpálené ohnivě pece.“ (Da 3,4–6)

Klekali před drakem, protože dal té šelmě svou moc, a klekali také před šelmou a volali: „Kdo se může rovnat té dravé šelmě, kdo se odváží s ní bojovat?“ A bylo jí dáno, aby mluvila pyšně a rouhavě a měla moc po čtyřicet dva měsíce. (Zj 13,4,5)

Toto čtvrtletí jsme se již dotkli tématu, které říká, že v závěrečné krizi předcházející druhý příchod Ježíše Krista půjde mimo jiné o otázku uctívání pravého Boha (Zj 14,1–12). Celé lidstvo se rozdělí na dva tábory: na ty, kdo uctívají Stvořitele nebe a země, a na ty, kdo uctívají šelmu a její obraz. A přestože k eschatologickému vyvrcholení tohoto prorocství teprve dojde, můžeme konstatovat, že i v současnosti je svět rozdělen na dva tábory – na ty, kteří jsou Hospodinu věrní, a na ty, kteří se k němu obracejí zády a uctívají, co se jim zachce. Neexistuje žádná střední cesta – jsme buď na jedné, nebo na druhé straně.

Příběh tří židovských mladých mužů z knihy Daniel je jakýmsi předobrazem toho, jak může vypadat ono závěrečné vyvrcholení dějin. Není to jen strhující příběh o nadpřirozené záchraně věrných následovníků Hospodina. Stává se také symbolem zkoušky, která se bude týkat bohoslužby a která se odehraje před Kristovým druhým příchodem.

V příběhu tří mládenců šlo o druhé přikázání, které zakazuje modloslužbu (Ex 20,4–6). Čtvrté přikázání (Ex 20,8–11), přikázání o sobotě, bude tím, o co půjde v posledních dnech. Je zajímavé, že obě tato přikázání byla v dějinách změněna (viz Da 7,25). Obě přikázání se přímo vážou na bohoslužbu. Druhé zakazuje uctívání model a čtvrté ukazuje, proč nemáme uctívat modly. Je to proto, že naším Zachráncem a Vykupitelem je Bůh přírody a ne příroda.

V obou případech (Da 3; Zj 13) existuje pozemská politická a náboženská moc toužící po účtě a věrnosti, které patří jedině Hospodinu. V obou případech je tato moc ochotna uchýlit se i k násilí, jen aby získala, po čem touží.

Dnes ještě nemůžeme podle vnějších znaků s jistotou určit, kdo na které straně stojí. I o člověku, který se pyšní tím, jak zachovává Boží zákon, může Bůh nakonec říct: „Neznám tě.“ A naopak člověk, jehož víra se zdá slabá a který v životě prochází obrovskými krizemi, může nakonec od Boha slyšet: „Pojď, jsi zván do království, které je pro tebe připraveno od počátku světa.“ V čem spočívá pravé uctívání Boha?

**Osobní
studium**

Aplikace

„Zvažte své cesty...“

Toto praví Hospodin: Až se vyplní sedmdesát let Babylóna, navštívím vás a splním na vás své dobré slovo, že vás přivedu zpět na toto místo. Neboť to, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu: chci vám dát naději do budoucnosti. Budete mě volat a chodit ke mně, modlit se ke mně a já vás vyslyším. Budete mě hledat a naleznete mě, když se mne budete dotazovat celým svým srdcem. Dám se vám nalézt, je výrok Hospodinův, a změním váš úděl, shromáždím vás ze všech pronárodů a ze všech míst, kam jsem vás vyhnal, je výrok Hospodinův, a přivedu vás zpět na místo, odkud jsem vás přestěhoval.“ (Jr 29,10–14)

„Toto praví Hospodin zástupů: Tento lid říká: ‚Ještě nepřišel čas, čas k budování Hospodinova domu.‘“ 1 stalo se slovo Hospodinovo skrze proroka Agea: „Je snad čas k tomu, abyste si bydleli v domech vykládaných dřevem, zatímco tento dům je v troskách? Nyní toto praví Hospodin zástupů: Vezměte si k srdci své cesty!“ (Ag 1,2–5)

Osobní studium

Po sedmdesáti letech, tak jak bylo předpovězeno, Hospodin otevřel Izraelcům možnost návratu do zaslíbené země. Izrael dostal další šanci, aby se na něm naplnila Boží zaslíbení. Součástí těchto zaslíbení byla i Boží přítomnost v jejich středu.

Jedním z nejdůležitějších úkolů navrátilců proto bylo znovuvybudování chrámu, místa, kde se prostřednictvím bohoslužby (plné symbolů a obrazů) mohli dozvědět o celém plánu spasení. Byla zde znázorněna práce a poslání Mesiáše, jehož prostřednictvím měl být zachráněn celý svět (viz J 3,16; 2K 5,19; Žd 8,1.2).

Práce na obnově chrámu nešla kupředu tak rychle a hladce, jak měla. Objevovaly se různé problémy – mj. neochota či ztráta víze a vědomí naléhavosti. Hospodinovy záměry však byly jiné, proto dal proroku Ageovi poselství pro celý lid (Ag 1).

Je snadné dopustit, aby se pozemská práce, touhy a pozemské potřeby postavily do cesty naší zodpovědnosti v duchovní oblasti. Hospodin dal lidem na vědomí, že nikdy nezažijí skutečnou spokojenost, jestliže se plně neodevzdají Bohu a práci pro něj. I my se často dopouštíme podobné chyby. Dovolíme, aby nás starosti tohoto světa natolik pohltily, že zanedbáme to, co by mělo být na prvním místě – náš vztah s Bohem. Hebrejský text, který zní doslova „přiložte své srdce ke svým cestám“, můžeme přeložit nejlépe jako „zvažte své cesty...“ To je to, k čemu vyzývá Bůh i nás.

Aplikace

Co prozrazují tvé cesty a tvé jednání (nebo nečinnost) o tvém vztahu s Bohem? V čem můžeš být vinen stejně jako lidé, ke kterým promlouvá Bůh v Ageově poselství?

Kde jsou tvoji otcové?

„Řekni jim tedy: Toto praví Hospodin zástupů: Obrátte se ke mně, je výrok Hospodina zástupů, a já se obrátím k vám, praví Hospodin zástupů. Nebudte jako vaši otcové ... (oni) neposlechli, pozornost tomu nevěnovali, je výrok Hospodinův. Vaši otcové – kde jsou? A proroci – mohli žít věčně? Avšak moje slova a nařízení, která jsem přikázal svým služebníkům prorokům, nezasáhla snad vaše otce? I obrátili se a přiznali: „Jak si Hospodin zástupů předsevzal, že s námi naloží podle našich cest a podle našich skutků, tak s námi naložil.““ (Za 1,3–6)

Obnova chrámu trvala s přestávkami přes dvacet let. Ezdráš 5,1.2 hovoří o tom že Zacharjáš byl mezi proroky, kteří pomáhali stavitelům. Podobně jako Ageus, i Zacharjáš zdůrazňoval Boží slávu, která bude jednoho dne přebývat v chrámě.

Vyřčená prorocství však často obsahují určitou podmínku. Lidé mají svobodnou vůli, a proto se musí rozhodnout uposlechnout Hospodina a udělat to, k čemu je vyzývá. Nemají se rozhodovat kvůli tomu, aby byli zachráněni. Motivem jejich poslušnosti má být vděčnost za přijaté spasení.

Svobodná vůle člověka tvoří podtext všech příběhů Písma. Lidé se mohou rozhodnout, komu budou sloužit a koho budou uctívat. Splnění zaslíbení pak závisí na jejich rozhodnutích. Bible je naplněna nádhernými zaslíbeními pro všechny, kdo Boha věrně hledají a slouží mu.

U proroka Zacharjáše 1,1–6 můžeme číst slova, která se v různých obměnách vyskytují na mnoha místech Písma. Odhalují realitu naší svobodné vůle a svobodné volby. Ve verši pátém Hospodin klade otázku: „Kde jsou vaši otcové?“ Jinými slovy jim říká: Poučte se z chyb těch, kteří byli před vámi. Poučte se z minulosti.

Text ukazuje na roli proroků. I kazatel může být v roli proroka, když lidem ukazuje Boží vedení, jeho zaslíbení a podmínky těchto zaslíbení. Kázání Božího slova by nemělo způsobovat zmatek nebo spor v oblasti teologie. Mělo by se zaměřit na Krista, ukazovat na to, co Kristus pro nás vykonal a co nám chce dát za podmínky, že k němu přijdeme ve víře a s pokáním. Zacharjáš lid vybízí: Vyznávejte své hříchy, odvrátte se od zlého, poučte se z minulosti a ať je Hospodin a jeho zaslíbení vaší nadějí. Chápeme, že bohoslužba ve svatyni je předobrazem života a smrti Ježíše a jeho velekněžské služby v nebeské svatyni. I my bychom měli přicházet před Hospodina a uctívat jej s postojem víry, pokání a poslušnosti.

Poslušnost nás nemůže zachránit. Jak tedy vnímat její význam a úlohu v našem životě? Jedna z definic poslušnosti by mohla znít takto: „Poslušnost je uposlechnutí Božího pozvání, přijetí jeho zachraňující milosti a vykročení na cestu nového života, kterou pro nás ze své lásky připravil.“ Souhlasíš s tím? Jak rozumíš poslušnosti ty? Jsí „poslušný“?

**Osobní
studium**

Aplikace

Nehemjášova modlitba

Ach, Pane, nakloň prosím své ucho k modlitbě svého služebníka i k modlitbě svých služebníků, kteří s potěšením ctí tvé jméno. Dej, ať tvůj služebník dnes uspěje a dojde slitování... (Neh 1,11; B21)

Osobní studium

I přes všechna zaslíbení o obnově, události v Jeruzalémě se nevyvíjely žádoucím směrem. Lidé čelili jedné překážce za druhou, z nichž mnohé byly výsledkem jejich vlastní neposlušnosti. Prorok Nehemjáš se během služby perskému králi dověděl o situaci v Jeruzalémě. Začal se postit, truchlil a modlil se. Jeho zanícení a trápení můžeme jasně vidět v první kapitole knihy, která nese jeho jméno.

Přečti si v první kapitole knihy Nehemjáš prorokovu modlitbu, kterou reagoval na to, co se dověděl. Odpověz si na následující otázky:

- 1. Proč se Nehemjáš, který byl (alespoň pokud víme) věrný, počítal mezi ty, kteří zhřešili proti Hospodinu? Viz také Da 9,5.6.***
- 2. O jaký druh modlitby se zde jedná a proč je i takový druh modlitby důležitý? Viz také Ex 32,31–34; Jk 5,16.***
- 3. Jakým způsobem tato modlitba odhaluje podmíněnost prorocství?***
- 4. Na jakém základě se Nehemjáš přimlouvá ve prospěch svého lidu? Proč by měl Hospodin jeho žádost vyslechnout? Viz Gn 12,1–3; Ex 6,4.5.***

Aplikace

Napiš si svou přímlyvnou modlitbu za váš sbor a za celou naši církev a přines ji do skupinky sobotní školy. Porovnejte si navzájem, co jste napsali. Jaké jsou podle vašich odpovědí duchovní potřeby církve? Jak můžeme napomoci reformám, které pokládáme za důležité?

Podněty k zamyšlení

Z knihy Ellen Whiteové *Od slávy k úpadku* si přečti kapitoly *Návrat přesídlenců* (207–212), *V moci víry* (213–218), *Ezdráš* (229–232), *Duchovní probuzení* (233–235), *Slavnostní shromáždění* (250–252) a *Nehemjášova reforma* (253–256).

„V období tísně, které lid Boží očekává, bude zapotřebí víry, jež nezakolísá. Dítky Boží budou muset dávat najevo, že uctívají jedině Boha...“ (PK 335)

„Je stále nebezpečí v tom, když si vyznavači křesťanství někdy myslí, že se musejí do určité míry přizpůsobit světu, aby na něj měli vliv. I když se však zdá, že takové počínání může skýtat velké výhody, skončí vždy tak, že duchovně ztratíme.“ (PK 375)

„K provedení reformy v dnešní době je zapotřebí mužů, jako byli Ezdráš a Nehemjáš, kteří neomlouvají hřích, nebojí se zakročit proti bezpráví ani se nesnaží zakrývat zlo závojem falešné lásky. ... Díky takovému postoji si budou lidé moci uvědomit, že v tom, kdo se staví proti zlu, se projevuje Kristův Duch.“ (OSU 255)

Otázky k rozhovoru

- 1. Přečtěte si přímluvné modlitby za váš sbor a za naši církev, které jste napsali při studiu lekce na čtvrtek. Co se můžeme naučit z těchto modliteb? Co lidé považují za největší potřebu církve v současnosti?*
- 2. Co se můžeme naučit z dějin Církve adventistů sedmého dne?*
- 3. V čem nám jako církvi, která se snaží zasáhnout své okolí, hrozí, že uděláme kompromisy v základních pravdách? Proč tyto kompromisy často přehlízíme?*
- 4. Zkušenost nás učí, že těm, kteří jsou často v kontaktu s lidmi kolem nás, hrozí nebezpečí, že se uchýlí ke kompromisům, jež je mohou přivést na scestí. Druhým nebezpečím je, že se uzavřeme, abychom si uchovali svou víru, a přitom si neuvědomíme, že naše víra potřebuje obnovu, oživení nebo změnu. Jak můžeme rozpoznat, co je neměnné, a co je třeba měnit či upravit?*

V DUCHU A V PRAVDĚ

Texty na tento týden

Dt 11,16; L 1,46–55; 4,5–8; 19,37–40; J 4,1–24

Základní verš

„Ale přichází hodina, ano, již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctíli.“ (J 4,23)

„Nastává však doba, kdy nebude záležet na tom, kde se kdo modlí, ale jak se modlí. Skuteční vyznavači budou ctít Otce upřímně a neformálně. O takové vyznavače Otci jde.“ (J 4,23; SNC)

V předchozích lekcích jsme si řekli, že posláním prvního anděla je výzva k hlásání „věčného evangelia“. Základem evangelia je Ježíš, vtělený Bůh, který přišel na tento svět jako lidská bytost.

Uvažuj nad následujícími slovy: Bůh, který všechno stvořil (J 1,1–3), se stal člověkem. Jako člověk žil bezhříšným životem. Pak nabídl sám sebe jako obět za hříchy celého lidstva. Myšlenky o velikosti vesmíru, o milionech galaxií složených z milionů hvězd a o tom, že to všechno stvořil Ježíš, přesahují naši mysl. Je to něco natolik neuvěřitelného, že to nejen nedokážeme pochopit, ale ani si něco takového neumíme představit. Není divu, že apoštol Pavel napsal: „ Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží“ (1K 1,18).

Když si uvědomíme velikost, dobrotu a moc milujícího Boha, vede nás to k jeho uctívání. Tento týden budeme zkoumat témata bohoslužby a chvály zjevené ve službě vtěleného Krista, Stvořitele, který na sebe vzal podobu stvoření.

Mariina píseň chvály a její bohoslužba

Maria řekla: „Duše má velebí Pána a můj duch jása v Bohu, mém spasiteli, že se sklonil ke své služebnici v jejím ponížení. Hle, od této chvíle budou mne blahoslavít všechna pokolení, že se mnou učinil veliké věci ten, který je mocný. Svaté jest jeho jméno a milosrdenství jeho od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí. Prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně; vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil, hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté poslal pryč s prázdnou. Ujal se svého služebníka Izraele, pamětliv svého milosrdenství, jež slíbil našim otcům, Abrahamovi a jeho potomkům navěky.“ (L 1,46–55)

O Marii, Ježíšovu matku, křesťané projevovali zájem po staletí. Většinou však stavěli na tradici, lidských představách a na zdrojích, které nemají základ v Písmu.

V otázce Ježíšova příchodu na svět hrála Maria důležitou roli: v jejím těle byl zázračně počat Spasitel světa, v jejím těle vyrostl v malé miminko. Když se podíváme na všechno, co se o tomto zázraku můžeme dovědět z Nového zákona, nezbyvá nám nic jiného než žasnout. Maria věděla, že je součástí neuvěřitelné události, která bude mít významný dopad na všechnen lid. Mladá Maria pravděpodobně nechápala dosah toho, čeho se stala součástí. Věděla však dost na to, aby mohla žasnout nad neuvěřitelnými okolnostmi, které tak radikálně změnily její život.

Text z Lukáše 1,46–55 se často nazývá také Mariin chvalo zpěv nebo Magnificat. Co je základem této písně? Které prvky chvály a oslavy Boha se v ní nacházejí? Tato píseň je plná obrazů a symbolů ze Starého zákona, textů, které znala z čtení v synagoze. Vidíme, jak vzdává chválu Bohu a uznává jeho vedení nejen ve svém životě, ale i v životě celého národa. Zmínka o Abrahamovi je zřejmým odkazem na smlouvu, kterou Hospodin učinil se svým lidem. Maria chválí Boha za jeho zaslíbení a vidí je jako naději pro sebe i celý národ. Věděla dost na to, aby viděla, že Hospodin zasahuje do dějin. A za to byla vděčná a chválila jej.

Osobní studium

Ve tvém životě se může odehrát mnoho zázraků, kterých si nemusíš ani povšimnout, protože jsi příliš uzavřený nebo zahleděný sám do sebe. Kolik „zázračného“ vidíš ve svém životě? Které věci pokládáš za opravdové zázraky?

Aplikace

Klanět se a sloužit

Potom ho ďábel odvedl vzhůru a v jediném okamžiku mu ukázal všechna království světa. „Dám ti všechnu moc a slávu těchto království,“ řekl mu ďábel, „neboť mi byla předána a mohu ji dát, komu chce. Když se mi pokloníš, bude to všechno tvoje.“ Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: „Hospodinu, svému Bohu, se budeš klanět a jemu jedinému sloužit.““ (L 4,5–8; B21)

Osobní studium

Představ si Ježíše po čtyřiceti dnech hladu, slabosti, sebezapírání a nedostatku, jak musí čelit přímému a bezohlednému pokoušení satanem. Nabídka, že se satan vzdá všeho, co si nárokoval, byla pro Ježíše opravdovým pokušením. Vyhnul by se smrti na kříži, jenž vrhal stín na celý jeho pozemský život. Uznání satanovy autority by však nebylo tou správnou cestou – přineslo by to na svět ještě více bolesti a zmatku. Satan se přesto snaží vždy znovu zapůsobit na lidi tak, aby se jim jeho nabídka zdála natolik neodolatelná, že se nechají oklamat a přivést do záhuby.

Přečti si pozorně verše z Lukáše 4,5–8. Všimni si zejména Ježíšovy odpovědi. Co měl Ježíš na mysli, když spojil slovesa „klanět se“ a „sloužit“? Jakou mají tato slova spojitost?

V celém Starém zákoně je uctívání falešných bohů spojeno s tím, že jim lidé slouží. „(Střež se,) abys nepovznášel své zraky k nebesům, a když bys viděl slunce, měsíc a hvězdy, všechnen nebeský zástup, nedal se svést a neklaněl se jim a nesloužil tomu, co dal Hospodin, tvůj Bůh, jako podíl všem národům pod celým nebem“ (Dt 4,19; viz také Dt 11,16; Ž 97,7 a Da 3,12). Sloužíme tomu, co uctíváme, proto je důležité, abychom uctívali pouze Hospodina.

Na dnešním textu si můžeme všimnout důležité pravdy o bohoslužbě (uctívání). Je těžké představit si někoho, jak uctívá Boha ve víře, pokoře, lásce a bázni a zároveň slouží jiným „bohům“. Bohoslužba může být ochranou před modloslužbou. Čím více je náš život naplněn oslavou Hospodina (ve sboru, v soukromé bohoslužbě, ale i našimi rozhodnutími a jednáním), tím víc jsme chráněni před tím, abychom sloužili sobě, hříchu a všem ostatním „bohům“ a „bůžkům“, kteří si nárokují, abychom jim sloužili.

Aplikace

„Sloužíme tomu, co uctíváme.“ Jak se tento princip projevuje ve tvém životě? Jak ti může bohoslužba pomoci, abys zůstal zaměřený na službu Hospodinu? Jak si vlastně představuješ službu Hospodinu?

Uctívat, co neznáte

„Naši předkové uctívali Boha na této hoře, ale vy říkáte, že místo, na němž má být Bůh uctíván, je v Jeruzalémě!“ Ježíš jí odpoví: „Věř mi, ženo, že přichází hodina, kdy nebudete ctít Otce ani na této hoře ani v Jeruzalémě. Vy uctíváte, co neznáte; my uctíváme, co známe, neboť spása je ze Židů. Ale přichází hodina, ano, již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili. (J 4,20–23)

Jak jsme si již několikrát ukázali, i přes promyšlený a hluboký způsob bohoslužby, který Hospodin Izraelcům připravil, hlavním cílem nebyla forma. Forma a liturgie byly pouze prostředky k cíli, kterým byl člověk, jednáním i myšlením odevzdaný svému Stvořiteli a Vykupiteli.

Je mnohem snazší degradovat náboženství na dodržování tradic, forem a rituálů, než každý den zemřít sobě a důvěřovat Bohu, že jím dané hodnoty a cesty neomezuji naši svobodu, ale jsou pro nás tím nejlepším. I proto Ježíš během svého života na zemi věnoval tolik času lidem, jejichž srdce byla od Boha vzdálená, přestože jejich způsob bohoslužby se navenek jevil jako správný.

V příběhu o setkání Ježíše se samařskou ženou (J 4,1–42) je jedním z témat i otázka pravého místa bohoslužby. Když Ježíš ukázal ženě některá z jejích nejhlubších tajemství, získal si její pozornost. A když se žena snažila obrátit řeč na spory ohledně pravé bohoslužby, Ježíš jí ukázal na podstatu uctívání. Pravá bohoslužba je založena na něčem jiném než jen na vnější formě a místě bohoslužby. Jde o víc než o „tuto horu“ – Gerazim, na které obyvatelé Samaří vybuodovali svůj chrám.

Ježíš však stejný postoj zaujal i k Jeruzalému (J 4,21). Během celého rozhovoru se snažil dát ženě „živou vodu“ (J 4,10), kterou je On sám. Chtěl, aby viděla, že základem bohoslužby je osobní vztah se Stvořitelem a Vykupitelem, a nikoli formy a tradice její víry. Jeho zmínka o Jeruzalémě (J 4,21) však ukázala, že chtěl vyzdvihnout něco, co stojí za systémem obětí a bohoslužby, jež sám ustanovil.

Osobní studium

Co všechno je součástí tvé bohoslužby? Jak ti mohou různé aspekty bohoslužby pomoci prohloubit tvůj vztah s Bohem?

Aplikace

Ti praví?

Ale přichází hodina, ano, již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctíli. (J 4,23.24)

Osobní studium

Ježíš samařské ženě objasnil, že pravost víry se neváže ani na konkrétní místo (chrám v Jeruzalémě), ani na konkrétní národ (židovský národ nesl poselství o Bohu, ale být jeho součástí neznámá mít věčný život). V rozhovoru obrátil pozornost ženy na „pravé ctitele“ (B21). Ve verši 21 řekl, že „přichází“ hodina, kdy lidé nebudou oslavovat Boha na této hoře ani v Jeruzalémě. Podle verše 23 nastala chvíle, kdy „praví ctitelé budou uctívat Otce v duchu a v pravdě“ (B21). Jinými slovy Ježíš říká: Nezaměřuj se na minulou slávu ani se nedívej na budoucí události. Nyní je čas vzdát Hospodinu chválu, kterou si zaslouží, a prostřednictvím této bohoslužby prožívat lásku, milost a spasení, jež lidem nabízí.

Ježíš řekl, že všichni opravdoví ctitelé budou Boha „uctívat v duchu a v pravdě“. Co tyto dvě charakteristiky vyjadřují? Ježíš vyzývá k vyvážené bohoslužbě.

Uctívat „v duchu“ znamená uctívat Boha z upřímného, citlivého srdce naplněného láskou a bázní. Při uctívání nejde o chladné zachovávání litery nebo o dodržování pravidel, která nehledí na potřeby člověka (Mt 5,8; Mk 7,6.9). Duch a pravda mají být v rovnováze. Uctívání nemůže být založeno pouze na emocích a argumentech typu „já to tak cítím“. Bůh zve své pravé služebníky, aby ho oslavovali „v pravdě“. Zjevil lidem svoji vůli, svůj zákon pravdy. Praví služebníci budou milovat Boha a na základě této lásky mu sloužit, poslouchat ho a dělat to, co je správné. Jak však mohou vědět, co je správné, aniž by znali pravdu o víře, milosti a záchraně? Názor, že na víře nesejde, že záleží pouze na upřímném duchu, je zavádějící.

Řecký výraz „uctívat v duchu“ (en pneumatí) lze přeložit dvojím způsobem – v duchu, i v Duchu (různé překlady používají různý způsob – s malým nebo velkým d/D). Uctívat „v Duchu“ znamená být při uctívání veden Božím Duchem. Jen Bůh může změnit naše srdce, jen On nás může přivést blíže k sobě samému. Bůh (Ježíš) je původce a dokonavatel naší víry. Boží Duch (Duch pravdy) nám pomáhá poznat pravdu (J 16,12), a proto pokud chceme Boha uctívat v pravdě, musíme ho uctívat i v Duchu. Máme být připraveni na Boží vedení, na to, že promluví do našich životů.

Aplikace

Co ve tvé bohoslužbě převažuje – duch, nebo pravda? Jak mohou být obě tyto oblasti v rovnováze? Jako rozumíš slovům, že máme uctívat Boha „v Duchu“? Jak Bůh promlouvá do tvého života?

Ježíš – věčný Bůh

Když už se blížil ke svahu Olivové hory, počal celý zástup učedníků radostně a hlasitě chválit Boha za všechny mocné činy, které viděli. Volali: „Požehnaný král, který přichází ve jménu Hospodinově. Na nebi pokoj a sláva na výsostech!“ Tu mu řekli někteří farizeové ze zástupu: „Mistře, napomeň své učedníky!“ Odpověděl: „Pravím vám, budou-li oni mlčet, bude volat kamení.“ (L 19,37–40)

Křesťanská církev byla během své existence rozdělena v otázce Kristova božství. Byl Ježíš, věčný Bůh, jedno s Otcem od počátku stvoření? Nebo byl stvořen později, a je tedy bytostí, která začala existovat prostřednictvím Otcovy stvořitelské moci?

Byť hnutí adventistů prožívalo v této otázce na počátku zápas (daný tím, že se v ní setkali lidé z různých církví s různou teologií), zkoumání Písma nás nakonec dovedlo k přijetí Ježíše jako věčného, vtěleného Boha. I Ellen Whiteová, jako člověk s velkým vlivem na vznikající církev, ve svých knihách vyvyšovala Ježíše a jeho rovnost Bohu.

„...a dají mu jméno Immanuel, to jest přeloženo ‚Bůh s námi‘“ (Mt 1,23). Ježíš Kristus byl od věčnosti jedno s Otcem; byl „Božím obrazem“, obrazem Boží velikosti a majestátu, jenž se projevoval „ve tváři Kristově“ (2K 4,6). Světu přišel zjevit právě tuto Boží slávu. Hříchem zastíněnou zem chtěl osvitit světlem Boží lásky – být „Bohem s námi“. „Proto o něm prorok řekl: ‚Dají mu jméno Immanuel.‘“ (TV 9) Pro další studium čti tyto texty: Mt 2,11; 4,10; 9,18; 20,20; Mk 7,7; L 24,52; J 9,38; 20,27–29.

Ježíš satanovi jasně odpověděl (Mt 4,10), že oslavovat a vyvyšovat máme pouze Hospodina. To vede k důležitému závěru, který je vidět i ve výše uvedených textech: Kristus nikdy neodmítl projevy božské úcty, které mu lidé projevíli. Neexistuje ani jeden příklad, kdy by lidem, kteří ho uctívali, odpověděl: „Neuctívejte mě. Bohoslužba patří pouze Otcí.“ Bylo tomu právě naopak. Příkladem může být popis událostí při Ježíšově slavnostním vstupu do Jeruzaléma (L 19,37–40).

Chceme si znovu připomenout myšlenku, kterou jsme se zabývali již dříve: je důležité, aby Ježíš byl středem celé naší bohoslužby. A jak jsme již říkali, bohoslužbou není jen to, co se odehrává v sobotu (písně, modlitby, kázání), ale i náš každodenní život (naše vztahy, jednání, myšlení). To vše má být svědectvím o naší víře v Krista, vtěleného Boha, který obětoval sám sebe jako oběť za naše hříchy.

Jak se tento týden projevuje to, že uctíváš Ježíše jako svého Boha? Projeví se to víc přes týden, nebo během sobotní bohoslužby? Jak dát tyto dva druhy bohoslužby do rovnováhy?

**Osobní
studium**

Aplikace

Podněty k zamyšlení

Z knihy Ellen Whiteové *Touha věků* si přečti kapitolu Největší dar lidstvu (9–14).

„Společenství s Bohem nespočívá v hledání svatě hory či chrámu. Náboženství se nemá omezovat na vnější formy a obřady. Náboženství, které pochází od Boha, je jediným náboženstvím, které k Bohu vede. Chceme-li Bohu správně sloužit, musíme se narodit z Božího Ducha. Potom dostaneme čisté srdce a novou mysl a budeme schopni Boha dále poznávat a milovat. Budeme ochotni poslouchat všechna jeho přikázání. To je pravá bohoslužba, ovoce působení Ducha svatého.“ (TV 115)

„Právě jeho nekonečná vznešenost dodávala vykonané službě půvab a smysl. Kristus, nejvyšší ze všech, se sklonil k ponižující službě. ... Učedníci se přeli o nejvyšší postavení, a Kristus, kterého nazývali svým Pánem, Kristus, před nímž se sklání celý vesmír a jemuž s radostí slouží andělé, poklekl a umýval jim nohy.“ (TV 415.416)

Otázky k rozhovoru

- 1. Náboženští vůdcové v době Ježíšova působení tvrdili, že znají Písmo. A přece neviděli největší zázrak v dějinách – narození Mesiáše. Mudrci z východu jej hledali v pravý čas a na pravém místě. Jaký význam má tento příběh pro nás jako křesťany a církve? Jak se můžeme vyhnout chybám lidí z Ježíšovy doby, když vidíme, jak se plní proroctví o posledních dnech?*
- 2. Proč je tak důležité vnímat to, že Kristus byl opravdovým Bohem? Jak se to odráží v naší víře a bohoslužbě? Jaký důsledek by mělo, kdybychom Krista ponížili na úroveň člověka nebo anděla?*
- 3. Zamysli se nad Marií a nad tím, na co musela myslet během oněch výjimečných událostí, jimiž začínají evangelia. Přemýšlej o tom, kolik toho nevěděla a jak těžké to pro ni muselo být (přijmout těhotenství, aniž poznala muže, muselo být určitě stresující). Ale i přes to všechno oslavovala Hospodina a vzdávala mu chválu. Navzdory řadě nezodpovězených otázek, mnohým temným myšlenkám a nejisté budoucnosti. Jak se můžeme naučit dělat totéž: chválit Boha a vzdávat mu čest i v době nejistoty, kdy mnohé nechápeme? Proč může být tento čas nejvhodnější dobou pro to, abychom z celého srdce oslavovali Hospodina?*

BOHOSLUŽBA V RANÉ CÍRKVI

Texty na tento týden

Sk 1,1–11; 2,14–41; 17,15–34; 18,1–16; 1K 13

Základní verš

„Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a zvučící zvon.“ (1K 13,1)

Zanedlouho poté, co se Kristus vrátil do nebe, začala raná církev růst a rozšiřovat se. Nejprve přijímali Ježíše jako Mesiáše téměř výhradně Židé a stávali se jeho následovníky. Na počátku si dokonce mnozí z křesťanů mysleli, že evangelium je pouze pro Židy. Ukázalo se, kolik se toho ještě potřebují naučit.

Během Letnic, když Petr skončil kázání a vyzval Židy, aby přijali Krista, „přijali jeho slovo, byli pokřtěni a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí“ (Sk 2,41). Tento text ukazuje nepravdivost obecného tvrzení, že Židé odmítli Ježíše. Ježíše odmítli hlavní náboženská představitelé, ale desetitisíce lidí Krista přijaly jako Mesiáše.

Mýlili bychom se však, pokud bychom se dívali na ranou církev jako na nějaký idylický čas bohoslužby a chvály. Raná církev zápasila s podobnými problémy jako my dnes – ačkoli žili v jiné kultuře, v jiném kontextu a v jiném čase. Tyto problémy měly dopad i na způsob uctívání a formy bohoslužby.

Tento týden se podíváme na několik případů z dob raného křesťanství a na některé z výzev, kterým církev při svém růstu čelila. Budeme hledat, v čem nám zkušenost rané církve může být příkladem a v čem výstrahou.

Mnoho důkazů

Těm také po svém umučení mnoha jistými důkazy prokázal, že je živý, když se jim po čtyřicet dní ukazoval a mluvil o Božím království. Když se s nimi sešel, přikázal jim: „Neopouštějte Jeruzalém, ale očekávejte Otcovo zaslíbení, o kterém jste mě slyšeli mluvit. Jan křtil vodou, ale vy budete brzy pokřtěni Duchem svatým.“ Ti, kdo s ním byli, se ho zeptali: „Pane, obnovíš už teď království Izraele?“ (Sk 1,3–6; B21)

Osobní studium

Z lidského pohledu nebyl okamžitý výsledek Ježíšovy pozemské služby příliš úspěšný. Přitáhl sice tak velký zástup následovníků, že náboženští představitelé měli pocit, že za Ježíšem jde „celý svět“ (J 12,19). Avšak většina vůdců ho odmítla, vydali ho Římanům, aby ho ukřižovali, a jeho nejbližší učedníci se rozprchli z obav o svůj vlastní život.

Vypadalo to na totální neúspěch. Ale pak přišlo vzkříšení, nanebevstoupení a Letnice, při nichž Ježíšovi následovníci přijali jeho pověření, moc Ducha a našli novou odvalu hlásat, že jejich ukřižovaný Mistr je Mesiáš. Až po Kristově vzkříšení nastal skutečný začátek křesťanství.

V knize Skutky 1,1–11 můžeme číst o Ježíšově nanebevstoupení a posledních slovech, která učedníkům řekl. Ve verších 3 a 6 je vidět, že učedníci toho potřebovali ještě hodně pochopit. Měli silně zakořeněné představy, které nebyli schopni překonat. Jejich lpění na tom, že Ježíš se stane králem pozemského království, vyvolává až úsměv (Sk 1,6).

Ve verši 3 Lukáš říká, že Ježíš dal apoštolům mnoho důkazů o tom, že byl opravdu vzkříšen a že právě On je Mesiáš. Vzhledem k důležitému úkolu, kterým je pověřil, a opozici, jíž museli čelit, potřebovali ujištění o tom, že je Ježíš skutečně tím, za koho se prohlašoval.

Dobrou zprávou je, že Bůh nám dá dostatek důkazů, které potřebujeme k tomu, abychom mohli s čistým svědomím věřit i tomu, čemu úplně nerozumíme. Jak jsme viděli v těchto verších, učedníci stále nechápali Boží záměry s „královstvím“ – dokonce ani po době prožitě s Ježíšem. I my se potřebujeme naučit oslavovat a chválit Hospodina svým životem navzdory všemu, čemu ještě nerozumíme.

Aplikace

Přemýšlej o důkazech, které máme pro to, abychom věřili, a o všech dobrých důvodech pro naši víru. Všimni si také, co je obsahem slova víra. Co je předpokladem víry? Jaké důvody máš k tomu, aby bylo pro tebe důvěryhodné něco, co zcela neznáš nebo čemu úplně nerozumíš?

Kázání slova

„Muži izraelští, slyšte tato slova: Ježíše Nazaretského Bůh potvrdil před vašimi zraky mocnými činy, divy a znameními, která mezi vámi skrze něho činil, jak sami víte. Bůh předem rozhodl, aby byl vydán, a vy jste ho rukou bezbožných přibili na kříž a zabili. Ale Bůh ho vzkřísil; vytrhl jej z bolestí smrti, a smrt ho nemohla udržet ve své moci. David o něm praví: ‚Viděl jsem Pána stále před sebou, je mi po pravici, abych nezakolísal.‘“ (Sk 2,22–25)

Významnou součástí protestantské tradice je kázání Božího slova. Na toho, komu je svěřen úkol kázat, povzbuzovat a napomínat, dopadá velká zodpovědnost. Hudba, liturgie, modlitba a večere Páně mají své důležité místo, ale nedílnou součástí společné bohoslužby je kázání – výklad a aktualizace Božího slova do života posluchačů.

V knize Skutky 2,14–41 můžeme číst záznam Petrova kázání o Letnicích. Petr oslovuje přítomné výkladem Božího slova vztahujícího se k událostem, jež se odehrály v souvislosti s Ježíšovou službou, smrtí a vzkříšením.

Jaký to musel být zážitek, slyšet rybáře Petra kázat s takovou mocí a autoritou! V jeho slovech se neprojevovalo žádné zaváhání, žádná pochybnost. Bylo vidět, že skrze něj pracuje Duch svatý. Během svého kázání Petr zpřítomňoval to, co ukázal Ježíš učedníkům, když „začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma“ (L 24,27). S velkou mocí kázal evangelium Ježíše Krista, ukřižovaného a vzkříšeného Mesiáše, který je nyní „vyvýšen na pravici Boží“ (Sk 2,33). Je neuvěřitelné, jak v několika větách obsáhl tak velké množství témat – od vylití Ducha svatého po vyznávání hříchů a druhý příchod. Jeho kázání však nebylo jen předáváním informací. Bylo to živé slovo, které lidi přivedlo k pokání a k rozhodnutí následovat ukřižovaného a vzkříšeného Krista.

Osobní studium

Události, které se odehrávaly o Letnicích, musely být pro každého mimořádnou zkušeností a obrovským zážitkem. Lidé udělali závažná rozhodnutí. Apoštolové vyšli ze svého úkrytu, zbavili se strachu a odvážně se postavili se svým poselstvím před všechny, kdo tehdy byli v Jeruzalémě. V čem spočívala moc jejich poselství? Co těmto událostem předcházelo?

Aplikace

Pavel na Areopagu

Pavel se postavil doprostřed Areopagu a řekl: „Athéňané, vidím, že jste v každém ohledu velmi nábožní lidé. Když jsem se tu procházel a pozoroval vaše náboženství, našel jsem také oltář, na němž je napsáno: NEZNÁMĚMU BOHU. Nuže, koho ctíte, aniž ho znáte, toho vám zvěstuji. Bůh, který stvořil svět i všechno v něm, je Pánem nebe i země. Nebydlí v chrámech udělaných rukama ani si nedává lidskýma rukama sloužit, jako by něco potřeboval, protože sám všem dává život i dech a všechno. (Sk 17,22–25; B21)

Osobní studium

V knize Skutky máme zaznamenáno několik různých „kázání“ (Petrovo, Štěpánovo, Pavlovo...). V 17. kapitole sledujeme Pavla, jak má v Athénách možnost oslovit lidi, pro které byla náboženstvím filozofie (Sk 17,18). Dostal se na místa, kde kdysi žili a učili slavní filozofové Sokrates, Platon a Aristoteles.

Přečti si záznam Pavlova kázání v Athénách (Sk 17,15–34) a porovnej ho s Petrovým kázáním o Letnicích (Sk 2,14–41).

Jedním z největších rozdílů je, že Pavel, na rozdíl od Petra, se neodvolává na Písmo. Namísto toho cituje pohanské autory. Zároveň si všimněte, jak se Pavel odvolával na logiku a argumentoval: podívejte se na stvořený svět, a uvidíte důkazy Boha Stvořitele. Na začátku nasměroval posluchače na přírodu jako důvod, aby věřili v Boha Stvořitele.

Je zajímavé všimnout si problematiky uctívání. Lidé v Athénách se klaněli různým bohům a božstvům. Pavel této náboženské zvyklosti využil a nasměroval lidi od model k živému Bohu. Lidé mají vrozenou touhu něco uctívat a Pavel jim ukazuje na jedinou věc, která je hodna uctívání.

Zdůrazňování logiky a faktů nás nakonec může zavést příliš daleko. Pavel se ve svém svědectví snažil posluchače naučit i o odpuštění, soudu a vzkříšení, o věcech, které se musí zakládat na víře. Zde již nebyl tak úspěšný. Několik se jich obrátilo, avšak většina se vrátila k uctívání cizích bohů, třebaže je marné a nemá moc spasit.

Aplikace

Jak může naše bohoslužba lépe zasáhnout ty, kteří Bibli neznají a mají jiný žebříček hodnot či způsob uvažování? Jak může naše bohoslužba oslovit ty, kteří jsou ve sboru poprvé? Jak se může naše bohoslužba dotknout jejich srdce, intelektu, jejich emocí? Jaký smysl a význam v ní najdou pro svůj každodenní život?

Bohoslužba v rozporu se zákonem

Když byl Gallio místodržitelem v Achaji, vystoupili Židé společně proti Pavlovi, přivedli ho na soud a takto ho obžalovali: „Tento člověk přemlouvá lidi, aby uctívali Boha v rozporu se zákonem.“ Když se už Pavel chtěl hájit, řekl Gallio Židům: „Kdyby šlo o nějaký přečin nebo dokonce zločin, náležitě bych vás, Židé, vyslechl. Poněvadž se to však týká sporů o slova či nějaká jména a váš vlastní zákon, vyřídte si to sami mezi sebou. Tím se já jako soudce zabývat nebudu.“ A dal rozkaz, aby je vyvedli ze soudní síně. (Sk 18,12–16)

Omezené vnímání bohoslužby jako události, která se odehrává v sobotu ve sboru, je nepochopením opravdové bohoslužby. Bohoslužba se týká všech stránek našeho života – toho, čemu věříme, jak žijeme, jaké hodnoty vyznáváme, jak využíváme svůj čas, jak se chováme k lidem kolem nás. Centrem našeho života je víra v Boha, našeho Stvořitele a Zachránce. Vše ostatní vychází z této základní hodnoty. Právě proto by měly být naše myšlenky neustále nasměrovány na Hospodina (viz např. Ž 1,2 a L 21,36).

Čas bohoslužby by však měl být čímsi zvláštním, jedinečným. Pravdou je, že i když se lidé odpovídní za společnou bohoslužbu (kazatel, vedoucí hudby, učitelé a podobně) snaží jakkoliv, vždy záleží na nás a našem postoji, se kterým přicházíme v sobotu do sboru. Bohoslužba je cesta k cíli, ne samotný cíl. Společná sobotní bohoslužba nás nespasí. Je to jen jedna z našich odpovědí na to, že jsme zachráněni.

V knize Skutky 18,12–16 čteme o tom, jak apoštola Pavla obžalovali, že lidi vede k uctívání Boha, jež je v rozporu se zákonem. Dokonce i někteří Židé, kteří věřili v Ježíše, vznesli proti Pavlovi podobné obvinění. Ve Skutcích 18 vidíme, že tito lidé byli natolik spjatí se svými tradicemi, rituály a vlastním druhem bohoslužby, že když jim Pavel ukázal na Boha, který byl smyslem jejich bohoslužby, kterého uctívali, aniž by o tom věděli, Boha, ke kterému celá bohoslužba směřovala – jeho slova odmítli. Natolik se zabývali zákonem, že zapomněli na toho, na koho zákon odkazoval.

Přestože žijeme v jiné době než apoštol Pavel, musíme si dát pozor, aby naše rituály a tradice nestály v cestě skutečné podstatě naší víry. Každá bohoslužba, která nevede ke kříži, je falešná. Jaké jednání se ti zdá při bohoslužbě „podezřelé“? Proč? Jsou tvé výhrady dány spíše předsudky, nebo skutečným studiem Písma?

**Osobní
studium**

Aplikace

Láska všechno zdolá

Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. Láska nikdy nezanikne. Proroctví – to pomine; jazyky – ty ustanou; poznání – to bude překonáno. Vždyť naše poznání je jen částečné, i naše proroctví je jen částečné; až přijde plnost, tehdy to, co je částečné, bude překonáno. (1K 13,4–10)

Osobní studium

Z našeho dnešního pohledu je snadné podívat se zpět na ranou církev jako na model harmonie a klidu, jako na příklad toho, jaké má být pravé uctívání Boha. Církev prožívala různá období. Byly doby, kdy věřící na mnoha místech žili blízko Bohu, pomáhali si, společně se modlili a církev rostla. Naplňovala se Ježíšova slova: „království Boží je mezi vámi“ (L 17,21). Jindy se však tu a tam skutečnost od ideálu velmi lišila.

Sbor v Korintu, který Pavel založil na své druhé misijní cestě, je příkladem takového vzdálení se od ideálu. Korint byl ekonomickým střediskem známým svým luxusem a bohatstvím. Byl také centrem jednoho z nejzvrhlejších náboženství té doby založeného na smyslových požitcích. Pod vlivem kultury nemoralnost a rozbroje pronikly i do církve. To však zdaleka nebyl jediný problém tohoto sboru. Apoštol Pavel se zmiňuje i o dalších příčinách, které způsobovaly rozdělení v církvi (1K 11,18), včetně modloslužby (1K 10,14) a přílišného důrazu na některé duchovní dary (zejména na zneužívání daru jazyků k sebevyvyšování – 1K 14).

Uprostřed poselství Korintským a snahy řešit jejich problémy napsal Pavel o „lepší cestě“, která je zaznamenána v 13. kapitole 1. listu do Korintu.

Apoštol Pavel říká, že naše povolání, zázraky, které konáme, dary Ducha nebo zbožnost a nadšení nepřinesou žádný užitek, pokud není naše srdce naplněno láskou k Bohu, jež je spojena s láskou k bližním. To je podle Pavla ten nejvyšší dar, který bychom měli toužit získat. Je to dar, který nelze nahradit ničím jiným.

Duchovní dary nám mohou pomoci a křesťané by je měli využívat, aby oslavili Boha a budovali jednotu církve. Jaké požehnání by to církvi přineslo, kdybychom všechny své schopnosti a dary využívali ke skutkům lásky, vzájemné pomoci a šíření klidu.

Církev plná milujících a oddaných křesťanů bude mít vliv a moc, která pronikne i do života mimo stěny modlitebny.

Aplikace

Jak nesobecká láska k druhým ovlivňuje tvůj život? Jakými dary umíš projevit lásku svým bližním? Jaké skutky lásky jsi vykonal tento týden? Komu plánuješ pomoci v nejbližších dnech?

Podněty k zamyšlení

Pro další studium čti v knize Poslové naděje a lásky od Ellen Whiteové kapitoly Letnice (22–27), Dar Ducha svatého (28–33), Poselství života (117–122), V Korintě (141–147) a Výzva k duchovnímu růstu (179–185).

„Svatost není extáze, ale úplné podřízení vůle Bohu. Být svatý znamená žít každým slovem, které vychází z Božích úst; konat vůli našeho nebeského otce; důvěřovat Bohu...; řídit se vírou, nikoli viditelnými věcmi; spoléhat se na Boha, bezpodmínečně mu důvěřovat a spočinout v jeho lásce.“ (PNL 30)

„Odkud čerpali ti, kdo byli v minulosti pronásledováni kvůli Kristu, svou sílu? Ze společenství s Bohem, Duchem svatým a Ježíšem. Potupa a pronásledování oddělily mnohé od jejich pozemských přátel, nikdy však od Kristovy lásky.“ (PNL 49)

„Poslové evangelia ... nedopustili, aby byl jen jediná myšlenka na vlastní vyvýšení znevážila jejich vyprávění o ukřižovaném Kristu. Netoužili po moci, ani po prvenství.“ (PNL 122)

„Modloslužbou neměl Pavel na mysli jen uctívání model, ale také sobectví, lásku k pohodlí a uspokojování svých vlastních tužeb a vášní.“ (PNL 182)

Otázky k rozhovoru

- 1. Ve třídě si promluvte o důvodech vaší víry. Jaké „důkazy“ máme pro to, čemu věříme? Jaké racionální a logické důkazy nám pomáhají ujistit se ve víře v Boha? Jaké výzvy nám víra přináší? Proč i navzdory problémům Bohu důvěřujete?*
- 2. Vzpomeňte si na některé ze sobotních bohoslužeb ve vašem sboru, které vás nejvíce oslovily. V čem spočívala jejich síla? Jak jste do této bohoslužby přispěli?*
- 3. V čem může naše bohoslužba bránit tomu, abychom viděli Krista a jeho dílo vykoupení? Co můžeme udělat pro to, aby tomu tak nebylo?*
- 4. Přemýšlej o 13. kapitole 1. listu Korintským. Jak může tvůj sbor konkrétně odrazet lásku, o které zde apoštol Pavel píše?*

BOHOSLUŽBA V KNIZE ZJEVENÍ

Texty tento týden

Jb 42,1–6; Zj 1,13–18; 13; 14,6–12; 19,1–5

Základní verš

„A slyšel jsem hlas z nebe jako hukot množství vod a jako zvuk mocného hřmění; a znělo to, jako když hudebníci rozezvučí své nástroje. Zpívali novou píseň před trůnem, před těmi čtyřmi bytostmi a před starci. Nikdo nebyl schopen naučit se té písni, než těch sto čtyřicet čtyři tisíce z obyvatel země, kteří byli vykoupeni.“ (Zj 14,2–3)

Zjevení, kniha plná apokalyptických proroctví a odkazů na události a postavy Starého i Nového zákona, patří mezi nejvíce fascinující knihy Bible. Objevují se v ní neuvěřitelné obrazy šelem a draků, ohně, zemětřesení a katastrof, armád, měst, padajících hvězd a mnohého jiného.

Navzdory dramatickým událostem se v knize Zjevení stále znovu objevuje téma uctívání. Někdy se týká těch, kteří se klanějí Bohu, zpívají mu chvály nebo následují Beránka, jindy mluví o těch, kdo slouží šelmě a jejímu obrazu. Opakuje se zde téma uctívání toho, který žije „na věky věků“ (Zj 5,13). Nebeské bytosti volají: „Dobrořečíme tobě, Pane Bože všemohoucí, který jsi a kterýs byl, že ses chopil veliké moci, která ti náleží, a ujal ses vlády“ (Zj 11,17). Bytosti oslavují a uctívají Boha, neboť jemu jedinému patří „sláva, čest i moc“ (Zj 4,11).

Knihou Zjevení ukazuje to, nad čím jsme se zamýšleli celé čtvrtletí: že jedině Hospodin, náš Stvořitel, Vykupitel a Soudce, je hoden naší chvály a slávy.

„Padl jsem k jeho nohám jako mrtvý“

Obrátil jsem se, abych viděl, kdo se mnou mluví. A když jsem se obrátil, spatřil jsem sedm zlatých svícníků; uprostřed těch svícníků někdo jako Syn člověka, oděný řízou až na zem, a na prsou zlatý pás. Jeho hlava a vlasy bělostné jako sněhobílá vlna, jeho oči jako plamen ohně; jeho nohy podobné kovu přetavenému ve výhni a jeho hlas jako hukot příboje. V pravici držel sedm hvězd a z jeho úst vycházel ostrý dvousečný meč; jeho vzhled jako když slunce září v plné své síle. Když jsem ho spatřil, padl jsem k jeho nohám jako mrtvý; ale on vložil na mne svou pravici a řekl: „Neboj se. Já jsem první i poslední, ten živý; byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu.“ (Zj 1,12–18)

Astronomie (věda o vesmíru) přináší jedno z nejpozoruhodnějších zjevení Boží majestátnosti a slávy. V minulosti jsme neměli téměř žádné informace o velikosti vesmíru. V uplynulých desetiletích umožnily astronomická pozorování a fotografie z vesmírných teleskopů dechberoucí pohledy do vzdálených končin vesmíru. Odkryly se nám obrovské vzdálenosti a neuvěřitelné množství galaxií a hvězd.

Je úžasné, že podle Písma za tím vším stojí Stvořitel. Bůh, kterého uctíváme, je Stvořitelem vesmíru. Je to Bůh, který nás nekonečně přesahuje. Když si uvědomíme velikost jeho stvořitelského díla, musíme zvolat spolu s žalmistou: „Hospodine, co je člověk, že ho bereš na vědomí, co syn člověka, že na něj myslíš?“ (Ž 144,3).

V našem dnešním textu (Zj 1,12–18) čteme Janův popis zjevení, ve kterém viděl Ježíše. Pro úplnější obraz si přečti i text z knihy Jób 42,1–6. Jaké byly reakce obou mužů?

Oba muži mohli nahlédnout „za oponu“ a vidět nebo slyšet, co jim Bůh zjevil. To, co viděli, v nich způsobilo pocit pokory a nehodnosti. Cítili strach, úctu, úžas a lítost nad svými skutky. Vždyť se ve vidění ocitli před Bohem, Stvořitelem vesmíru! Velmi silně si uvědomovali vlastní hříšnost a nepravost.

Všimni si, že v Janově vidění se Ježíš představuje jako ten, který byl „mrtev“, ale teď je „živ na věky věků“. Ježíš svým učedníkům slíbil, že se s ním znovu setká. Stejně zaslíbení platí i pro nás. Součástí naší společné bohoslužby by mělo být zprostředkování této naděje. Ježíš se vrátí. Ten, který byl mrtvý, je nyní živý. Vzkříšení je připraveno pro všechny, kteří přijali Ježíšovu milost a odpuštění!

Podobná vidění, jako měl Jan, Jób nebo Izajáš, jsou spíše výjimečnými událostmi. Prožil jsi už někdy podobný pocit malosti a vědomí, že mezi tebou a Bohem je velký rozdíl? Kdy můžeme prožít podobné pocity jako muži, o nichž jsme dnes hovořili?

**Osobní
studium**

Aplikace

Svatý, svatý, svatý

Každá z těch čtyř bytostí měla po šesti křídlech dokola a v sobě plno očí. Bez přestání, dnem i nocí, říkaly: „Svatý, svatý, svatý je Pán Bůh Všemohoucí, který byl, který je a který přichází.“ A kdykoli ty bytosti vzdají slávu, čest a díky Sedícímu na trůnu, Živému na věky věků, padne těch čtyřiaadvacet starců před obličejem Sedícího na trůnu, klanějí se Živému na věky věků a hází své koruny před trůn se slovy: „Hoden jsi, Pane a Bože náš, přijmout slávu a čest i moc, neboť jsi stvořil všechny věci, z tvé vůle byly stvořeny a trvají.“ (Zj 4,8–11; B21)

Osobní studium

Přestože v knize Zjevení nerozumíme úplně každému detailu, tím hlavním je „zjevení Ježíše Krista“. Ježíš se zjevuje jako ten, který má moc nad církví, nad světem, nad dějinami. Představuje se jako vítěz, jemuž projevují úctu nebeské bytosti a kterého uctívají lidé na zemi.

Co se můžeš naučit z následujících textů o uctívání? Jaké téma se v nich opakuje?

Zj 4,8–11

Zj 11,15–19

Zj 5,8–14

Zj 15,1–4

Zj 7,9–12

Zj 19,1–5

Ze všeho, čím nás obohacuje kniha Zjevení, se jedna myšlenka ukazuje jako velmi důležitá: to, co se odehrává na zemi, má vliv na události v nebi, a to, co se odehrává v nebi, ovlivňuje události na zemi. Nebesa a země jsou propojeny více, než se nám může zdát. Nebeské bytosti stále znovu uctívají Boha za to, co udělal pro nás na zemi.

V knize Zjevení nacházíme podobná témata jako na ostatních místech Písma. Bůh je představen jako Stvořitel, Vykupitel, Zachránce a Soudce. Je uctíván pro svou svatost, je mu vzdávána čest a sláva za jeho prolitou krev, je uctíván pro svou moc a sílu. Je oslavován pro svou spravedlnost, soud a za spasení, které nabízí.

Aplikace

Boha máme za co oslavovat. Někdy, když prožíváme životní krize, utrpení či bolest ze ztráty blízkého, je oslava Boha možná tím posledním, co nám přijde na mysl. Kniha Zjevení ukazuje, že Bůh ví o naší bolesti a rozumí našemu trápení. Právě proto se nás snaží – i prostřednictvím této knihy – ujistit, že On bude mít poslední slovo a že pro nás připravil nádhernou budoucnost. Přijde den, kdy Bůh setře naše slzy a my budeme mít nejen dost důvodů, ale i sílu a touhu oslavovat Boha za jeho milost a lásku.

Zjevení 13

A bylo jí dáno, aby vedla válku proti svatým a aby nad nimi zvítězila. Dostala moc nad každým kmenem, národem, jazykem i rasou; budou před ní klekat všichni obyvatelé země, jejichž jména nejsou od stvoření světa zapsána v knize života, v knize toho zabitého Beránka. Kdo má uši, slyš! (Zj 13,7–9)

Otázka uctívání je v dějinách vesmíru podstatou velkého sporu. Komu náleží úcta? Kdo je hoden uctívání? Bůh–Stvořitel, nebo stvoření? Uctíváme sami sebe, satana, nebo pravého Boha? Odpověď na tuto otázku je součástí událostí popsáných ve Zjevení 13 a 14.

**Osobní
studium**

Přečti si Zjevení 13. kapitolu.

Kde se v této kapitole vyskytuje téma uctívání?

Kde se v této kapitole nachází evangelium – zpráva o záchraně, kterou nám Kristus nabízí?

Od počátku velkého sporu se satan snažil podkopat autoritu a moc Boha. Boj, který začal v nebi, se nyní odehrává na zemi. Tato kapitola odhaluje práci nepřítele a nejrůznější prostředky, jež v dějinách používá. V kapitole je také ukázáno, jak se tento boj vyhrotí do poslední krize, která se bude týkat otázky uctívání: všichni, kdo se nepodřídí šelmě a jejímu obrazu, budou čelit ekonomickému a fyzickému pronásledování. Ačkoli satan ví, že je poražen, neustále se snaží svést co nejvíce lidí na svou stranu a bude o to usilovat až do konce.

Uprostřed těchto událostí je text mluvící o Ježiši jako o „zabitém Beránkovi“ (Zj 13,8). Ještě než byli lidé zataženi do velkého sporu mezi dobrem a zlem, existovala „věčná smlouva“ (Žd 13,20), která nabízí lidem záchranu. Jména těch, kteří přijali nebo teprve přijmou Boží nabídku záchrany, jsou díky Boží prozřetelnosti zapsána v knize života. Tito lidé nebudou uctívat šelmu ani její obraz. Uctívají Ježíše Krista, „věrného svědka, prvorozeného z mrtvých a vládce králů země“, který „nás miluje a svou krví nás zprostil hříchů“ (Zj 1,5).

Zlo se nedá vysvětlit. Jsou lidé, kteří se každé ráno podívají do zrcadla a položí si otázku: Komu bych dnes mohl ublížit? Když čteme v knize Zjevení o těch, kteří se nechají zlem zaslepit natolik, že nevidí, jak se říjí do záhuby, je to pro nás výstrahou. Jak ve svém životě rozlišuješ mezi dobrem a zlem? Co ti dává sílu stát na straně Boha, na straně slabých a nuzných? Co tě naopak odvádí od Boha?

Aplikace

Zjevení 14

A slyšel jsem hlas z nebe jako hukot množství vod a jako zvuk mocného hřmění; a znělo to, jako když hudebníci rozezvučí své nástroje. Zpívali novou píseň před trůnem, před těmi čtyřmi bytostmi a před starci. Nikdo nebyl schopen naučit se té písni, než těch sto čtyřicet čtyři tisíce z obyvatel země, kteří byli vykoupeni. To jsou ti, kdo neporušili svou čistotu se ženami a zůstali paníci. Ti následují Beránka, kamkoli jde. Ti jako první z lidstva byli vykoupeni Bohu a Beránkovi. Z jejich úst nikdo neuslyšel lež; jsou bez úhony. (Zj 14,2–5)

Osobní studium

Zjevení 14 začíná nebeskou scénou, při které vidíme Beránka, který kraluje. Kolem něj stojí 144 tisíc těch, kteří byli „vykoupeni ze země“ (v. 3; B21). Kapitola tedy začíná viděním o těch, kteří v nebesích zpívají „novou píseň“. Oni jediná znali její melodii a slova, jako jediní ji uměli zazpívat.

Zjevení 14 pak pokračuje tématem, které se nachází ve Zjevení 13. Zatímco v 13. kapitole čteme o těch, kteří se klanějí šelmě, o vykoupených ve 14. kapitole se dozvídáme, že „z jejich úst nikdo neuslyšel lež; jsou bez úhony“ (Zj 14,5). Tito lidé neuctívali šelmu a její obraz, ale svého Boha v nebesích.

Kapitola nás pak přivádí zpět na zem a vrací se tak k závěru 13. kapitoly. Ti, kdo uctívali šelmu a její obraz, jsou postaveni do protikladu s těmi, kteří ji neuctívali a jejichž jména byla zapsána v knize života.

Klíčovými texty této kapitoly jsou verše 6 až 12. V nich jsou vyjádřeny klíčové skutečnosti, které tvoří součást velkého sporu mezi dobrem a zlem: stvoření, vykoupění, soud, spasení, následování, víra, přikázání a evangelium a jeho hlásání. Text se soustřeďuje i na otázku uctívání, otázku hodnot, otázku autority. Na jedné straně jsou ti, kteří „následují Beránka, kamkoli jde“ (v. 4), na straně druhé stojí ti, kdo „klekají před šelmou a jejím obrazem“ (Zj 14,11).

Závěrečné události této planety se mohou odehrát rychleji, než si umíme představit. A přestože neznáme rok, den ani hodinu, Bůh nás ve svém slově ujišťuje, že nás neopustí. Touží, aby se co nejvíce lidí postavilo na stranu dobra, aby ho co nejvíce lidí následovalo. Je proto důležité, abychom nejen stáli pevně za pravdou, ale byli pod vedením Božího Ducha „vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslychal o naději, kterou máte“ (1Pt 3,15).

Aplikace

Co pro tebe znamená stát na straně dobra? Kdy je pro tebe těžké jednat podle toho, o čem víš, že je správné? Co znamená „následovat Beránka, kamkoli jde“? Jak se to projevuje ve tvém životě?

Uctívejme Boha

„Hle, přijdu brzy! Blaze tomu, kdo zachovává slova proroctví této knihy.“ Já Jan jsem to všechno viděl a slyšel. Když jsem to uslyšel a uviděl, padl jsem, abych se klaněl u nohou toho anděla, který mi tyto věci ukazoval. On mi však řekl: „Pozor, nedělej to! Jsem jen Boží služebník, tak jako ty a tvoji bratři proroci a jako ti, kdo zachovávají slova této knihy. Klaněj se Bohu.“ (Zj 22,7–9; B21)

Během našeho společného studia jsme poznali, že lidé mají vrozenou potřebu něco uctívat – Boha, sami sebe, peníze, své bůžky, jiné bytosti. V Písmu se vždy znovu zdůrazňuje, že ne člověk, ne příroda, ne majetek, ale jen Bůh je hoden, abychom ho oslavovali a uctívali.

V dnešním textu se dozvídáme, jak Jan pod dojmem toho, co viděl a slyšel, padl před andělem na kolena. Posel ho však upozornil, že taková úcta náleží jedině Bohu. Nebylo to poprvé, co měl Jan takovou zkušenost. Ve Zjevení 19,10 udělal totéž, ale znovu byl zastaven. Měl uctívat pouze Hospodina, „neboť je psáno: ‚Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat‘“ (Mt 4,10).

Na závěr ještě zopakujme, že bohoslužba či uctívání nejsou něčím, čemu se věnujeme 2–3 hodiny každou sobotu. Bohoslužba znamená odevzdat svůj život Bohu. Týká se celého našeho života. Boha uctíváme nejen písněmi, ale především našimi každodenními rozhodnutími, postoji a jednáním. Chválu Bohu vyjadřujeme životem víry a odevzdanosti. Bohoslužba znamená dát Boha na první místo ve všem, co říkáme, děláme a o čem přemýšlíme. Týká se toho, jak se chováme k ostatním, jak se chováme k těm, které milujeme, i k těm, jež je těžké milovat. Znamená sloužit těm, kteří to potřebují, zemřít sobě a hlásat evangelium.

Premýšlej o stvoření a o Bohu, který vše stvořil. Pak přemýšlej o kříži a Stvořiteli, který zemřel za hříchy těch, jež stvořil. Vzal na sebe náš trest, abychom měli možnost být znovu stvořeni pro život v novém nebi a na nové zemi.

**Osobní
studium**

Bůh stvořil všechno, co existuje. Pokud uctíváme něco jiného kromě Boha, uctíváme pouhé stvoření, něco, co nás nemůže zachránit. Proč bychom vlastně měli chtít uctívat někoho jiného nebo něco jiného než Boha, který nás miluje a připravuje pro nás nádhernou budoucnost?

Aplikace

Podněty k zamyšlení

Z knihy Ellen Whiteové Velké drama věků si přečti kapitoly Nadcházející boj (378–384), Poslední varování (391–396) a Vítězství lásky (427–437).

„Bohoslužba znamená hluboce se poklonit před naším Stvořitelem, uvědomit si a uznat jeho svatost a naši pozemskost. Znamená to podřídit se jeho suverenitě, odpovědět na jeho majestátní přítomnost.“ (Richard M. Davidson, Andrews University, Bohoslužba ve Starém zákoně, str. 3)

„Žalmista říká: Služte Hospodinu s bázní a jásejte s chvěním (Ž 2,11). Při bohoslužbě uznáváme úžasnou majestátnost a nekonečnou moc Krále, pamatujeme na to, že ‚Bůh je oheň stravující‘ (Dt 4,24; Žd 12,29), který by nás okamžitě pohltil, pokud by neexistovala zástupná oběť Ježíše, jenž byl ‚pohlčen‘ na oltáři Golgoty místo nás. ... Proto máme v naší bohoslužbě udržovat rovnováhu mezi radostí a úžasem. ... Naše bohoslužba musí být naplněna neuvěřitelně hlubokou ... ale zároveň živou (pulzující) radostí.“ (Davidson, 30)

„Vykoupení budou zpívat chvalozpěv, k němuž se připojí i andělé a serafíni: ‚Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi‘ (Zj 7,10). ... V celém zástupu vykoupených nebude nikdo, kdo by zásluhu za spasení připisoval sobě – jako by zvítězil vlastní silou a dobrotou. Nikdo nebude mluvit o tom, co vykonal nebo vytrpěl. Obsahem každé písně, tématem každého chvalozpěvu bude: Spasení náleží našemu Bohu a Beránkovi.“ (VDV 429)

Otázky k rozhovoru

1. *Mluvte společně o plánu vykoupení, o zázraku vtělení, o Ježíšově smrti za nás a o jeho zaslíbení, že znovu přijde. Proč si Ježíš zaslouží, abychom ho uctívali?*
2. *Řekli jsme si, že sobotní bohoslužba je jen částí toho, co tvoří naše uctívání Boha. Pokud Boha neuctíváme stále, jaká je kvalita naší společné bohoslužby?*
3. *Máte sklon uctívat některé „dobré“ věci? Které to jsou?*

Použité zkratky

ČEP	Český ekumenický překlad
PBK	Překlad Bible kralické
ČSP	Český studijní překlad
B21	Bible, překlad 21. století
SNC	Slovo na cestu
BC	The Seventh-day Adventist Bible Commentary
RaH	Advent Review and Sabbath Herald

Díla Ellen Whiteové

Zkratka	Anglický název
SD	Sons and Daughters of God
TMK	That I May Know Him
(...)SP	Spirit of Prophecy (1SP – sv. 1; 2SP – sv. 2 atd.)
YI	Youths Instructor
DA	Desire of Ages
COL	Christ's Object Lessons
PP	Patriarchs and Prophets
Mar	Maranatha
PK	Prophets and Kings
(...)SM	Selected Messages (1SM – sv. 1; 2SM – sv. 2 atd.)
(...)T	Testimonies for the Church (4T – sv. 4 atd.)
GW	Gospel Workers
SC	Steps to Christ
ML	My Life Today
SR	Story of Redemption

Zkratka	Český název
TV	Touha věků
PM	Perly moudrosti
NUD	Na úsvitu dějin
OSU	Od slávy k úpadku
CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji

Sbírky ve 3. čtvrtletí 2011

Misijní sbírky

Sbírky sobotní školy ve třetím čtvrtletí roku 2011 jsou určeny na podporu práce v institucích a odděleních církve, které se zaměřují na práci s dětmi, s manželskými páry, celými rodinami, a v závěru čtvrtletí také na přímou misijní činnost.

Úspěšná činnost v těchto odděleních je závislá na materiálním zabezpečení, ale také na dobré přípravě vedoucích a jednotlivých pracovníků. Jen s dobrými učiteli a vedoucími se mohou využít učebnice pro děti v sobotní škole a vytvářet programy v klubech Pathfinder. Je potřeba také kvalitně proškolených, duchovně zralých lektorů, kteří povedou druhé k dobrým vztahům mezi manžely, rodiči a dětmi. Nejde jen o to, přinést jim potřebné informace, ale získat je pro život s Ježíšem.

Naše církev je misijně orientována, a tím se osobní služba pro druhé dotýká každého z nás. Výzva ke sdílení víry a naděje v Ježíši Kristu je určena mně i tobě. Peněží při sbírkách v sobotní škole podpoříme výše uvedené programy.

Výnos sbírek bude z větší části odeslán na projekty mimo naši republiku. Na odvodech do světového misijního fondu se jednotlivá sdružení podílejí v roce 2011 takto:

České a Moravskoslezské sdružení	100 %
Slovenské sdružení	80 %

Zůstatek je určen Slovenskému sdružení na podporu vlastních misijních projektů.

Sbírka 13. soboty

Finanční prostředky ze sbírky 13. soboty budou sloužit plánovaným projektům církve v jednotlivých částech světa.

V třetím čtvrtletí 2011 jsou finanční dary určeny pro Středozápadní africkou divizi (WAD) se sídlem v Abidjanu (Pobřeží slonoviny). Tvoří ji země: Mauritánie, Mali, Niger, Čad, Středoafriická republika, Kongo, Gabon, Kamerun, Nigérie, Benin, Togo, Ghana, Pobřeží slonoviny, Libérie, Guinea, Sierra Leone, Burkina Faso (Horní Volta) a Senegal. Celkový počet sborů v této divizi je 3 187, počet členů 834 899 a počet obyvatel je 336 275 000.

Více informací naleznete na www.casd.cz (aktuality-filmy ke stažení).

V roce 2011 všechna sdružení odvádějí na tento účel 75 %. Ostatní prostředky jsou určeny na stavební projekty Slovenského sdružení.

Sbírka darů 13. soboty proběhne 24. září 2011.

Edvard Miškeř, hospodář Česko-Slovenské unie CASD